

MUSIKEREN

FAGBLADET FOR PROFESSIONELLE MUSIKERE

NR. 11 | 12 · NOVEMBER | DECEMBER 2013

Peter Ingemann:
Det er bassisterne, der styrer verden

Agnes Obel:
Intuitiv lydnørd

Narcocorridos:
Historien om narkovoldens musikere

✦ **PAS PÅ HØRELSEN I NOVEMBER: AARHUS · ODENSE · KØBENHAVN**

Det grundlæggende.

Det at have det sjovt er en vigtig ting i den kreative proces. KORG SP280 digital pianos flotte lyd, gode anslag og design vil minde dig om, hvorfor du spiller musik. Det er tilbage til det grundlæggende . . . bare bedre.

SP-280 DIGITAL PIANO

KORG.COM/SP280

Danmark: XL Audio, Hedegaardsvej 88, 2300 København S • Sverige: XL Audio, Box 5025, 141 05 Kungens Kurva
Finland: Englund Music, Hermannin Rantatie 10, 00580 Helsinki • Norge: XL Audio, Postboks 150, 1319 Bekkestua
www.emnordic.se • www.emnordic.dk • www.emnordic.fi • www.emnordic.no

50 YEARS
KORG
1963 - 2013

s. 08 Det er bassisterne, der styrer verden

Peter Ingemann er et stort træ i skoven. Han har spillet sin solide bas i store og små sammenhænge og været med i de mest anarkistiske musikermiljøer. Samtidig har han som økonomisk rådgiver skabt ro og tryghed for sine kolleger i en forblæst musikerverden. Nu fylder han 70 år.

s. 16 Narcocorridos – narkovoldens musikere

De mexicanske narcocorrido-musikere synger sange om narkokarteller, mord og tortur og har millioner af fans i USA og Mexico. Ofte er det narkokartellerne selv, der bestiller sangene – og det kan være en meget farlig branche for musikerne, hvis de kommer til at synge det forkerte.

s. 20 Folkemusiklinje flytter ufrivilligt

Fra august 2014 har folkemusikuddannelsen hjemsted i Esbjerg og ikke i Odense. Det får store konsekvenser for folkemusikmiljøet på Fyn, for studerende og undervisere og for selve uddannelsen. Og der er bestemt ikke enighed om begrundelsen for flytningen.

s. 24 Skru op for fællessangen

Kulturordfører Mogens Jensen (S) vil vække fællessangen til live i befolkningen. I danske virksomheder, på skoler og i institutioner sprudler sangen allerede – takket være sangkyndige ildsjæle og slagkraftige sangkampagner.

s. 30 Tag ansvar for kulturen

I sin debatbog "Kultur og Ansvar" introducerer kommunikationsmanden og samfundsdebattøren Christian Have Kulturbegreb 3.0. Her ses kunsten og kulturen som et centralt middel til social og økonomisk velfærd, vækst og udvikling i vores samfund.

s. 34 Sundhedsdage på DKDM

Tre undervisningsdage i september var helliget musiker-sundhed på DKDM. Den stigende bevidsthed om at passe bedre på sin krop og hørelse åbner for musikersundhed på musikeruddannelserne.

s.38 Dagbogen: Musiker og festivalarrangør

Wagners opera Parsifal var flyttet ud i Ribes brolagte gader, og Langgaards musik blev belyst i Ribe Domkirkes enorme hvælvinger. Domorganist Birgitte Ebert var med i både planlægning og afvikling og som musiker i fire intense dage Rued Langgaard Festival i Ribe.

I HVERT NUMMER AF MUSIKEREN

• Kort Nyt	4
• Debat	
• Cd-udgivelser	40
• Bøger	42
• Artlab	44
• Medlemsservice	58
• Navne	60
• Medlemsannoncer	63
• Rubrikannoncer	63
• Stillingsannoncer	64
• Redaktøren skriver	66

Se nyudgivelser på www.musikeren.dk

Agnes Obel

FOTO: SOFIE AMALIE KLOUGART

s. 12 Feminin minimalisme

Agnes Obel har formået at opbygge en massiv popularitet i det meste af Europa, med sin musik, der som tilstande varierer i farver og stemninger. Hun arbejder med musikken som i et lydeksperimentarium.

s. 28 Pas På Hørelsen Tour – ver. 2.0

Vores vigtigste værktøj er hørelsen. Men høreproblemer er stadig det største arbejdsmiljømæssige problem for musikere. DMF sætter igen fokus på hørelsen med tre nye Pas På Hørelsen-arrangementer i Aarhus, Odense og København, hvor både musikere og eksperter bakker op og deltager.

Huxi Bach var en af de mange guitarister, MUSIKEREN mødte på Copenhagen Guitar Show, som støtter op om budskabet Pas På Hørelsen.

s. 50 Grej: Piano Fight og vintage-guitarer

September bød på en utraditionel og omfattende dyst mellem akustisk piano og digital-piano, da Juhl-Sørensen åbnede dørene til Piano Fight Night. Guitarnørderne fik til gengæld vintagetråd og smæk for skillingerne ved årets store Copenhagen Guitar Show.

s. 36 Ergonomi på skemaet

Anette Kibsgaard prøvede på egen krop, hvad det vil sige at blive bremset af en skade. Nu har hun skrevet et speciale om ergonomi i instrumentalundervisningen.

Ansøgning til SPOT Festival

SPOT Festival i Aarhus er blevet et tilløbsstykke for både den danske og internationale musikbranche. For musikere er det et godt vindue, hvor man kan præsentere en showcase og komme i kontakt med både publikum og selskaber, bookere og købmænd fra hele verden.

Den 4. december er der ansøgningsfrist til komme i betragtning til SPOT Festival den 2.-3. maj 2014.

Festivalen programsætter ud fra den internationale interesse og efterspørgsel. Den præsenterer derfor danske og nordiske artister med nationale og internationale ambitioner. Det kan både være nye navne og trends og kvalitetsmusik inden for alle rytmiske genrer.

Vil du have muligheden for at spille på næste års SPOT Festival, skal du inden den 4. december sende en ansøgning med bandinfo, billedmateriale, præsentationstekst, pressemeddelelse og lyttmateriale via linket på festivalens hjemmeside, www.spotfestival.dk/ansoegning **kbx**

Søg bibliotekspenge på nettet

Ansøgningen om bibliotekspenge er nu blevet digital. Du kan nu søge om rådighedsbeløb for fonogrammer, det vil sige cd'er, grammonplader, lydbånd og andre lydbærende materialer, på nettet.

Hvis du vil i betragtning til næste års uddeling, skal Kulturstyrelsen have din ansøgning senest 1. december 2013. Hvis du søger om flere titler, skal du udfylde et skema for hver.

Rådighedsbeløbet gives til skabende og udøvende kunstnere, som ansøger herom, og hvis cd'er, gramfonoplader, lydbånd og andre lydbærende materialer er udgivet i Danmark og benyttes på bibliotekerne.

Find information og ansøgnings-skema på www.kulturstyrelsen.dk/bibliotek-og-medier **mf**

"Årets Danske Bluesnavn" blev tildelt guitaristen Ronni Boysen for et modent, veldefineret og virtuost guitarispil.

To bluespriser til to bluesmen

Under årets Copenhagen Blues Festival blev "Årets Danske Bluesnavn" tildelt guitaristen Ronni Boysen, og "Årets Danske Bluesudgivelse" gik til Thorbjørn Risager.

Bluesguitaristen Ronni Boysen fik prisen for en betydelig indsats på den danske og internationale bluesscene. "Med modent, veldefineret og virtuost guitarispil holder han især den klassiske, elektriske post war-blues i hævd, men udvider også horisonten og udforsker andre stilarter," stod der bl.a. i motivationen til prismodtageren, der begyndte at spille guitar i det århusianske musikmiljø, da han var 15, og i dag står som en af de mest efterspurgte og respekterede europæiske bluesguitarister.

Thorbjørn Risager fik en Danish Music Award for "Årets Danske Bluesudgivelse" – albummet "Dust & Scratches", og takkede med ordene:

"Hele bandet er superglade for den her pris. At vi får den her pris, er jo for os, og også for hele bluesscenen, en officiel anerkendelse af det hårde arbejde vi går og laver. Det giver os da helt sikkert blod på tanden, i forhold til at lave en ny plade og ikke mindst komme ud og spille."

www.jazzdanmark.dk **kbx**

Ny pris til musiktalenter

Spar Nord Musikpris er en ny pris til talenter i det rytmiske vækstlag. Gennem musikplatformen Local Heroes vil vinderen blive udpeget af bl.a. publikum og etablerede navne som Fallulah, Carpark North, Dúné og Spektors.

Local Heroes er et projekt, hvor etablerede kunstnere finder lokale opvarmningsnavne via afstemning fra det lokale publikum. Gennem det næste år er det Fallulah, Dúné, Carpark North og Spektors, som udbyder opvarmningsjobs i Local Heroes. Og netop det lokale i projektet er et vigtigt element i Spar Nord Musikpris, fortæller John Lundsgaard, bankdirektør i Spar Nord:

"Vi ønsker at bakke op om de mennesker, som tager initiativ og skaber noget i deres lokalområder. Det er dem, som holder det hele i bevægelse."

Også de etablerede navne støtter projektet:

"Det er fantastisk at få mulighed for at give en hånd til de mange unge bands, som kæmper for deres musik rundt om i Danmark. Der er så utrolig meget talent på den danske musikscene, men det er ikke let for alle at komme igennem nåleøjet. Så vi giver nye bands chancen for at overbevise vores fans og håber i sidste ende, at vi kan være med til uddele Spar Nord Musikpris til et band, som kan bruge det som et væsentligt skridt frem i deres karriere," siger Søren Balsner fra Carpark North.

Vinderen af stjerneprisen på 30.000 kr. og en weekend i Carpark Norths studie, er det band, hovednavnene udvælger som bedste live-oplevelse blandt de lokale talenter. Herefter finder en jury bestående af Local Heroes' partnere den endelige vinder. Publikumsprisen består af et 25.000 kroners gavekort til instrumentbutikken 4Sound. Her findes vinderen via en afstemning blandt publikum.

www.localheroes.dk **kbx**

Danish Music Award Folk

30. november hylides de bedste folk-albums, folk-udøvere og -autorer, når Danish Music Award Folk 2013 uddeles på Jazzhouse i København. Der skal uddeles priser i kategorierne årets udgivelse, årets autor, årets kunstner, årets talent, årets traditionspris og årets spillested.

Priserne til årets kunstner, årets talent og årets traditionspris kan tildeles på grundlag af liveoptræden, udgivelser eller anden aktivitet. Livescenen, vækstlaget og formidlingen af traditionel musik er dermed i fokus med de tre priser.

I modsætning til de andre priser vil prisen for årets spillested blive valgt efter en åben online-afstemning. Prisen for årets spillested skal gives til et spillested, der i særlig grad giver spillerum for folk- og rootsmusikken i Danmark.

www.rosa.org **ab**

Musikalsk julestue 2013

DMF Københavnsafdelingen byder traditionen tro på mad og hjemmelavet supergløgg, når dørene slås op til julestue mandag d. 9. december. I løbet af aftenen vil årets deltagere i SONGWRITERS SUMMIT spille en række af de sange, der blev skrevet i Berlin tidligere på året. Efter koncerten vil en DJ sprede hygge-toner i afdelingens kontorlokaler.

Aftenen indledes med et fagligt input i form af foredrag. Tema og oplægsholder meldes ud i nyhedsmails og på afdelingens hjemmeside.

Arrangementet er gratis, tilmelding er ikke nødvendig og du er velkommen til at tage en ven med. Det er også muligt at dukke op til mad, hygge og musik efter foredraget som slutter kl. 19:00.

Julestuen er mandag d. 9. december 2013 kl. 17:30-23:00 hos DMF København, Skt. Hans Torv 26, 1., 2200 København N

Se programmet på www.dmfkbh.dk **mm**

Oplev danske musikvideoer i biografen

Til fem arrangementer i november kan man opleve 20 nyere danske musikvideoer i en række biografen landet over.

"Når vi ser musikvideoer og lytter til musik i dag, er det tit under ret dårlige betingelser, for eksempel som en overspringshandling på en laptop eller en smartphone. Men denne aften kommer musikken og videoerne 100 procent i fokus under de forhold, som musikvideoen som kunstform fortjener," siger Noah Rosanes, der er manden bag arrangementerne.

Selv om musikvideoer sjældent bliver vist på tv, bliver der stadig produceret flotte og originale musikvideoer i Danmark. Videoerne, der er blevet udvalgt til arrangementerne i de fem biografen, er alle kendetegnet ved, at musik og kunst går op i en højere enhed. Der vil blandt andet blive vist musikvideoer med kunstnere som Kashmir, Vinnie Who, When Saints Go Machine, Pato og Sebastian Lind.

Arrangementerne finder sted 13. november i Vester Vov Vov i København, 14. november i Odense Café Biograf, 19. november i Nikolai Biograf, Kolding, 20. november i Øst for Paradis, Aarhus, og 27. november i Biffen i Aalborg. **ab**

I biografen i København, Odense, Kolding, Aarhus og Aalborg kan man i november opleve musikvideoer på det store lærred.

Projekt KulturDanmark skal styrke det kulturelle potentiale i hele Danmark, men anbefalinger fra kulturlivet. Kulturminister Marianne Jelved og minister for by, bolig og landdistrikter Carsten Hansen skal sørge for at anbefalingerne bliver til handling.

KulturDanmark

Kulturminister Marianne Jelved og minister for by, bolig og landdistrikter Carsten Hansen er med projekt KulturDanmark gået i brechen for at styrke det kulturelle potentiale, som Danmark rummer. I foråret nedsatte de fem arbejdsgrupper under fem temaer: 1) Børn og unges møde med kunst og kultur, 2) Talentpleje blandt børn og unge, 3) Folkeoplysning og foreningers rolle, 4) Tværgående samarbejde, 5) Synliggørelse af kulturen.

Arbejdsgrupperne havde til formål at komme med anbefalinger eller konkrete initiativer til samarbejdsprojekter eller videreudvikling af eksisterende initiativer inden for gruppens tema, som skal finansieres inden for eksisterende midler.

I oktober kom så anbefalingerne fra arbejdsgrupperne, der består af et bredt udsnit af det kulturelle Danmark og repræsentanter fra bl.a. turismeområdet.

I arbejdsgruppen Talentpleje blandt børn og unge anbefaler de bl.a., at folkeskolerne skal forpligtes til at inddrage kunstnere og kulturinstitutioner i undervisningen. Kulturinstitutionerne skal forpligtes til at bidrage til at realisere folkeskolereformen. Der skal laves talentspotning samt særlige eliteundervisning i regi af folkeskolen. Kulturskoler skal gøres obligatoriske, og der skal formaliseres Grundkursus-forløb for de lokale æstetiske fagmiljøer. Kommunerne skal understøtte talentudvikling m.m.

Alle arbejdsgruppens anbefalinger kan læses på

www.kum.dk

kbx

Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole (SMKS) og Odense Symfoniorkester går sammen om et nyt Carl Nielsen Orkesterakademi.

Danmark får sit første orkesterakademi

Et samarbejde mellem Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole (SMKS) og Odense Symfoniorkester skal fra sæson 2014/2015 udmønte sig i landets første orkesterakademi, med navnet Carl Nielsen Orkesterakademi. Med det nye orkesterakademi kan der realiseres flere aktiviteter, der gavner både konservatoriets orkesterinstrumentstuderende og symfoniorkestrets professionelle musikere og orkesterkulturen generelt i Danmark.

Rektor for Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole Claus Skjold Larsen siger om samarbejdet: "Vi arbejder indgående på at ruste de studerende til den virkelighed, der møder dem efter endt uddannelse. Et tæt partnerskab med symfoniorkestret er et vigtigt skridt i retning af at opfylde det mål."

Også Musikchef for Odense Symfoniorkester Finn Schumacker ser muligheder i samarbejdet:

"Vi stræber mod at styrke dialogen mellem den musikalske fødekæde og de professionelle aftagere, blandt andet i kraft af samarbejdskoncerter og orkesterpraktikforløb, hvor der kan skabes netværk mellem studerende og professionelle inden for orkesterfaget".

Celloprofessor og uddannelseskoordinator for konservatoriets klassiske orkestermusikere, Niels Ullner, supplerer: "Jeg forudser, at den nye aftale med Odense Symfoniorkester kommer til at betyde, at SMKKS-uddannede musikere vil besætte endnu flere orkesterpladser fremover."

www.smks.dk

kbx

Dansk pladeselskab for filmkomponister

To danske filmkomponister, Halfdan E og Jesper Hansen, er gået sammen om at stifte et nyt dansk pladeselskab med navnet PlantSounds, der primært vil udgive dansk filmmusik.

"Vi har længe gået og leget med ideen om at gøre noget af al den fantastiske musik, som bliver lavet til danske film, tilgængelig for musikelskere i hele verden. Der er simpelthen så meget god musik, der fortjener at blive hørt, og PlantSounds er vores forsøg på at hjælpe til med netop dette," forklarer Halfdan E, hvis musik til tv-serien "Borgen" er det første, PlantSounds udgiver. Jesper Hansen uddyber: "Tredje sæson af Borgen bliver sendt i England til november, og hvilket bedre sted at starte end i vores eget bagkatalog? Vi oplever stigende interesse for filmmusik i disse år, og flere og flere mennesker opdager, at der ligger utroligt mange gode lytteoplevelser og venter, når de først begynder at dykke ned i genren!"

Plantsounds vil både gøre deres udgivelser tilgængelige på alle større digitale platforme, og trykke både cd'er og lp'er. Derudover bliver der mulighed for at downloade musikken direkte fra deres hjemmeside i såkaldt "lossless"-kvalitet, som svarer til den man hører på cd.

kbx

Filmkomponisterne Halfdan E og Jesper Hansen vil udgive dansk filmmusik på eget pladeselskab.

Støtte til nordisk digital kunst

Nordisk Kulturfond sætter fokus på digital kunst og kultur og har øremærket tre millioner kroner til Årets Nordiske Kulturbegivenhed, DIGITAL 2015-2016.

Med DIGITAL 2015-2016 ønsker Nordisk Kulturfond at give et løft til aktører, som vil skabe ny kunst og nye udtryk med udgangspunkt i digitale medier, metoder og teknologier. Fonden vil bevilge støtten til et nordisk samarbejde, som skaber, producerer og formidler kunst og kultur digitalt. Derfor er det afgørende, at mindst tre nordiske lande indgår i projektet som samarbejdspartnere.

Med denne satsning vil Nordisk Kulturfond stimulere arenaer, hvor samvirke mellem kunst og teknologi fører til udvikling og nye muligheder.

Fonden lægger vægt på, at projektet udviser kulturel og kunstnerisk fornyelse og fokuserer på interaktive og kommunikative elementer. Væsentligt er også, at projektet præsenterer nyskabende oplevelser, hvad angår såvel kunstnerisk indhold som teknologi.

Hele beløbet vil blive givet til ét udvalgt projekt.

Der er infomøde den 9. december hos Nordisk Kulturfond. Ansøgningsfristen er den 15. februar 2014. Retningslinjer kan læses her:

www.nordisk Kulturfond.org/digital

kbx

Koncerthuset i DR Byen et af århundredets bygningsværker

FIDIC, den internationale sammenlutning af rådgivende ingeniører, har udpeget koncerthuset i DR Byen som et af århundredets bygningsværker. Koncerthuset er det eneste nordiske bygningsværk på listen, der også rummer bl.a. Jørn Utzons operahus i Sydney, tunnelen mellem Frankrig og England og det olympiske stadion i London. Koncerthuset, der er tegnet af arkitekten Jean Nouvel, kom i 2012 også på magasinet Gramophones liste over de ti bedste koncertsale i verden.

ab

Piratland

Der er kommet et mere håndfast udspil fra regeringen om piratkopiering af musik, film og bøger på nettet. Politiet skal fremover følge op på anmeldelser om piratkopiering. Det er et klart fremskridt i forhold til den nuværende situation på området. Der er i udspillet også besluttet en oplysningsindsats mod ulovlig fildeling: den såkaldte *share with care*-kampagne, der er blevet til i samarbejde med rettighedshaverne og telebranchen og skal oplyse borgerne om alle de tjenester, hvor man lovligt kan købe musik, film, spil og bøger, så også kunstnerne sikres honorar for deres arbejde.

Alt dette sker kun godt et år efter at regeringen med daværende kulturminister Uffe Elbæk i front lavede en såkaldt piratpakke med samme formål som det nye initiativ. Men Elbæks pakke var uambitiøs. Den handlede mest om at bekæmpe pirateriet ved at skabe nye tillokkende lovlige

Regeringen foreslår en mere dedikeret politiindsats – fx en taskforce – som eksempelvis i Sverige – der mere direkte forfølger piraterne.

tjenester. Og hans forestilling var, at problemet ville løse sig selv, når bare der kom legale alternativer til den ulovlige kopiering. Foreløbig status er, at Elbæk ikke fik overbevist folk om, at lovlige alternativer kan udrydde ulovlighederne.

Kunstnere og andre rettighedshavere ønsker sig derfor stadig en mere markant tilgang til området, selv om vi kvitterer for de nys indførte forbedringer.

Regeringen foreslår en mere dedikeret politiindsats – fx en taskforce – som eksempelvis i Sverige – der mere direkte forfølger piraterne.

Tidligere talsmand Claus Petersen (CP) fra Piratland – den danske piratbevægelse – var i Politiken 2. oktober ude med sin helt egen logik. Han vil nemlig glæde andre. Og sympatisk er det at ville glæde andre – men logikken bliver til wild west-logik, når man tager fra andre for at være sine venners ven. Tager man cyklen fra cykelhandleren, tager man hans indtjening. Tager man musikerens værk uden at betale, er det det samme.

Fra mit jyske ophav har jeg fået indskærpet, at man

skal betale enhver sit. Og derfor blev jeg netop udfordret af debatindlægget fra CP, der mener, at ikke-kommerciel kopiering skal være lovlig. Altså at man ikke skal betale for kopiering af musik, hvis man ikke tjener penge på det.

Det bedste argument imod CP's forslag, som jo klart undergraver den ophavsretlige beskyttelse af musikere og andre rettighedshavere, kan findes i CP's egen argumentation for forslaget. CP skriver om kopiering af musik til vennerne, at "gode mennesker altid vil hjælpe deres venner", også selv om de gode mennesker dermed bryder loven. Og så fortsætter CP: "Det er ganske simpelt den moralsk rigtige løsning at vælge kopien og dermed forstærke venskabet og ikke mindst fornøjelsen af produktet." Ja, det stod der faktisk i CP's indlæg. Flink fyr! En vennernes ven!

Sammenligningen ligger lige for: CP's "moralisk rigtige løsning" svarer fuldstændig til, at CP's gode ven mangler en cykel og går med CP ned til en cykelhandler og stjæler en af de cykler, der er udbudt til salg. Cykelhandleren går dermed glip af et muligt salg, ligesom rettighedshaveren går glip af et muligt salg,

når en potentiel kunde får en kopi i stedet. Samtidig skal både rettighedshaveren og cykelhandleren altså høre på, at tyveriet af cyklen faktisk er en fordel for dem, fordi det skulle styrke lysten til at cykle.

CP har i sin sags tjeneste gang i diverse udokumenterede påstande om, at kopiering er til fordel for musikerne, bare det sker ikke-kommercielt. Det hænger ikke sammen. Når der kopieres, mister rettighedshaveren en potentiel kunde – ligesom cykelhandleren ikke får solgt cykler.

Dette mistede salg er lige så stort, når kopieringen sker uden fortjeneste, som når det sker kommercielt. En lovløsgørelse som foreslået vil underminere mulighederne for, at en kunstner kan tjene penge på sine ophavsrettigheder og få et tilskud til at leve for fra brugen af sine kulturelle produkter.

 Anders Laursen

MUSIKEREN

**PAS PÅ DINE ØRER
FØR DET ER FOR SENT!**

Roland

PRØV DE HELT NYE DIGITALE TROMMESÆT FRA ROLAND

• Tilslut trommesættet til hovedtelefoner, højtalere eller PA • Kontroller lydniveauet ved sammenspil • Suveræn og pålidelig lyd, feeling og mekanik • Indbygget rhythm coach, metronom og afspilning af audiofiler • Netskind på lilletromme- og tampads • Stortrommepad med slagskind i støjdæmpende vævet materiale • V-Cymbals med naturlig bevægelighed og spillefornemmelse • Mindre støj i trommelokalet/hjemmet og omgivelser • Ridebækkenpad med 3-vejs triggerfunktion

OPLEV ROLANDS V-DRUMS TIL "PAS PÅ HØRELSEN" – ARRANGEMENTER

- **3. NOVEMBER PÅ ATLAS I AARHUS**
- **5. NOVEMBER PÅ RYTMEPOSTEN I ODENSE**
- **6. NOVEMBER PÅ JAZZHOUSE I KØBENHAVN.**

LÆS MERE PÅ www.rolad.dk

DET ER BASSISTERNE, DER STYRER VERDEN – MEN LAD NU VÆRE MED AT SIGE DET VIDERE

PETER INGEMANN er et stort træ i skoven. Han har spillet sin solide bas med store bands i store og små sammenhænge og været toneangivende og frontmand i at organisere de mest anarkistiske musikermiljøer. Få har været så meget for sine musikerkolleger, når der var brug for at skabe ro og trykthed i en forblæst verden. Nu fylder han 70 år. Af Henrik Strube · Foto: Daniel Urhøj/Das Büro

"Kan du se noget besynderligt ved det foto?" spørger Peter Ingemann og peger på et billede på væggen af ham og Erik Clausen.

"Næh. Det er jo bare Erik Clausen og dig," svarer jeg.

"Se nu godt efter!" insisterer han. Jeg må opgive, og han leverer svaret: "Vi har lukket munden. Vi siger ikke noget. Det er meget usædvanligt!"

Det er dette interview også. Det er et forsøg på at fange den stream of consciousness, som alle, der kender Peter, ved er hans måde at udtrykke sig på.

Musikken er en oase

Peter Ingemann fylder halvfjerds år. "Man burde rejse en broncestatue af ham og placere den et centralt sted i byen," sagde tegneren Peder Bundgaard forleden, da vi

snakkede om Peter. Og det har han ret i: Peter har været en klippe og en havn for mange forblæste, forgældede kunstnere, og han har med sit talent for organisation og økonomi hjulpet en halv generation til lidt mere fred og ro fra de økonomiske bekymringer. Og det vil ikke være for meget at sige, at han derved har sin store del af en masse kunstnerisk og kreativ energi, som blev frigjort. Som mu-

siker har han været sidemand for en lang række af rockhistoriens store navne – Peter Belli, Young Flowers, Skousen og Ingemann, Røde Mor, Kim Larsen ...

"Når alt muligt andet virker fuldstændig tosset og bøvlet og abstrakt, hvad ved jeg – altså livets oaser for mig, det er sgu altså musikken. Både når vi er ude at spille, og hvis man er en smule forvirret oppe i knolden, så gå ned

"Når alt muligt andet virker fuldstændig tosset og bøvet og abstrakt – altså livets oaser for mig, det er sgu musikken."

i studiet, tag fat i dit instrument og bare spil nogle etuder, altså, det er jo en renselsesproces! Jeg synes, musik er fantastisk! Som jeg plejer at sige – når al snakken hører op, så begynder musikken. Det er dér, du nærmer dig virkeligheden."

Rock'n'roll-revisor

"Du kender jo selv de mange profiler, kunstnere kan have. Nogle

har et kunstnerisk udtryk, der er meget kompliceret: Det, jeg så påstår, er, at deres administration også er meget kompliceret. Nogle har et meget enkelt kunstnerisk udtryk, så sådan ser deres administration også ud. Det synes jeg personligt, er spændende," fortæller Peter, der har haft flere generationer af musikeres økonomi mellem hænderne som revisor:

"Ligegyldig hvor jeg kom

hen, så ville folk altid snakke om deres skat og regnskaber. Jeg er da ligeglad, hvad vi snakker om – bare det at vi sidder og snakker sammen, ikke? Det er det, jeg plejer at sige: Når snakken hører op, begynder musikken, ikke. Som min gamle nestor, Torben Junker, der er en meget respekteret statsautoriseret revisor og som sidder i redaktionsudvalget til udgivelsen Kunstnernes Beskatning fra Dansk

Kunstnerråd, så smukt sagde det: "Det er et fantastisk system, som Peter Ingemann har udviklet. Der er kun ét problem: Det kræver Peter Ingemanns tilstedeværelse! Ellers er der ingen, der forstår en skid af det hele!" Ha, ha, hmf! OK. Det har jeg så gjort noget ved. I min høje alder er jeg ved at indse, at selv for mig er der en grænse for, hvor længe jeg holder. Jeg er faktisk ved at normalisere

>>

"Jeg forventer en forståelse for, at I andre skal holde jeres kæft alle sammen, så skal jeg nok sige, hvad der skal siges, ha, ha, ha!" Peter Ingemann om rollen som sideman.

hele min butik, fordi jeg synes, at den udgør en væsentlig indsats i en fuldstændig tosset verden for musikere og andre kunstnere. Det foregår sammen med Deloitte, og det skal være sådan, så enhver med et diplom i revision kan komme og køre det videre."

Alle regner baglæns

For Peter Ingemann har hele hans forretningssans og grundlag for at blive musikerrevisor været at hjælpe kolleger, der ikke har samme evner. Det er et socialt instrument, med udgangspunkt i idéen at hjælpe, uden skumle bagtanker om at skumme fløden.

"Som ganske lille dreng tænkte jeg: Hvis nu alle gav mig en krone hver, så ville jeg blive millionær! Herregud, en krone – det kan man vel godt undvære! God idé, ikke? Det er der altså nogen, der har sat i system! Det er et spørgsmål om at have sans for den økonomiske geometri, om jeg så må sige. Alle vil jo prøve at finde ud af, hvad

det går ud på. Det er meget naturligt. Vi er alle sammen økonomiske spekulanter i en eller anden variant, ikke. Alle regner baglæns.

Om Peter Ingemann

Bassisten Peter Ingemann har siden midten af 60'erne været med både foran og bag den danske musikscene. Han har været jazzbassist og ikke mindst toneangivende i det tidlige beat/rockmiljø med Skousen/Ingemann, Musikpatruljen, som medlem af det socialistiske musikkollektiv Røde Mor og senere i 80'erne en del af Kim Larsens Bellami. Sideløbende har han brugt sin økonomiske interesse og forretningssans til at hjælpe mange store danske musiknavne med deres økonomi som økonomisk rådgiver og revisor. "En musikalsk begavelse og samtidig med en stor økonomisk og logisk sans, der sammenholdt giver spændende og skæve betragtninger i en ellers velfriseret verden," som der står på hans hjemmeside. www.peteringemann.dk

Der bliver spekuleret på, hvor vi nu skal hen, så folk vrider hjernen i stykker. Og særligt i disse tider."

Sidemanden

Som musiker ser Peter Ingemann sig selv som sideman, der forstår at skifte rolle, afhængig af hvilken solist han spiller sammen med. Men ikke dermed sagt at han glider i baggrunden:

"Jeg er helt typisk sideman – i den grad. Men ikke desto mindre fylder jeg ret meget, ha, ha, så jeg forventer en forståelse for, at I andre skal holde jeres kæft alle sammen, så skal jeg nok sige, hvad der skal siges, ha, ha, ha! Men da jeg fandt ud af, at jeg er sideman, var det, fordi når jeg arbejder med en solist, en Stig Møller, en Niels Skousen, en Troels Trier, en Kim Larsen, en Erik Clausen, Caroline Henderson, whatever, de personer, jeg nævner her, præger min rolle. Jeg er en forskellig person, alt efter hvem jeg er sammen med. Og det har ikke noget at gøre med,

at jeg ikke er stærk nok, sådan er det bare. De lukker op for nogle forskellige sider af min personlighed. Det synes jeg er fedt. Altså med Stig Møller kan jeg få lov til at være – nåhr ja, det skal jeg ikke komme nærmere ind på, ha, ha, ha – og sådan kan jeg blive ved, ikke? Hvorimod den enkelte solist – han eller hun er kraftedeme den samme, lige meget hvilken sammenhæng han eller hun bliver anbragt i. Værsgod! Sådan er jeg. Take it or leave it!"

Bevar glæden ved musikken

Efter mere end 50 år som professionel musiker er det for Peter Ingemann stadig glæden ved at spille, der gælder:

"Det vigtigste er at bevare glæden ved at spille musik. Det bør ikke være svært, fordi det er en stor fornøjelse at spille. Men der er så mange ting, der frister. Du udvikler det talent, du nu engang har. Og musikalsk talent, det kan jo være gehør, absolut

gehør, harmonisans, rytmesans, kompositoriske evner, hvad ved jeg. Det er så det materiale, man har at arbejde med. Og hvis du så også har et behov for ligesom at vise dig lidt frem, så kommer det næsten af sig selv, i de situationer, som du optræder i. Det gjorde jeg, selv da jeg var helt lille, skulle der ikke ret meget til, så skulle jeg nok hoppe op og demonstrere, hvad jeg kunne! Sådant var banen allerede kridtet op. Der er mange, der spørger, om jeg stadig er ude at spille. Ja, gu er jeg så – et halvt hundrede jobs om året, ikke?”

Beaten lød rigtig

Hvornår kom det tidspunkt, hvor du følte, at nu var du professionel? Kan du huske det?

”Ja, det kan jeg! Det var, da jeg fik min første fagforeningsbog fra Dansk Musiker Forbund! Yes! Musician stod der også i mit pas. Dengang skulle man aflægge prøve. Vi var nogle personer, som lå og skiftede jobs for hinanden – man sendte jo hinanden ud på jobs. Jeg spillede i jazzbands dengang. Det, der var min ting, var lyden. Hvordan lyder det her? Selv om dansebands spillede tidens hits, twist og Lets Go, som folk jingede til og var tilfredse med, så kunne jeg altså godt høre, at de der beat-bands, som man kaldte pigtrådsorkestre, det lød kraftedeme rigtigt. Hvorimod det, vi stod og spillede i dansebandene, det lød forkert! Det begyndte at interessere mig. Det har noget at gøre med, hvordan trommerne er stemt og det ene med det andet. Peter Belli skulle lave et soulband, og det blev min introduktion til den der beatbølge, hvor de lod håret gro og alt det der. Det var et af de væsentligste krydsfelter i mit liv – goodbye to all that jazz – nu var det pludselig rock og soul, der blev min vej – og som jeg plejer at sige, der skal spilles til bal hver eneste weekend.”

Fællesskabet giver sikkerhed og stabilitet

Der er ingen tvivl om, at fællesskabet og det at støtte og hjælpe hinanden er en af grundpillerne i Peters fundament – både som musiker og forretningsmand:

”Altså, du kan vælge bare at blive en dygtig, professionel musiker og blive en del af hele det lag af danseorkestre og musikere, som leverer til det behov. Det er faktisk et udmærket erhverv, det er stabilt, og der er nok at se til, og det er noget, man sagtens kan sammenligne med alle mulige andre arbejdsliv.

Så er der nogen, der mener, at lige præcis det, de laver, er så specielt og originalt, at det er lige præcis det, de selv laver, der skal udsættes for nogle overlevels-vilkår ... Hvis du først trækker det lod i tombolaen, så er du altså selv ude om det! Så er det et spørgsmål om, hvor mange billetter du kan sælge, så er man en vare, og det, der jo så sker i den professionelle proces, hvad enten du spiller andres musik eller prøver at sætse på din egen originalitet – så er det en del af den professionelle terapi, om du vil, som består i at gentage sig selv. Hvis det kun handler om dig selv, jamen, så held og lykke med det. Men hvis ikke det lykkes, hvem gider så beskæftige sig med det! Derimod, hvis du investerer dig selv i nogle fællesskaber, noget, der vedkommer rigtig mange mennesker, vil der, hvis der så pludselig bliver nogle problemer, være en hel masse mennesker, der siger HOV! Og så laver man indsamlingskoncerter og ditten og datten. Der er ingen tvivl om, at fællesskabet giver en meget større sikkerhed og stabilitet, og det er vel egentlig også det, der er meningen med det hele.” ■

”Goodbye to all that jazz – nu var det pludselig rock og soul, der blev min vej,” fortæller Peter Ingemann om skiftet fra jazz til beata i 60'erne.

ReSound Verso TS™

Få hjælp til at håndtere din tinnitus

MØD OS:

den 3. nov. i Århus

den 5. nov. i Odense

den 6. nov. i København

Tilmeld dig på www.dmf.dk

Mange musikere lider – som følge af deres store passion – af tinnitus. Og mange der har tinnitus, har også en hørenedsættelse. Hvis du tilhører denne store gruppe af passionerede musikere, vil det lille usynlige **ReSound Verso TS** høreapparat være noget for dig. Det vil ikke bare hjælpe dig med at høre bedre, - det vil også hjælpe dig med at håndtere din tinnitus på en ny måde.

ReSound Verso TS apparatet kan nemlig kobles til den alsidige **ReSound Unite mini mik**. **ReSound Unite mini mik** er en trådløs enhed, der trådløst streamer lyd fra tv, computere, mobiltelefoner, iPods mm. direkte til dit høreapparat. Det betyder, at du selv kan vælge hvilken lyd- og hvilken som helst - til at håndtere din tinnitus.

GN ReSound Danmark A/S

Lautrupbjerg 7
2750 Ballerup
Tlf.: 45 75 22 22
www.gnresound.dk

ReSound

rediscover hearing

Feminisme

Hendes musik er mere tilstande, der varierer i farver og stemninger, end den mainstreammusik, der dominerer det danske og europæiske mediebillede. Alligevel har **AGNES OBEL formået at opbygge en massiv popularitet i det meste af Europa.**

Af Karen Bendix · Foto: Sofie Amalie Klougart

Agnes Obel sidder i et mørkt hotelværelse på Vesterbro i København og tager tålmodigt imod dagens journalister én for én. Hun er bosat i Berlin og har sit liv dér, men er nu hjemme for at promovere sit album *Aventine*, som er efterfølgeren til hendes storsælgende debutalbum *Philharmonics*, der udkom i 2010, solgte 450.000 eksemplarer og høstede fem Danish Music Awards og European Border Breakers Award 2012. Hun har siden turneret Europa tynd med *Philharmonics* med udsolgte koncerter i Frankrig, Holland, Tyskland og Belgien. Og hun har fået en enorm opmærksomhed, som hun overhovedet ikke havde forestillet sig med noget så intenst og afdæmpet som hendes musik.

Sidespor

Agnes Obels musik er ikke som al den anden pop- og mainstreammusik, der flyder ud af stort set alle radioer, YouTube-kanaler og medier generelt. Alligevel har hendes mere sofistikerede musik taget publikum med storm. Det er musik, der kræver tid og ro og fordybning, der har fundet vej til mainstream-radiostationer og til de store rock- og popfestivaler og spillesteder. Selv ved hun ikke, hvad grunden er til, at hendes musik er kommet ind på det sidespor, der kører parallelt med mainstreammusikken her i landet.

"Jeg aner ikke, hvad det er, der har gjort min musik populær

herhjemme. Det tog et års tid, før min musik for alvor kom frem i radioen. Så den har haft tid til at gro, så folk selv kunne opdage den. I Tyskland blev min sang *Just So* opdaget på MySpace og brugt i en tv-reklame for Deutsche Telekom, så den kom på den tyske hitliste. Og sådan er tingene vokset ud af hinanden," fortæller Agnes.

Måske giver Agnes' musik en kontrast til den mainstreammusik, der ellers bliver spillet. For kontrasterne er vigtige, mener hun, og al musik har en berettigelse:

"I bl.a. Frankrig og andre af de europæiske lande oplever jeg, at de har en meget bredere musikkultur, hvor alle genrer og stilarter bliver spillet på radiostationer og medierne. De er meget mere åbne over for bl.a. verdensmusik og anden musik, der ikke lige er mainstream. For mig at se er det vigtigt, at al slags musik kommer til orde, fordi det er inspirerende. Det behøver ikke at indgå i en genre, for rigtig meget musik kan ikke kategoriseres i genrer, som tyskerne ellers rigtig gerne vil," griner hun.

Autodidakt

Agnes Obel har ikke en konservatorieuddannelse eller nogen anden form for musikuddannelse. Hun har aldrig overvejet at blive musiker, selv om hun har spillet klaver, siden hun var lille, og altid har haft musikken med sig. Hendes forældre spiller begge musik – faren spiller jazzguitar, og moren klassisk klaver. Men det var aldrig på tale at blive sangskriver eller musiker. Først da hun som 18-årig var i praktik i et studie og var med til at indspille en cd, tænkte hun, at det kunne hun godt selv tænke sig at gøre en dag.

Med sig fra sine forældre fik hun en bred vifte af musik – specielt svensk musik, klassisk musik og jazz. Men den danske musik og sangtradition fra fx højskolesangbogen kender hun overhovedet ikke:

"Jeg gik på en friskole (Berna-

dotteskolen i Hellerup, red.), hvor vi var mere internationalt orienterede, og sang en masse sange på engelsk. Så jeg kender ikke den danske tradition, hvilket er smadderærgerligt. Mange spørger til de danske rødder i min musik. Men de er der ikke. Jeg kunne godt tænke mig engang at dykke ned i de danske sange og folkemusiktradition for at se på, hvad de egentlig har i sig," smiler Agnes.

Graver sig ned i lyden

Agnes Obel befinder sig i et lydekseperimentarium, når hun udvikler sin musik. Klaverets hamre mod strengene kan med det rigtige filter give lige nøjagtig den stemning, hun søger. Celloen og violinen kan skabe den rigtige tekstur i lyden, give fremdrift som pizzicato eller drømmende tilstande, når buen spiller med legatostrøg og brug af effekter akkompagnerer hendes sange. Hun indspiller, sletter, prøver effekter og filtre af, sletter det hele igen for at fortsætte ad en anden vej. Men bliver for det meste aldrig helt sikker på, hvornår nummeret er færdigt.

"Så spørger jeg min kæreste, som slet ikke er til den slags musik, jeg laver. Han lytter til hiphop fra 80'erne og 90'erne og filmmusik fra 60'erne og 70'erne, men har alligevel en meget god fornemmelse for, hvornår jeg ikke skal gøre mere ved et nummer, og at jeg skal holde det transparent og luftigt. Så han har en del af æren for, at jeg er nået hertil," fortæller Agnes Obel, med en delikat blød stemme, der minder om hendes musik.

Intuitiv kontrol

For en musiker som Agnes Obel, der arbejder intuitivt med sin musik og lader musikken komme til sig, kræver det tid og ro at skabe. Berlin kan på trods af et pulserende leben og vildt florende musikliv give hende den ro, der skal til. I halvandet år har hun arbejdet intenst med musikken til

Aventine i sit studie, med en blanding af intuition og kontrol:

"Hvor min første plade var baseret på sange, jeg havde akkumuleret gennem mange år – helt fra gymnasietiden – bygger sangene på mit nye album på de erfaringer, jeg har gjort mig, efter at have spillet og turneret så intenst, som jeg har med *Philharmonics*. Jeg havde lyst til at grave mig ned i musikken og undersøge de muligheder, de forskellige instrumenter har af lyd. Min ambition med musikken har været at udforske celloen som lyd, sammen med stemmen. Celloen kan bruges som puls, rytmisk nærmest percussivt, som kor og soloinstrument. Og alt afhængig af hvordan man bruger den, giver den nye stemninger og tilstande. Samtidig havde jeg behov for at synge nogle sange, der handler om mig lige nu, der hvor jeg står i mit liv. Det er stemninger mellem mennesker, noget usagt eller de stemninger, der har været mellem to mennesker, jeg har prøvet at arbejde med," fortæller Agnes, der mener, >>

Om at fokusere:

"Jeg har lige læst en bog af en bevidsthedsforsker. Han forklarer, at der er to måder at tænke på. Hverdagens måde at tænke på, som er den, hvor man taler med andre og ikke fokuserer på noget bestemt. Den anden måde er fx et regnestykke, 7 x 23, hvor man kun fokuserer på at nå frem til resultatet og lige skal tænke sig ekstra meget om, hvilket kræver lidt tid og ro. Det er to forskellige bevidsthedsformer, som man bruger. At skrive musik og producere det er lidt som nummer to. Det kræver tid og koncentration. I de halvandet år jeg har siddet med *Aventine*, har jeg prøvet at fokusere på den ene ting og skabe min egen lille boble omkring mig. Undervejs kom jeg til at sige sagde ja til at spille fire koncerter på festivaler, og det skulle jeg ikke have gjort. For det tog mig lang tid at komme tilbage til det fokus, jeg før havde haft på min musik."

"Jeg er et lyd menneske, som er lyddrevet. Det er lyde, der interesserer mig mere end tekster, også når jeg hører andres musik," fortæller Agnes Obel.

"Musikken må gerne have noget støv og sand og knirkelyd. Det gør musikken mere interessant," mener Agnes Obel.

at sangene selv skal have lov til at gro og finde deres rette form og lyd, da stemningen i sangene ikke er noget, man kan forcere. Derfor har hun lige fra begyndelsen ind-

spillet sangene, mens hun arbejder på dem, for at fornemme, hvordan de virker i rummet, i stemningen og med forskellige instrumenter og effekter på.

Støvet lyd

Hendes intuitive arbejdsform har skabt masser af sange og versioner, som hun sidenhen har kasseret i en mere kontrolleret

fase af sangskrivningen. For man skal ikke tage fejl af, at der bag det delikate intuitive ydre er en benhård bevidsthed om, hvordan hvert enkelt nummer skal lyde.

"Når jeg arbejder med mine sange på klaveret, har jeg inde i hovedet en klar opfattelse af, hvilke instrumenter der skal bruges og hvordan. Og når jeg producerer dem, har jeg en fornemmelse af, hvordan de vil ende, selv om jeg prøver forskellige stilarter af," fortæller hun, og indrømmer, at hun tit har tænkt på at få andre til at producere sin musik. Men når hun har fået noget tilbage, kan hun bedst lide sin egen version af nummeret.

"Nogle sange kommer færdige til mig. Så får jeg musikerne til at indspille det, og sidder så i Logic eller Protools og får komponeret det hele sammen. Andre sange skal have mere tid, før de udfolder sig rigtigt," fortæller Agnes, der konstant er på jagt efter den lyd eller sound, der afspejler stemningen i teksten:

"Jeg er et lydmenneske, som er lyddrevet. Det er lyde, der interesserer mig mere end tekster, også når jeg hører andres musik. Det er først efter at jeg selv begyndte at skrive tekster, at jeg lytter til andres. Når jeg skriver tekster, syn-ger jeg dem, mens jeg indspiller, så jeg kan høre, hvordan ordene lyder, sammen med melodien og akkompagnementet. Og hvordan ordene farver melodien. Jeg af-søger forskellige ord, så de passer til stemningen i musikken, og der opstår en synergi mellem ordenes betydning, melodien og sangens

Om titlen til Aventine:

"Jeg overvejede titlen Eventide, fordi det betyder skumringstid, som er overgangen fra dag til nat, og er navnet på en reverb, jeg har. Men jeg valgte titlen til sangen Aventine. Aventine handler om den måde, jeg har arbejdet på med pladen. At jeg ikke har haft en plan, men fulgt min intuition, og troet på, at der nok skulle komme noget ud af det. Som at bestige sit eget hjemmelavede mytiske bjerg, og ikke vide helt, hvilken vej man skal gå. Og sådan har jeg haft det med Aventine-projektet. Så derfor kom cd'en til at hedde det."

Om tinnitus:

Agnes Obel blev efter travl turné med Philharmonics ramt af tinnitus. Hun måtte aflyse sine koncerter og gå i behandling:

"Jeg havde tinnitus – en høj hyletone for ørene – i omkring fem uger, efter en travl turné, men har heldigvis ikke fået nogen forringelse på hørelsen. I Tyskland behandler man tinnitus med cortisol, men jeg vil ikke anbefale det. Jeg havde ikke indtryk af, at det hjalp. Derimod oplevede jeg, at meditation og yoga hjalp, især med at få tanker væk. Tinnitus er, så vidt jeg har forstået, en fantomlyd, som hjernen producerer efter at have fået et lyd-/støjkchok. Al form for distraktion fra denne indre feedback tror jeg hjælper mod tinnitus. Men det afhænger selvfølgelig af, hvad det er for en slags tinnitus, man har, og om det er forbundet med en høreskade."

stemning," forklarer Agnes, der bedst kan lide, at lyden ikke bliver for pæn:

"Musikken må gerne have

noget støv og sand og knirkelyd. Det har både Roy Orbison, Jan Johansson og Bartoks Rumanian Folksongs. Det gør musikken mere interessant. Jeg bruger selv bl.a. filt-klaveret, som giver den støvede lyd. Så bruger jeg forskellige filtre, og blander instrumenternes lyde – fx klaver og harpe, så det giver den lidt uklare klaverlyd."

Hendes arbejde med sangenes lyd giver udfordringer, når hun spiller koncerter.

"Vi spiller akustisk på turnéerne, så de lyde jeg arbejder med i studiet, kan jeg ikke få med. Det er i sig selv en udfordring at forstærke vores instrumenter – cello, violin og klaver. Mit upright filtklaver har den rigtige lyd. Og jeg har prøvet at have det med ud, men det er enormt svært at transportere. Der er endnu ikke udviklet et flygel, der har samme funktion som mit filtklaver, hvor jeg kan tage filten af efter behov. Så indtil videre spiller jeg på almindeligt flygel på turnéer."

De rigtige musikere

Med så fin en "lydfølsomhed" har valget af musikere også haft stor betydning for Agnes. Det var gennem bekendte, hun fandt sine faste musikere – den canadiske violinist og korsanger Mika Posen fra gruppen Timber Timbre og den tyske cellist og korsanger Anne Müller, som også var med på Philharmonics og har spillet med hende i mange år. Med musikere bosat forskellige steder i verden kræver det sin kvinde at få øvere sat i stand.

"Det har været lidt af en udfordring for musikerne at øve op til den kommende turné. Både fordi musikken har rigtig mange lag og forskellig brug af teknikker på både cello og violin, loopstations, kor og alt muligt andet, der kræver tid at øve. Og så fordi vi bor i hver sin del af verden. Men nu er Mika flyttet til Berlin det næste halve år, for at kunne være med på min turné," slutter Agnes Obel, der allerede her i efteråret be-

Grejliste:

Agnes Obel om sit grej:

"Til live bruger jeg help-instill-pick-up-system til flygel, samt mikrofoner, der især forstærker den høje ende af registret. Før vi brugte help-instill, havde vi enorme problemer med at mic'e klaveret op og undgå feedback, ikke mindst til festivaler, men det blev løst med pick-up-systemet. Jeg synger enten i en beta 58'er eller i en Sennheiser og bruger forskellige vokaleffekter til vokalen, hvis vi ikke har vores egen lydmand med.

Anne (cello) bruger en cello pick-up, som jeg ikke kan navnet på, og en DPA mic til celloen. Hun bruger også en Loop Station fra Boss og en Octaver og en Reverb, som vist hedder Hall of Fame.

Mika (violin og viola) bruger det samme til sine to instrumenter som Anne. Begge synger i en Shure Beta 58 A."

gynder en lang Europa-turné, der fortsætter i Danmark til foråret. ■

Pas på hørelsen!

SE VIDEOEN OG TILMELD DIG PAS PÅ HØRELSEN PÅ DMF.DK/PPH

NARCOCORRIDOS

– narkovoldens musikere

De mexicanske narcocorrido-musikere synger sange om narkokarteller, mord og tortur og har millioner af fans i USA og Mexico. Ofte er det kartellerne selv, der bestiller sangene – og det kan være en meget farlig branche for musikerne, hvis de kommer til at synges det forkerte.

Tekst og foto: Af Lasse Telling og Line Dangkel

Det koster fem dollars at få de omvandrende bands på markeder til at spille narcocorridos – og alle vil høre dem for tiden, siger musikerne.

En tyk sveddråbe kravler langsomt ned ad tubaspil-lerens udspilede kinder i det alt for varme studie i det nordlige Los Angeles. Det er bandet Grupo Ondaado, der er ved at lægge sidste hånd på deres nyeste sang hos producerne Twins Enterprises.

Rundt på væggene hænger guld- og platinplader side om side med billeder af Twins' kunstnere. På coverne er de klædt i diamant-besatte skudsikre veste og cowboyhatte, og mange poserer med både AK47'ere og store pistoler, der giver plads til at holde om en

stornumset, bikiniklædt kvinde med den anden hånd.

Det er narcocorridos – narkoballader – der optages her i studiet. På kokain-pumpede polkabeats og med hidsig mexicansk slang hylder sangene narkosmugling, gangstere og likvideringer.

Narcocorridoerne er soundtrack til den ultra-voldelige narkokrig, der lige nu udspiller sig i det nordlige Mexico, og som indtil videre har kostet op mod 70.000 mennesker livet – heriblandt 30 musikere, der spillede narcocorridos.

Samtidig er de voldelige sange

Cd-hylterne på de mexicanske markeder i Los Angeles er fyldt med narcocorridoer.

ekstremt populære og har millioner af fans i Mexico og USA. Det er langtfra unormalt, at de mest populære narcocorridos kan trække op mod 20 millioner klik på YouTube, ligesom de store narcocorrido-kunstnere spiller for udsolgte natklubber hver eneste weekend. Først og fremmest er det mexicansk-amerikanerne, der køber narcocorridoen – og alene i Los Angeles bor der over seks millioner amerikanere med mexicansk baggrund.

Deciderede krigssange

De fem medlemmer i Grupo Onadeo har også valgt deres navn for at lede tankerne hen på narkokrigen vold.

"Det refererer direkte til den mexicanske kartelleder og narko-gangster Manuel Felix Torres," siger Adolfo Valenzuela, der startede Twins Enterprises med sin bror i år 2000. Felix Torres var berygtet for at efterlade kroppe uden hoveder og med afrevne lemmer, når han begik sine mord. El Onadeo blev han kaldt – 'Den Skøre' betyder det.

"Sangene fortæller ægte, blodige historier fra krigen. Det er deciderede krigssange, der handler om at være rå og have magt," si-

Fra sangen "MI's Blodtørstige" af Movimiento Alterado (produceret af Twins Enterprises)

Med en AK47 og en bazooka på nakken
Kryds min vej og jeg hugger dit hoved af
Jeg er skør og kan lide at dræbe mine fjender
Vi er de bedste til at kidnappe
Vi er altid i en bande med skudsikre veste – klar til at henrette

ger Juan Ramirez, der er professor i grænsestudier ved universitetet i San Diego og har skrevet en bog om narcocorridoerne.

"Musikken er med til at gøre det kriminelle liv til noget, man skal stile efter, og faktisk bestiller og godkender kartellerne tit de sange, hvor der synges om dem."

Ifølge det mexicanske senat skaber narcocorridoerne en "virtuel retfærdiggørelse af de kriminelle narkosmuglere", og i flere stater i Mexico er sangene blevet gjort ulovlige, fordi de opfattes som samfundsundergravende. En af præsidenterne for Mexicos radio- og tv-industrikammer har udtalt, at narko-balladerne er et dårligt eksempel for den yngre generation.

Tequilaen kom først

De første egentlige narcocorridos

opstod i Mexico i 1930'erne, men sangene har en lang tradition i Mexico. Før narkoen fortalte de såkaldte corridistaer om sejre og nederlag under den mexicanske revolution og specielt med alkoholforbuddet i USA i 1920'erne kom der gang i sangene om modige tequilasmuglere, der snød de amerikanske grænsevagter. Efter at forbuddet blev ophævet i 1934, begyndte heroin og marihuana hurtigt at fylde mere og mere i sangenes fortællinger.

Når en smugler havde gennemført en succesfuld operation, var det første, han gjorde, ofte at hyre en musiker for at fortælle om det.

Fra begyndelsen af 1970'erne begyndte Los Angeles at blive centrum for industrien. Her var der flere penge at hente – og større afstand til de smuglere, der

måske ville blive fornærmede over en forkert sang.

En af de første store stjerner var Chalino Sanchez, der var kendt for sin bjæffende stemme, sin barske herkomst og for altid at have sin pistol i bæltet. Ved en koncert i 1992 hoppede en mand op på scenen og pegede sin pistol mod Chalino. Straks knaldede en række skud, og da røgen lettede, var det Chalino, der stod oprejst tilbage. Få måneder senere blev han selv likvideret efter en koncert i Mexico. Hans død var med til at gøre narcocorridoerne endnu mere populære, og snart begyndte Los Angeles at være fyldt af unge mexicansk-amerikanere, der var klædt som Chalino Sanchez.

Penge i sange om drab og halshugning

Men narcocorridoerne har aldrig været så populære, som de er nu.

Det var i 2006, at narkokrigen gik i gang i Mexico, ikke mindst mod de magtfulde narkokarteller, der leverer op mod 70 procent af al den narko, der kommer ind i USA. Krigen kunne hurtigt høres i narcocorridoerne. De begyndte at fortælle malende om væbnede opgør,

Twins Enterprises holder til i det nordlige Los Angeles, hvor de indspiller nogle af de største narcocorrido-hits – langt fra narkokrigen, der lige nu hænger i det nordlige Mexico.

halshugninger og drab – og det var her, at producere fra Twins Enterprises for alvor fik succes. Sammen satte de mere tempo på den traditionelle narcocorrido-lyd og tilførte nye instrumenter.

I dag er brødreparret Adolfo og Omar Valenzuela de mest succesfulde producere af narcocorridos, og deres kunstnere sælger millioner af plader hvert år. Samlet set er værdien for den regionale mexicanske musik vurderet til over halvanden milliard kroner.

Som med hiphop

"De unge vil høre ægte historier om ting, der er uopnåelige. Om penge og magt. Det har altid været populært – og det vil det blive ved med. Det er med til at give dem en følelse af identitet," forklarer Adolfo Valenzuela, der med slikhår og puffet dunvest har sat sig i producerstolen.

"Kritikken er, som den var med hiphop, da det først kom frem. Men jeg gør ikke volden til noget, man skal sigte efter eller hylde. Jeg promoverer kun musik og ikke andet," siger han til den kritik, han altid møder.

Folk kender allerede navnene på de kriminelle og de opgør, som narcocorridoerne, han producerer, handler om, og derfor kan sangerne og producere ikke bare lade, som om det, de siger, er ægte. Det skal være sande historier for at give succes, siger Adolfo Valenzuela og tilføjer, at sangene inden for de senere år er blevet mindre

eksplicit blodige. Nu gemmer de oftere de voldelige budskaber bag slang.

"Du kan se alle steder, hvordan den her narko-kultur bliver mere og mere populær," påpeger Adolfo Valenzuela.

"For eksempel i populærromaner og i tv i Mexico handler sæbeoperaerne om de samme temaer. Og det afspejler sig i musikken."

Også Grupo Ondaado, der er i studiet, afviser, at de skulle være med til at gøre karteller og vold populært blandt deres fans. De fortæller derimod vigtige historier til folk, der vil høre dem, forklarer David Oliva.

"Nogle gange er der nogle folk, der fortjener at få fortalt deres historie. Fordi de har gjort noget, der er vigtigt at tale om. Som for eksempel Manuel Torres Felix. Han var den største, og det vil vi gerne fortælle om. Vi er ligesom journalister, der fortæller, hvad der sker i samfundet," siger David Oliva.

Narkokarteller glade for gratis reklame

Endnu har ingen spurgt de mexicanske karteller om, hvad de synes om narcocorridoernes store succes. Men professor Juan Ramirez fra universitetet i San Diego er ikke i tvivl om, at de er glade for det.

"Højest sandsynligt er de vilde med den gratis reklame. Der er endda flere eksempler på, at kartellerne har skruet sig ind på politiets frekvens og spillet en narcocorrido, når de har begået et nyt mord. Faktisk er nogle af sangerne i familie med de kriminelle, de synger om." Hvem de er, vil professoren dog ikke fortælle.

"Der er visse ting, jeg ikke vil tale offentligt om; folk, jeg ikke vil træde over tæerne – selv om jeg er forsker."

Likviderede musikere

Man skal passe på med at tale over sig i den her branche. I alt er op mod 30 narcocorrido-sangere blevet slået ihjel, siden narkokrigen i Mexico startede i 2006.

Seneste eksempel er fra januar i år, hvor ligene af 17 musikere fra bandet Kombo Kolombia blev fundet i en brønd i det nordlige

Adolfo Valenzuela startede Twins Enterprises med sin bror i år 2000. I dag er de branchens bedst sælgende producere.

ESTRATEGIA

Mexico. De optrådte for karteller med deres colombianske sange. To dagen inden de blev fundet i brønden, havde de spillet endnu en koncert. Men bagefter blev bandet og deres hjælpere omringet af 14 biler med bevæbnede mænd. Med bind for øjnene blev de spurgt, hvilket kartel de støttede. Uden at opnå et svar skød de bevæbnede mænd dem og dumpede dem i brønden.

"Det er alt for risikabelt at få penge fra kartellerne," siger David Oliva fra Grupo Ondaado. De har prøvet, at mænd med penge har bedt dem om at skrive en narcocorrido om en bestemt hændelse. Men det er ikke noget, de gør normalt, siger de.

"Vi passer altid på, at vores tekster ikke fornærmer nogen eller kan misforstås. Vi prøver at fortælle ægte historier fra narkokrigen, så vi ikke holder med det ene eller det andet kartel. Kartellerne må ikke se sig sure på os," forklarer Joel Delatorre fra Grupo Ondaado.

Nogle gange får de pr. sms et OK til, at de må indspille en narcocorrido. Andre gange bliver de kontaktet, efter at de har spillet koncerter. Mere vil de ikke sige.

"Det er der nogen, der ordner for os."

Bedste kilder til narkokrig

Selv om baggrunden for narcocorridoerne er under tragiske omstændigheder, kan den tætte relation mellem sangene og vir-

keligheden give sangene en stor betydning for fremtiden, mener professor Juan Ramirez fra universitetet i San Diego.

"Narcocorridoerne vidner detaljeret om, hvad der sker med samfundet i Mexico. Sangene er historiske dokumenter, og de er tit de bedste kilder, vi har til at forstå den narkokrig, der forgår lige nu," mener Juan Ramirez.

For eksempel er de narcocorridos, der udgives af Twins Enterprises, meget faktuelle. De fortæller helt præcist om baggrunden for et bestemt mord, eller hvordan et magtfuldt kartel er bygget op.

"Det er en viden, det nærmest er umuligt at få fat i andre steder. Nogle af narcocorridoerne vil derfor hjælpe os til at forklare og forstå, hvorfor en bestemt hændelse skete på et bestemt tidspunkt," forklarer professoren.

Langt væk fra narkokrigenes likvideringer, i studiet i Burbank, fortsætter Grupo Ondaado og Adolfo Valenzuela arbejdet med at få tubaen til at lyde rigtigt. Bandet er ved at forberede deres næste turné, hvor de optræder i diamanbesatte jakkesæt og nogle gange har pistoler med på scenen. Mange af koncerterne er allerede udsolgte.

"Det er en del af vores image at klæde os ud og opføre os, som om vi er skøre i hovederne," siger Joel DeLaTorre, der spiller harmonika i Grupo Ondaado.

"Vi giver bare publikum det, de vil have."

En succeshistorie fortsættes

DEN NYE **TS 200** OG **PS 312** SOM ET ULTRA KOMPAKT SYSTEM

NYT
KOMPAKT
SYSTEM

Vertical Array i skøn forening med den velkendte **PowerSub**

Kabinettet i Vertical Array systemet står mål med de højeste standarder når det gælder lyd kvalitet – selv under ekstreme lydtryk.

I samspil mellem den faceliftede PowerSub 312 og den helt nye Vertical Array TS 200, tilbyder vi altså her et kompakt system der nådesløst slår luften ud af konkurrenterne, mens det arbejder sig gennem job efter job, på bedste Dynacord vis.

1 stk. PowerSub 312
2 stk. TS 200

28.295,-

Endnu mere bund?
1 stk. Sub 112

6.295,-

Folkemusiklinje flytter ufrivilligt

Fra august 2014 har folkemusikuddannelsen hjemsted i Esbjerg og ikke i Odense. Det får store konsekvenser for folkemusikmiljøet på Fyn, for studerende og undervisere og for selve uddannelsen. Og der er bestemt ikke enighed om begrundelsen for flytningen.

Af Martin Blom Hansen

Det simple spørgsmål lyder: Hvem får glæde af, at folkemusikuddannelsen nu flytter fra dens hidtidige placering i Odense til Esbjerg?

Formelt set er der tale om en omstrukturering inden for murene af Syddansk Musikkonservatorium & Skuespillerskole. I 2010 blev konservatorierne i Esbjerg og Odense lagt sammen, og med i købet fik man Skuespillerskolen i Odense. Når ledelsen i den store uddannelsesinstitution beslutter at rykke lidt rundt med brikkerne, er der ikke tale om at nedlægge noget eller fravælge en uddannelse. Det er en intern øvelse, kan man sige.

Men dels flytter man dele af de klassiske uddannelser fra Esbjerg-afdelingen til Odense-afdelingen for at styrke det klassiske fagmiljø; dels flytter man folkemusiklinjen den anden vej – af samme årsager, hvis man spørger rektor Claus Skjold Larsen.

"Det er meget væsentligt, at man indgår i et fagmiljø, som er med til at gøre muligheden større og bedre for en. I Odense har vi en rytmisk uddannelse, som er meget jazzorienteret. I Esbjerg har vi en rytmisk uddannelse, som er mere inkluderende og genrebaseret bredere. Hvis vi skal skabe større fagmiljøer, giver det mere mening at lægge folkemusiklinjen op ad den rytmiske linje i Esbjerg frem for den rytmiske linje i Odense," siger Claus Skjold Larsen og uddyber:

"Det klassiske miljø bliver differentieret på en anden måde. I Esbjerg får den klassiske uddannelse nu en form for overskrift,

"Vi frygter, at uddannelsen bliver udvandet og bliver mindre folkemusikorienteret. At det undervisningsmæssigt bliver et kompromis med undervisere fra de rytmiske og klassiske områder," pointerer talskvinde for de studerende Anna Aagaard.

FOTO: GUY MOSCOSO

der hedder udøver/underviser/iværksætter. Det ligger også godt op ad den virkelighed, folkemusikkerne selv siger, de kommer ud i efterfølgende.

Hvis vi skal lave modulbaseret undervisning på tværs, skal det være mellem linjer, der har noget til fælles. Så vurderingen er, at folkemusiklinjen passer bedst ind i profilen i Esbjerg," siger Claus Skjold Larsen.

Et kabalespil

Men den forklaring køber de studerende ikke. Da beslutningen blev offentliggjort i foråret 2013, og debatten kørte på højtryk, var

Anna Aagaard talskvinde for de studerende.

"Jeg er træt af, at omstruktureringen blev pakket ind, som om det her bliver noget så fantastisk. I stedet for at sige: Vi har en aftale med Kulturministeriet, vi skal have det hele til at gå op. Vi bliver nødt til at flytte nogen, og det bliver desværre jer," siger hun.

Anna Aagaard understreger, at alle studerende er enige om, at det nu gælder om at gå konstruktivt til værks og få det bedste ud af situationen.

"Vores største bekymring er, at lærerkrafterne ikke rykker med. Mange bor på Fyn, på Sjælland

eller i Sverige. Flere har sagt, at de ikke vil tage til Esbjerg og undervise. På mange måder skal vi starte forfra. Vi frygter også, at uddannelsen bliver udvandet og bliver mindre folkemusikorienteret. At det undervisningsmæssigt bliver et kompromis med undervisere fra de rytmiske og klassiske områder," pointerer Anna Aagaard.

Folkemusikmiljø skal bygges op

Rasmus Nielsen, der også er studerende på folkemusiklinjen, deler Anna Aagaards bekymring. Han frygter, at indholdet i mange fag mister det særligt folkemusikspecifikke, hvis markante lærerkapaciteter ikke rykker med.

Han er også bekymret for, om potentielle ansøgere til uddannelsen nu også vil vælge at flytte til Esbjerg. Eller om de i højere grad vil søge mod Malmø og Göteborg til svenske folkemusikuddannelser. En stærk uddannelse kræver et stærkt studiemiljø og folkemusikmiljø i byen.

"Det ungdomsmiljø, der er omkring folkemusikken, findes i Odense og København. De, der skal gå på uddannelsen, er mellem 18 og 30 år. Og det miljø er der ikke i Esbjerg. Det skal flyttes derover," siger Rasmus Nielsen.

Det levende miljø rundt om folkemusiklinjen i Odense er ikke kommet af sig selv. Siden folkemusiklinjens start i 1998 har studerende og undervisere på linjen været hovedkræfter i opbygningen af et livemiljø for folkemusik med koncerter, festivaler, workshops og så videre i Odense og på Fyn.

Frey Klarskov, uddannet på

Det er rigtig godt, at uddannelsen kommer til Esbjerg, mener violinisten Tove de Fries (tv.), der selv er uddannet på folkemusiklinjen i Odense på første årgang, er medlem af bestyrelsen i organisationen Folk Danmark og bor og underviser på Fanø.

"Jeg tror ikke, flytningen sker for, at det skal komme folkemusikken til gavn. Jeg er af den opfattelse, at det er en øvelse, man har lavet, fordi man vil samle den klassiske musik i Odense," mener Henrik Jansberg, violinist, uddannet på Folkemusiklinjen i Odense i 2004, medlem af DMF's hovedbestyrelse.

folkemusiklinjen i 2011, er formand for Folk Club Fyn. Han siger det meget klart:

"Folkemusikmiljøet i Odense bliver voldsomt amputeret, når uddannelsen flytter. Vi har brugt mange år på at opbygge miljøet og gøre det stærkere, og meget af det arbejde går til en vis grad tabt."

"Jeg håber, vi kan bibeholde Odense som folkemusikcentrum. Men det bliver svært, når man ikke har den base, som folkemusiklinjen er. Uddannelse har indflydelse på mange lag i kulturlivet i Odense og på Fyn," siger Frey Klarskov.

Han underviser selv på Assens Musikskole og ser også en anden problematik ved flytningen.

"Mange fynske musikskoler har opgraderet folkemusikken og gør meget ud af det, og det har noget med uddannelsen i Odense at gøre. Her risikerer man at miste noget," siger Frey Klarskov.

Skærer rødderne over

Henrik Jansberg, violinist, uddannet på Folkemusiklinjen i Odense i 2004, medlem af DMF's hovedbestyrelse, har tidligere luftet sin kritik af flytningen.

"Jeg tror ikke, flytningen sker for, at det skal komme folkemusikken til gavn. Jeg er af den opfattelse, at det er en øvelse, man har lavet, fordi man vil samle den klassiske musik i Odense. Og det er i hvert fald ikke medarbejderne, man har mest fokus på," mener han.

"Isoleret set kunne uddannelsen have ligget hvor som helst. Men man kan ikke se på det isoleret, og det er ret ærgerligt at flytte noget, der har slået rødder i Odense. Desuden bør man tænke på, hvilke lignende uddannelser der er i vores nabolande. Mange potentielle ansøgere vil nu i endnu højere grad kigge til Sverige," siger Henrik Jansberg.

På den anden side gælder det nu om at skabe et miljø i Esbjerg, understreger han. Og det er ikke umuligt, selv om det bliver en krævende opgave.

Fanø som nabo

Fra Fanø lyder der velkomsthilsner til folkemusiklinjen. Violinisten Tove de Fries er uddannet på folkemusiklinjen i Odense på første årgang, er medlem af bestyrelsen i organisationen Folk Danmark og bor og underviser på Fanø.

"Det er da rigtig godt, at uddannelsen kommer til Esbjerg," siger hun og lader hurtigt forstå, at emnet er foderguf for hendes kæpheste.

"Uddannelsen rykker herud vestpå, hvor den levende tradition trives bedst. Her på Fanø, i Thy og hele vejen langs vestkysten. Der er rigtig mange spillefolk og et rigt miljø." "Folkemusikuddannelsen giver for mig ikke mening, medmindre man har med det traditionelle miljø at gøre. Da jeg gik på første årgang på uddannelsen,

gjorde vi meget ud af at komme ud og besøge folk ude i folkemusikmiljøerne. I dag har uddannelsen taget en drejning mod det sceneprægede. Efter min mening kunne det så lige så godt være en del af den rytmiske linje – med speciale i folkemusik. For at berettige en

folkemusikuddannelse kræver det en forståelse for det håndværk, der ligger i det. Og det er heller ikke kun et spørgsmål om lærere. Det vigtige er den direkte forbindelse til folk, der bruger folkemusikken," siger Tove de Fries.

Hun er i øvrigt medinitiativta-

>>

KONKURRENCE FOR UNGE KLASSISKE MUSIKERE UNDER 20 ÅR

Øresunds Solist 2014
BLÆSERE OG STRYGERE

INDLEDENDE RUNDE, DANMARK
lørdag d. 11. januar 2014
på Københavns Musikskole

INDLEDENDE RUNDE, SVERIGE
lørdag d. 18. januar 2014
på Kulturskolan Lund

FINALE
søndag d. 16. marts 2014 på Ishøj Kulturskole

TILMELDING
online på www.oresunds-solist.com
senest d. 25. november 2013

www.oresunds-solist.com

Sekretariat: Ishøj Kulturskole, Vejledalen 9
2635 Ishøj, Danmark, www.ishojkulturskole.dk

ger til en ny festival for folkemusik i Esbjerg, der vil finde sted til næste forår. I en uge vil spillestederne have folkemusik på programmet, og folkemusikstævnet ROD vil stå for koncerter, baller og workshops.

"Så kan Esbjerg by se, hvad det

er for noget med folkemusikken," siger Tove de Fries.

Hun ser frem til, at uddannelsen, i samme hug som flytningen, nu får et eftersyn og skal have en ny studieordning. Hvordan den kommer til at se ud, er Tove de

Fries samt i øvrigt alle adspurgte kilder til denne artikel meget spændte på. Folkemusikernes nu 15 år gamle studieordning har aldrig rigtig har været revideret. Rundt om i miljøet går diskussionen meget på, hvordan vægtnin-

gen helst skal være mellem hensynet til traditionsmusikken og den folkelige forankring på den ene side og en mere allround-uddannelse og professionel udoverprofil på den anden. ■

Protest mod ledelsesstil

Det kom bag på de fleste, at folkemusiklinjen skulle flytte til Esbjerg. Ikke mindst de studerende, der mener, de fik en alt for kort høringsfrist og mere blev informeret end adspurgt. Rektor afviser.

Af Martin Blom Hansen

"Vi har overhovedet ikke været inddraget i beslutningen. Vi fik det at vide på et møde og fik to uger til at komme med indsigelser. Og efter det blev beslutningen taget. Vi følte os ikke hørt," fortæller Rasmus Nielsen, der studerer på folkemusiklinjen på Syddansk Musikonservatorium & Skuespillerskole.

Protesten fra folkemusikmiljøet har været massiv. Små 1.400 underskrifter imod at flytte folkemusikuddannelsen fra Odense til Esbjerg er mange – det danske folkemusikmiljøes størrelse taget i betragtning.

Protesten går ikke kun på selve flytningen. Den går i høj grad på den proces, ledelsen af Syddansk Musikonservatorium & Skuespillerskole (SMKS) er ansvarlig for.

"Vi studerende havde et møde med rektor Claus Skjold Larsen, kort efter at han var tiltrådt (han tiltrådte 1. december 2012, red.). Han ville høre om vores visioner om uddannelsen og så videre, og vi tænkte, yes, nu er der en, der har lyst til at tage fat i nogle ting. Der havde været utilfredshed med uddannelsen, så der blev luftet mange ting på det møde. Det var ikke et møde, der blev skrevet

referat fra. Da vi mødtes igen i starten af april, hvor vi blev informeret om den forestående flytning af uddannelse, sagde Claus Skjold Larsen til os: 'Jamen I har jo selv sagt det og det, og det kan jeg tilbyde i Esbjerg.' Det synes jeg ikke er en okay måde at gøre det på," fortæller Anna Aagaard, der var talskvinde for de studerende i foråret.

Medstuderende Rasmus Nielsen supplerer:

"Vi har overhovedet ikke været inddraget i beslutningen. Vi fik det at vide på et møde og fik to uger til at komme med indsigelser. Og efter det blev beslutningen taget. Vi følte os ikke hørt. Og det var også, som om SMKs ikke forstod argumenterne for, at det folkemusikmiljø, det har taget lang tid at bygge op i Odense, risikerer at dø ved at flytte uddannelsen."

Flere øvrige kilder er særdeles kritiske over for forløbet og processen.

Henrik Jansberg: "Mange protesterer imod, at processen i høj grad har været 'se, hvad vi gør, vi håber, I kan lide det.' Dialogen blev kun til få timers information. Det er naturligvis en ledelsesret i sin yderste potens, men det er i høj grad det, folk protesterer imod. Folkemusikmiljøet er lille, og de fleste hører hurtigt om, hvad der er sket og sagt."

Rektor: Det var en regulær proces

Rektor Claus Skjold Larsen, protesterne er i høj grad gået på processen og den korte høringsfrist. Gør det indtryk på dig?

"Jeg synes, der har været en god og regulær proces. Og beslutningen blev i øvrigt også udskudt under hensyntagen til folkemusikerne. Det er jo mere indgribende over for dem end så mange andre. Det er forløbet gennem kollegiale organer og en høringsfase. Baggrunden for det oplæg, der blev lagt frem, var jo efter dialog og møder med studerende og undervisere i forskellige sammenhænge. Der blev givet god mulighed for at drøfte tingene og komme med indsigelser og kommentarer. Og det har vi også forholdt os til."

Vil det sige, at input fra de studerende og undervisere har været indvirkende på selve grundbeslutningen om at flytte folkemusiklinjen?

"Inden vi begyndte at flytte på

"Vi samlede ind, hvad det var for en faglighed, de studerende ønskede. Og så er det egentlig det, der i meget høj grad har styret, hvordan kabalen er kommet til at gå op," forklarer Claus Skjold Larsen, rektor for Syddansk Musikonservatorium & Skuespillerskole.

FOTO: JØRGEN BENTZEN

noget som helst, havde jeg snakket med blandt andre de studerende på folkemusiklinjen om, hvad det var, de gerne ville. De ville gerne have en traditionel kerne i deres uddannelse, men også udblik til andre ting. Et behov for bredere kompetencer. Vi samlede ind, hvad det var for en faglighed, de studerende ønskede. Og så er det egentlig det, der i meget høj grad har styret, hvordan kabalen er kommet til at gå op."

Og høringsfristen på cirka to uger var ikke for kort?

"Jeg mener, der var tid nok. Og vi gav også ekstra tid til at have drøftelser med folkemusikerne – både de studerende og lærerne," siger Claus Skjold Larsen. ■

SHURE®

LEGENDARY
PERFORMANCE™

Foto: Carsten Weide

Sille Schultz

Singer - The BigBand

Matrix Sales

For nærmere info kontakt:

Matrix Sales | Nordholmen 4 - 2650 Hvidovre | Telefon: +45 70255522 | www.matrixsales.dk | info@matrixsales.dk

Skru op for fællessangen

Kulturdører **MOGENS JENSEN** (S) vil vække fællessangen til live i befolkningen. I danske virksomheder, på skoler og i institutioner sprudler sangen allerede – takket være sangkyndige ildsjæle og slagkraftige sangkampagner.

Af Christine Christiansen

Vi skal have gang i strubberne og synge mere sammen herhjemme, mener Socialdemokratiets kulturdører, Mogens Jensen. I sommer gik han i medierne og sang ivrigt for på sit forslag om at bringe fællessangen på dagsordenen i Folketinget, foreningslivet, på virksomheder og andre arbejdspladser over det ganske land.

Mogens Jensens fællessangs-initiativ rummer flere vers: Han opfordrer også landets sangkyndige til at udforme et manifest over de danske sange, som skal klinge med fornyet kraft i en befolkning, der de sidste årtier har forsømt sangen.

Fem år med Syngelyst

Forslaget er sød musik i ørerne på de mange aktører i musiklivet, der i årevis har arbejdet på at integrere sangen i forskellige dele af samfundet. En af dem er projektleder Birgit Bergholt fra DR Undervisning. I 2009 tog hun initiativ til "Sangens År" sammen med DR Pige-korets daværende dirigent, Michael Bojesen. Kampagnen, der i løbet af et år skulle synliggøre sang via en række events, blev en stor succes, og projektet fortsatte i form af DR's Syngelyst-kampagne. Den klinger nu på femte år med det mål at få både små børn, skoleelever og

Mogens Jensen mener, at danskerne i de seneste årtier har forsømt sangen. Men sit fællessangs-initiativ vil han bl.a. opfordre landets sangkyndige til at udforme et manifest over de danske sange, som skal synges mere. FOTO: KAREN BENDIX

unge gymnasister til at føle en naturlig glæde ved sang.

"DR skaber rammerne og opmærksomheden om sang i form af fælles initiativer, som gør det

sjovt for børnene og de unge at synge. Vi oplever, at rigtig mange kreative aktører ude i landet gerne vil gøre noget for sangen. Her kan de bidrage og fylde indhold i de rammer, vi skaber med sangkampagnerne," fortæller Birgit Bergholt, der den anden torsdag i september motiverede tusindvis af børn til at synge sammen i alle dele af landet.

Som pendant til skolernes motionsdag har Birgit Bergholt indført en fast årlig sangdag. Den falder fredag før påskeferien, og de sidste år har hun her mærket sanglysten syde og boble, både

blandt lærere og elever. Hun er allerede i fuld gang med planlægningen af sangdagen i foråret 2014. 1.600 børn inviteres ind i Koncerthuset. Herfra transmitterer DR et stort fællessangs-arrangement via tv og internettet ud til landets skoler.

"Målet er, at børnene samles og synger med lige dér, hvor de er. Så spreder sangglæden sig som ringe i vandet, og vi oplever, at mange skoler bliver motiverede til at sætte morgensang på skemaet i hverdagen," fortæller Birgit Bergholt begejstret.

Mogens Jensens sangvisioner

Kulturdører Mogens Jensen (S) slog i en kronik i Berlingske den 7. august til lyd for, at fællessangen fremmes herhjemme – i foreninger, på virksomheder, på møder på tværs af partier i Folketinget etc.

Derudover opfordrer Mogens Jensen musikens og sangens organisationer til at gå sammen med resten af Foreningsdanmark om at skabe et nationalt sang-manifest. "Et kontant og klart manifest, hvor først og fremmest alle foreninger i Danmark, der tilslutter sig, forpligter sig på fællessang i forbindelse med en række af deres aktiviteter og arrangementer. Manifestet skal selvfølgelig også bredes ud til virksomheder og arbejdspladser," skriver Mogens Jensen i kronikken.

Sang giver energi og sammenhold

Flere steder i erhvervslivet er man også på forkant med Mogens Jensens sangvisioner. Et af stederne er ingeniørvirksomheden Rambøll, hvor en flok medarbejdere gennem et par år har opbygget en fast sangtradition: Den første onsdag morgen i måneden mødes de og synger fællessang.

Medarbejderne med musiske evner danner et orkester, der akkompagnerer sangene. Ved flygelet sidder antropologen Agnethe Grøn. Hun oplever, at fast fællessang giver medarbejderne frisk energi fra morgenstunden og styrker det interne fællesskab på tværs af afdelingerne.

"Helt fundamentalt giver sang en god start på dagen. Man bliver gladere, og det er dejligt at få sunget nogle af alle de smukke sange, der findes – både de danske og de internationale," siger antropologen, der kalder sig selv "en kæmpe sangfreak".

Sangene udvælger orkestret, men de øvrige medarbejdere kan også foreslå deres yndlingssange.

Det står medarbejderne frit for, om de deltager i fællessangen, men mange dukker op, når orkestret slår de indledende fællessangs-strofer an. Seancen varer 10-15 minutter. Herpå siver folk tilbage til arbejdet.

Orkestrets medlemmer bliver altid hængende og snakker lidt.

"Man møder kollegaer på tværs af faglighed, alder og nationalitet, og der opstår en anderledes tæt form for sammenhold gennem sang og musik," oplever Agnethe Grøn.

Armene falder, og stemmestyrken stiger

Styrkelsen af sammenholdet er også en af de unikke egenskaber, som Gitte Degn Calstrup fremhæver ved fællessang. Hun er professionel sanger og har i mange år arbejdet som sangcoach på danske virksomheder. Sangopgaverne, som cheferne ringer og

"Det er ikke vigtigt, hvordan folk lyder eller ser ud, når de synger. De skal føle, at det er sjovt og trygt at synge – ikke farligt – og at de alle er i samme sangbåd," fortæller Gitte Degn Calstrup, der er professionel sanger og har arbejdet som sangcoach på danske virksomheder.

beder hende komme og løse, er vidt forskellige.

"Nogle gange vil de have mig til at lave en kort sang-session som optakt til en workshop – en såkaldt energizer. Ved andre

lejligheder kører jeg et længere sangforløb – typisk over nogle måneder. Det kan være, hvis flere afdelinger i en virksomhed skal fusionere," beskriver den entusiastiske sangcoach, der får med-

DR's Syngelyst-kampagne har kørt siden 2009. Ligesom skolerne holder en årlig motionsdag dagen før efterårsferien, står Syngelyst for den årlige sangdag i skolerne dagen før påskeferien.

arbejdernes korslagte arme til at falde, i takt med at stemmestyrken stiger under fællessangen.

Alle i samme sangbåd

Hun indleder altid med simple sangøvelser, der fjerner folks angst for at stille sig op og synge.

"Det er ikke vigtigt, hvordan folk lyder eller ser ud, når de synger. De skal føle, at det er sjovt og trygt at synge – ikke farligt – og at de alle er i samme sangbåd," beskriver Gitte Degn Calstrup.

Forbavsende få af de mennesker, hun møder i virksomhederne, synger i hverdagen.

"Nogle fortæller mig, at de synger i badet eller i bilen – men det er ikke mange."

Gevinsten ved at synge overrasker de fleste positivt.

"Når jeg spørger, melder de tilbage, at sangen gør det lettere for dem at møde hinanden på kryds og tværs på gangene. Medarbejderne mærker, at de ser hinanden på en helt anden måde. I en travl hverdag er det ikke altid, folk reelt kigger på hinanden, selv om de er ansat i samme virksomhed."

Gitte Degn Calstrup mærker ikke, at den økonomiske krise i erhvervslivet er gået ud over sangen.

"Lederne ser en værdi i, at jeg kommer, fordi jeg kan tage rigtig mange medarbejdere på ét hold. Samtidig mærker de, at sangen flytter noget hos de ansatte. Det er ikke bare en ting, vi gør for sjov – det er vigtigt, at sangen har et specifikt formål," siger sangcoachen, der i samarbejde med musikforlaget Wilhelm Hansen har en sangbog og en cd målrettet virksomheder på tegnebrættet.

Sangvækst i fremtiden

Hun forudser, at sangen på arbejdspladserne vil vokse de kommende år:

"Der vil være mere at lave for os, der kan tage ud og undervise store grupper i sang. Men det skal samtidig blive en del af virksomhedens kultur at tage sangen op på eget initiativ. Sang skal være noget, man bare gør – uden at der behøver at stå en professionel sanger i spidsen hver gang," pointerer Gitte Degn Calstrup. ■

”Vi skal værne om vores sang- og fællesskabskultur”

Sangen skal starte på babystadiet. Hvis vi vænnes til at synge regelmæssigt i hjemmet, institutioner og skoler, bliver fællessangen helt naturlig i alle andre sammenhænge, påpeger musikpædagog og professor emeritus ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, **INGE MARSTAL.**

Af Christine Christiansen

Hvordan vurderer du Mogens Jensens (S) udspil om at styrke fællessangen?

”Det er et fint og frisk udspil. Når medarbejdere på en arbejdsplads synger sammen, opstår en ny form for samvær og kommunikation. Man har en fælles ramme, en fælles dagsorden, som består i at synge én bestemt sang med én bestemt tekst til én bestemt melodi – man trækker vejret sammen, og hver enkelt stemme smelter ind i fællesskabet af stemmer. Det skaber synergi og samhørighed.

Fællessangen ophæver grænser og forskelle som alder, køn, kultur, religion og status.

Det er sundt at synge; det skaber glæde, stressniveauet falder, kroppen ventileres, og man får fornyet energi i form af fysisk og åndelig kraft.

For sammenholdet og kommunikationen på enhver arbejdsplads kan det have betydning, at man lige har sunget sammen. Måske koncentrerer man sig bedre, taler bedre sammen og smiler måske også lidt mere til hinanden.”

Hvilke udfordringer ser du i fællessangsforslaget?

”Udfordringen er bl.a. at få fællessangen sat i system, fx ved at synge på bestemte ugedage og organisere, hvem der vælger og styrer fællessangen. Det at skiftes til at vælge sange vil generere større sanglig og musikalsk mangfoldighed. Det kan give anledning til gode samtaler både før og efter sangen. Måske kan sangvælgerne fortælle lidt om, hvorfor de har valgt netop den sang, hvem der har skrevet den etc.

I forbindelse med fællessang i skolen kan man lade en klasse stå for ugens eller månedens fælles-

sange. Det kan være lige fra de yngste til de ældste klassetrin, og der kan indgå masser af tværfagligt samarbejde i forbindelse med udvælgelsen.

For nogle voksne kan det føles grænseoverskridende at synge, fordi de måske ikke har gjort det i mange år. Stemmen er lidt rusten og skal smøres igen. Man skal derfor være opmærksom på, at der ikke må ligge nogen form for forventningspres i fællessangen. Enhver synger med sit næb. Men alle, der kan tale, kan også synge, og man bliver kun bedre ved at gøre det.

Endelig kan udfordringen være at få sangen sat an i et hensigtsmæssigt toneleje. Det er ideelt,

hvis sangen akkompagneres på klaver, men en stemmegaffel kan hjælpe godt på vej – og så må man bare synge derudad.”

Hvad vil det kræve at styrke sangtraditionen herhjemme, hvor det de sidste årtier er blevet sjældnere at synge sammen?

”Mange forældre synger for og med deres børn, når de er ganske små. Hvis de fortsætter med det – ud over at der naturligvis synges i vuggestue og børnehave – vil det at synge blive en helt naturlig del af et menneskes liv – noget, alle gør, både alene og i fællesskab.

Sangen skal fortsætte op gennem hele grundskoleforløbet. Der skal synges i mange andre fag

end musik, og der skal synges fællessang ved morgensamlinger eller lignende. Hver klasse skal i princippet være sit eget kor.

Hvis man er vænnet til at synge gennem hjemmet og skolerne, vil det være helt naturligt også at synge i alle andre sammenhænge: i gymnasiet, i studietiden, på arbejdspladsen, i foreninger, ved møder etc.”

Hvilke aktører kunne stå i spidsen for at styrke sangen?

”I skolen, på arbejdspladsen osv. vil der næsten altid være en, der har forudsætninger for at tage initiativ og sætte sangen i gang. Hvis ikke, kan man alliere sig med den lokale musikskole eller ansætte nogle musikere eller musikpædagoger i hver kommune til at tage rundt og lede fællessangen i skolen eller på virksomheden. Kobler man en sangpædagog på, kan man få megen sjov og morskab ud af at supplere med små stemmeopvarmningsøvelser og måske lære deltagerne lidt om vejtrækning og elementær stemmehygiejne.”

Hvordan vurderer du fællessangsforslaget i forhold til dit store arbejde for at styrke musikundervisningen i folkeskolen etc. Er de to ting compatible?

”Ja, bestemt. Hvis forældrene på deres arbejdspladser og lærerne i skolen synger mere sammen, vil det få en positiv afsmittende effekt på børnene – og omvendt.

Vi skal værne om vores sang- og fællesskabskultur. Først og fremmest skal skolerne skrue op for sangen. De er det eneste sted, vi med sikkerhed møder alle børn og kan påvirke dem til at få stærke, livsvarige sangvaner.” ■

Danmarkspremiere

Snart går tæppet for årets største keyboardnyhed. Vi kan afsløre, at det drejer sig om et flagskib fra Yamaha. Og at de fire foregående versioner hver har sat standarden inden for genren. Kom til danmarkspremiere i 4Sound, hvor Mickey Pless demonstrerer.

4SOUND YAMAHA TOUR

Tirsdag den 12. november
Klokken 18:30
4SOUND ESBJERG

Onsdag den 13. november
Klokken 18:30
4SOUND AALBORG

Mandag den 18. november
Klokken 18:30
4SOUND KØBENHAVN

Onsdag den 20. november
Klokken 18:30
4SOUND AARHUS VEST

Torsdag den 21. november
Klokken 18:30
4SOUND ODENSE

AFTENENS PROGRAM

Klokken 18:30-19:00
Vi byder på en let buffet, øl og vand

Klokken 19:00-19:10
Præsentation af de nye
Yamaha moXF-synther og CP-stagepianoer

Klokken 19:10-21:00
Danmarkspremiere på den
største keyboardnyhed i 2013

TILMELDING NØDVENDIG

Se mere på www.4sound.dk
eller skan koden

4SOUND

KØBENHAVN AARHUS ODENSE AALBORG ESBJERG

WWW.4SOUND.DK TELEFON 33 18 19 00

Kenneth Bremer, CEO Matrix Group: "DMF og MUSIKEREN sætter fokus på et meget vigtigt område."

Carsten Buhl, direktør i GN Resound støtter arrangementerne: "Et høreapparat i dag er jo ikke som på Tante Møghes tid, men snarere et avanceret lille headset, som også kan maskere tinnitus."

Salgschef i Roland, Jesper Elkjær: "Når vi går ind i Pas På Hørelsen, er det, fordi det er et godt initiativ. Vi er selvfølgelig også interesseret i, at folk passer på hørelsen."

Anders Laursen, DMF: "Individuel forebyggelse er uhyre vigtigt og en meget central del af vore kampagner."

Pas På Hørelsen Tour – ver. 2.0

Tre nye arrangementer i Aarhus, Odense og København om at passe på vores vigtigste værktøj: hørelsen. Store musiknavne og eksperter bakker op og deltager.

Af Henrik Strube

Høreproblemer er stadig det største arbejdsmiljømæssige problem for musikere.

Alle ved det, og en nyere dansk ph.d. dokumenterer, med deltagelse af 440 danske musikere, hvor vigtigt det er at passe på sin hørelse.

Man kan ikke bare skifte hørelsen ud, hvis den for tidligt bliver skadet. Ej heller kan man reparere en tinnitus væk, men må lære at leve med den.

Derfor er det så vigtigt med forebyggelse for at undgå disse høreskader, som er en reel trussel mod musikere.

Dansk Musiker Forbund insisterer på at oplyse musikere om at passe på hørelsen. Derfor kommer den tredje og hidtil største kampagne i dagene 3., 5. og 6. november på spillestederne Atlas i Aarhus, Rytmeposten i Odense og Jazzhouse i København.

Mærkesag for DMF

"DMF har med disse arrangementer og med en lang række artikler og brevkasse i MUSIKEREN længe

ligget i front på dette vigtige område," siger DMF's formand, Anders Laursen, og fortsætter.

"Det ligger i lige forlængelse af vores indsats for musikersundhed som helhed, og den nye Klinik for Musikersundhed i Odense er en stor landvinding, ikke mindst for forskning og behandling af musikeres høreproblemer. Individuel forebyggelse er uhyre vigtig og en meget central del af vore kampagner."

Når den kommende kampagne kan køres på et højt og spændende niveau med deltagelse af store musikernavne som Per Vers, Waqas Qadri fra Outlandish, X Factor-trioen, eksperter på hørelse m.fl., skyldes det ikke mindst, at hørefirmaet GN Resound har meldt sig som hovedsponsor.

GN Resound hovedsponsor

GN Resound er en dansk virksomhed, som er en af verdens førende producenter af høreapparater. Med dette sponsorat ønsker vi at være med til at sætte fokus på hørelsen, forklarer Managing

Director Nordic, Carsten Buhl, hos GN ReSound om baggrunden for samarbejdet:

"For det første fordi, at det er utrolig vigtigt at passe på hørelsen, mens man har den – for det andet fordi, at det er vigtigt at fortælle om de løsninger, der findes på markedet i dag, hvis man har fået tinnitus eller nedsat hørelse. Utrolig avancerede løsninger – et høreapparat i dag, er jo ikke som på Tante Møghes tid, men snarere et avanceret lille headset, der ved hjælp af velkendte teknologier som 2,4 GHz, Bluetooth og Dolby Digital, giver brugerne nogle ekstra – og helt unikke fordele, som gør det nemmere at engagere sig og deltage aktivt i alle de hverdagsaktiviteter, som de fleste af os tager for givet. Høreapparatbrugerne kan bl.a. skifte program eller justere lydstyrken i deres trådløse ReSound apparater via deres iPhone eller Android Smartphone. Det eneste, der kræves, er vor ReSound Unite mini mik og downloadning af vor ReSound Control app. Ligesom

vore avancerede tinnitus høreapparater kan kobles til vor alsidige ReSound Unite mini mik, – der er en lille mikrofon, der trådløst streamer lyd fra tv, computere, mobiltelefoner, iPods m.m. direkte til høreapparatet. Det betyder, at brugeren selv kan vælge, hvilken lyd han vil dæmpe sin tinnitus med, – og ændre denne lyd, hvis han har brug for det."

Aftryk til propper

Igen er Audiovox med i kampagnen med 25 % rabattilbud til medlemmer og gæster, som vil have aftryk til individuelt tilpassede musiker-ørepropper. Du får simpelthen lavet et aftryk til din helt egen, lineært dæmpende prop, og du kan vælge mellem tre forskellige dæmpningsfiltre: 9, 15 eller 25 dB. Der er også mulighed for at tilkøbe ekstra filtre, således at man selv kan skifte mellem forskellige dæmpningsgrader.

X Factor-musikerne er nogle af branchens hurtigste og mest professionelle. Selve DR-produktionen stiller store krav, og det

X Factor-trioen med Kim Zorke i front (billedet) bakker aftenens solister op, bl.a. Wagas (Outlandish) og Per Vers.

FAKTA:

Hvor og hvornår:

- Atlas, Aarhus, 3. november, kl 15.00
 - Rytmeposten, Odense, 5. november, kl 20.00
 - Jazzhouse, København, 6. november, kl. 20.00
- Dørene åbnes en time før. Tjek gear og lydløst øvelokale, og få afstøbing til ørepropper og in-ear.

Tilmelding:

www.dmf.dk/pph

Link:

Se video og tilmeld dig på www.dmf.dk/pph

Oplev bl.a. Waqas (Outlandish) til Pas På Hørelsen.
FOTO: MORTEN FISCHER

betyder, at de er helt afhængige af at kunne høre alt, hvad hinanden spiller. Det sker over inear-monitors og egne personlige, digitale mikser.

Ved arrangementet fortæller de om at udnytte mulighederne i in ear-monitors fuldt ud.

For mange musikere og bands er in ear-monitors den ideelle monitorløsning: Dels sørger de for høj lyd kvalitet og individuel miks, dels beskytter de effektivt mod lyd niveau fra backline og trommer – for ikke at tale om de gammel-dags monitorkasser, som visuelt "kapper benene" af musikerne på scenen.

Lydløse instrumenter fra Roland

Også musikinstrumentgiganter som Roland og Shure har meldt sig som deltagere og sponsorer. Salgschef i Roland Jesper Elkjær forklarer:

"Når vi går ind i Pas På Hørelsen, er det, fordi det er et godt initiativ. Vi er selvfølgelig også interesseret i, at folk passer

på hørelsen. Samtidig giver det os mulighed for at præsentere nogle af de produkter, som kan bruges i fx det lydløse øvelokale som de digitale trommer. Som regel er det de akustiske trommer, der lægger volumenniveauet i samspilssituationen. Professionelle trommeslagere evner at variere lydstyrken på deres sæt og spille ganske lavt. Men ude i musikskolernes samspillokaler ser vi ivrige unge trommeslagere, som spiller virkelig højt. Det starter en volumenspiral. For når trommerne spiller højt, må bassisten skruer op, og når bassisten skruer op, gør guitaristen og keyboardspilleren det også, og så bliver lyd niveauet altså ofte for højt. Og det slider på hørelsen. Men hvis man smider instrumenterne – og her har vi nogle gode bud på produkter – ind over en mikser, så har man gode muligheder for at styre den samlede lyd styrke. Vores digitale trommer rummer en masse fede lyde, som man ellers kun får ved at slå til. Ikke at digitale trommer kan måle sig med et toptunet,

godt upmiked akustisk sæt, men man kan bruge den digitale løsning til at øve og arbejde på."

Shure har in ear-systemer

Kenneth Bremer er CEO Matrix Group, som bl.a. importerer Shure:

"Vi har gennem en lang år-række fulgt med på sidelinjen omkring DMF og MUSIKERENS store arbejde med at sætte fokus på høreproblemer, der bl.a. er skabt ved konstant årelang udøvelse af musik og mangel på information og viden om et konstant og for højt lyd niveau. Det er vigtigt, at der konstant er information om emnet, således at alle udøvere af musik ved, hvor de skal søge viden om, hvordan de skal agere, for at sikre sig mod at ende i en kedelig situation, som vi ved, at mange musikere er i i dag, med varige høreskader. Som Shure-importør har Matrix daglige forespørgsler på, hvordan man sikrer sig bedst muligt medhør på scenen, har mulighed for egen niveau-kontrol og ikke mindst opnår en god lyd. Shure har gen-

nem mange år brugt ressourcer på at udvikle et professionelt program af in-ear hovedtelefoner og systemer, og med baggrund i dette mener vi, at det er relevant at støtte Pas På Hørelsen-kampagnen og ydermere være med til at støtte et vigtigt og godt initiativ."

Fagligheden i top

Susanne Nemholt, audiologopæd og ph.d.-studerende, arbejder til daglig med menneskers høreproblemer: høretab, tinnitus og lydoverfølsomhed. På Pas På Hørelsen-turen vil hun holde oplæg om tinnitus og høreskader. Da hun var med i den seneste kampagne, var spørgelysten fra salen stor. Hun formår kort og kontant at svare på alle spørgsmål om at passe på sin hørelse.

Også MUSIKERENS redaktør, Henrik Strube, er igen med som vært. Han har selv stor erfaring med og viden om hørespørgsmål og vil gennem aftenen byde velkommen og præsentere aftenens indslag og underholdning. ■

Tag et ansvar for kunsten og kulturen!

I sin debatbog "Kultur og Ansvar" introducerer kommunikationsmanden og samfundsdebattøren Christian Have Kulturbegreb 3.0. Her ses kunsten og kulturen som et centralt middel til social og økonomisk velfærd, vækst og udvikling i vores samfund.

Af Henrik Strube

"Derfor er mit opråb til kunstnerne: Brug jeres stemme, tag et ansvar, kom ind i debatten nu – selv om det er svært. Hvis vi kan starte en bevægelse for at få kunstnerens stemme tilbage i debatten, vil jeg meget gerne være med." – Christian Have.

FOTO: DANIEL HJORTH

Det handler om kunst og kulturs nye nødvendighed: for det enkelte menneskes *personlige* velfærd og for samfundets bæredygtige udvikling, for solidaritet og ansvarlighed over for andre.

Det kultursyn, som længe har hersket, bygger på nøgleord som det markedsøkonomiske rationale, brandingpotentiale og nytteværdi, mener Christian Have:

"Kunsten kan ikke alene vurderes som et markedsøkonomisk fænomen, som kan indføres i et excel-ark. Der er andre værdier, som ikke er målelige med et excel-ark. For det første har kunsten en værdi *i sig selv*. Yderligere medfører den sociale værdier, bringer legitimitet og fælles identitet med sig, søsætter nye måder at tænke på og bidrager til den forskning, som skal udvikle os som samfund."

I kunsten skabes fremtiden

Forskning, viden, social- og sundhedssektoren ligger i tæt forbindelse med kunst og kultur.

"Kunsten er det felt, hvor fremtiden skabes,"

siger Christian Have og fortsætter:

"Vi har set musikken blive brugt på hospitalernes intensivafdelinger og betyde hurtigere rekonvalescens. For eksempel har man forsket sig frem til, at visse typer musik er godt for hjerte og kredsløb. Musikken har et kæmpe terapeutisk potentiale, som rækker langt ud over underholdningsværdien. Ikke fordi jeg mener, at man nødvendigvis skal lave musik, der har det til formål, men ved at det virker, sikrer man sig en legitimitet og eksistensberettigelse."

Kulturen er forudsætningen for velfærdssamfundet

Christian Have argumenterer så kraftigt for et nyt kultursyn, at han ser det som selve forudsætningen for velfærdssamfundet – og dets eneste overlevelsesmulighed. Kunsten og kulturen skal indbygges i alle samfundets hjørner og sektorer, mener han.

"I løbet af nogle år vil man nå dertil, hvor nødvendigheden giver sig selv. I øjeblikket tæller vi for komplet døde øren, men det skal ikke

afholde os fra at begynde at italesætte det nye kulturbegreb. Jeg vil gerne se den politiker, der kan komme med argumenter mod nødvendigheden af kunst og kultur."

Måle-syge

Hvis det kultursyn, Christian går i brechen for, er rigtigt og kommer i drift, hvordan kan vi så se eller måle, om det fungerer?

"Måske skal vi i det hele taget holde op med at være så glade for at måle! Der er brug for et opgør med *new public management*, de målinger, vi bygger vores samfund på. Vi, der arbejder i kulturfeltet, må sætte spørgsmålstegn ved hele den præmis om, at alt skal kunne måles og dokumenteres. Hvis man fx mener, at voldsraten i et boligområde går ned, hvis man får folk til at spille og synge, så vil man i nuværende kultursyn iværksætte nogle undersøgelser for at dokumentere effekten, før man for alvor sætter det i gang. Vi skal væk fra dette mantra om at vi skal kunne måle alt, og at excel-drengene skal ind over, før vi iværksætter kulturinitiativer."

Legitimitet eller død

"Alle seriøse, fremadskuende virksomhedsledere i dag ved, at hvis de skal have adgang til markedet og kunderne fremover, så handler det om *legitimitet*. Du kan ikke købe dig til den legitimitet gennem traditionel markedsføring. Du kan kun opnå den ved at udvise et ansvar for den kultur, du er en del af. Ellers får du ganske enkelt ikke adgang til markedet. Alle ved, at det er der, kampen kommer til at stå. Kulturansvaret kommer til at blive det hårdeste argument om nogle år. Det bliver et spørgsmål om en virksomheds eksistensberettigelse og overlevelse."

Cultural branding

Lige netop en stor dansk virksomhed, Danfoss, er et godt eksempel, siger Have.

"De tager et langt større ansvar, end produktionen af pumper egentlig kalder på. De tager ansvar for lokalområdet, for infra-

strukturen, kulturen og det sociale liv, fordi det netop er det, der – sammen med 1. klasses produkter – er deres legitimitet og fundament. Det skaber engagerede medarbejdere, leverandører og kunder. Selvfølgelig kræver det også synlighed og markedsføring, men hvis du skal overleve i dit fundament, så må du tage et kulturelt ansvar. I USA har man et begreb, *cultural branding*, hvor virksomheder går ind og afkoder tidens kulturtendenser og ændringer for overhovedet at kunne forstå, hvordan de skal agere og opnå legitimitet.”

”Når kunstnere løfter deres kunst ud over sig selv, så sker der noget!

Kulturdvalen på Christiansborg

Den erkendelse har det politiske establishment slet ikke i dag, mener Christian Have. Og det kan der mildt sagt være noget om. Ikke et politisk parti melder om kulturen som indsatsområde. Ikke et parti sætter det på forsiden af deres hjemmesider. Og ikke én politiker bruger så meget som én gang ordet ”kultur” i ellers langvarige og ordrige valgkampe. Kampen for kunstens og kulturens nødvendighed har været henvist til skåltaler og programerklæringer sammen med andre bløde værdier som fx musiske fag på skoleskemaet. Ingen politiske partier har for alvor prioriteret kunsten og kulturens nødvendighed.

Men når det går op for det politiske establishment, at det er selve deres legitimitet og eksistensberettigelse, der står på spil, så vil interessen for kunst og kultur eksplodere, mener Have. Og når det sker, siger Christian Have, så skal vi være parate, så det ikke fragmenteres i spin, spektakulære overbud og enkeltevents, men så fokus holdes på *den bæredygtige kultur*. Det er den, der betyder udvikling på længere sigt. Og det vil betyde nye markeder for kunstnere, hvor de ikke alene kan afsætte deres kunst, men også blive respekteret.

Den stumme kunstner

Op gennem 80’erne ophørte kunstnerne med at have en stemme i det offentlige rum. Den placering, kunstnerne havde, tæt på magten, forsvandt, og kunstneren fik travlt med så meget andet, mener Have.

”Kunstneren opgav sin politiske eller sociale stemme. Hvis man igen begynder at gøre brug af sin stemme i det offentlige rum – hvis kunstnerne og deres organisationer for alvor begynder at samarbejde, vil man udgøre nogle platforme, som man fra politisk hold er nødt til at tage helt anderledes seriøst. Derfor er mit opråb til kunstnerne: Brug jeres stemme, tag et ansvar, kom ind i debatten nu – selv om det er

svært. Hvis vi kan starte en bevægelse for at få kunstnerens stemme tilbage i debatten, vil jeg meget gerne være med.”

Tag et ansvar

Hvordan skal kunstnerne tage deres stemme i det offentlige rum tilbage?

”Ved at begynde at bruge den og tage et ansvar, der rækker ud over deres egen komfortzone. Det er den eneste måde, kunstneren kan etablere en platform på, hvorfra publikum vil høre ham. Vi har et samfund, som hele tiden vil se efter en kendtshedsgrad eller event- og begivenhedsgrad. Og hvis du ikke er i den kategori – og dér kan ingen være hele tiden – må du som kunstner gå ud og tage et større ansvar for helt enkelt at blive hørt *ud over dit eget kunstneriske virke*. Anbring sig selv og sin kunst i en social sammenhæng.”

Kunsten ind i en sammenhæng

Det er jo ren politisk kunst som i 70’erne? Kunsten ud til folket. Billeder i fagforeninger. Koncerter i kantiner.

”Om det er en Picasso, der med fare for sit liv malede Guernica, eller Bob Marley, som lavede et statement mod diktaturet, så har det altid været sådan, at når kunstnere løfter deres kunst ud over sig selv, så sker der noget! Det handler altså ikke nødvendigvis om at tage et politisk eller socialt indhold ind i kunsten, men at tage kunsten ud til indholdet.”

”Det politiske establishments legitimitet og eksistensberettigelse står på spil.

Kultur-Europa på sultekur

Kulturen er ikke højprioriteret eller står til yderligere midler over finansloven, og den økonomiske situation er svag. Christian Have forudser, at der over nogle år vil ske alvorlige beskæringer i de europæiske kulturbudgetter, også i Danmarks. Før sommeren diskuterede man i England helt direkte, om man skulle nedlægge Kulturministeriet. På den baggrund mener Have, at vi må og skal snakke om, hvem der skal betale, hvis vi fortsat vil udvikle vores kulturliv. Hvem har ansvaret?

Christian Have vil gerne, at det private erhvervsliv sammen med det offentlige tog et medansvar for en række vigtige kulturinstitutioner, uddannelsessteder eller projekter. Kunne man forestille sig det i stedet for, at man støttede og sponsorerede enkeltbegivenheder eller projekter med en høj brandingværdi, spørger han. Han kalder det *Cooperative Cultural Responsibility*.

”Jeg vil gerne, at vi prøvede at finde en dansk kultur-/velfærdsmodel. Jeg er på ingen

måde ude med et neoliberalistisk synspunkt her. Men jeg ville gerne, at der blev taget et større ansvar for den kontinuerlige drift af dansk kunst – og kulturliv.”

”Kunsten og kulturen skal ses som middel til social og økonomisk velfærd, vækst og udvikling i vores samfund.

Kulturhuse uden indhold

Her prikker Christian Have til den tendens, som gennem efterhånden mange år har hersket, nemlig at kulturhuse og koncertsale skyder op i landskabet som monumenter uden tilstrækkelige midler til at hyre kunstnere og skabe det kunstneriske indhold. Som eklatant eksempel står Mærskss gave til samfundet, Operaen, hvor der ikke fulgte midler til drift og kunstnerisk indhold med. Der har – med et slidt udtryk – været penge til mursten, ikke til indhold eller styrkelse af kunst- og kulturlivet.

”Jeg gjorde opmærksom på det i en kronik fra 2004: Det byggeboom, man så – det var nærmest som ude i det vilde vesten – ville have nogle alvorlige konsekvenser for det kunstneriske indhold. Det er nedfældet i regeringsgrundlaget, at Danmark skal leve af kreativitet og innovation. Men hvor skal den komme fra,” spørger Have.

En lang kamp

”Det er en proces med at ændre et *mindset*, som er blevet etableret gennem mange, mange år. Det tager tid. Vi er nødt til at blive ved med at insistere på kunsten og kulturens nødvendighed. Vi må forklare og være inspirerende. Inspirere og engagere. Det er jo det, kunsten kan! Det har kunstnere ikke været særlig gode til. Holdningen har været defensiv, og det har der været mange gode grunde til. Men lad os nu komme ud på banen. Selv om vi ikke får det, som vi vil have det, så ved vi, at det, vi kæmper for, er rigtigt. Vi ved, at kunsten kan skabe magi og udvikling i samfundet – en, som ikke er uniformeret, men mangfoldig. Alle os, der har mulighederne for at sætte en dagsorden, har også et ansvar for at gøre det. Jeg har påtaget mig et ansvar, der ligger langt ud over mit eget firmas virkefelt,” fortæller Have og slutter:

”Vi kan ikke evaluere og effektivisere os frem til et bedre output, selv om det er det, man har fortalt de sidste 25 år. Og når offentligheden finder ud af det, skal vi stå med et alternativ. En ny måde at gøre tingene på. Der er så mange gode kræfter i dansk kunst- og kulturliv, så meget talent og engagement. Det skal nok komme.” ■

FIK DU LÆST DISSE ARTIKLER OG NYHEDER PÅ WEB?

Ved Morten Fischer

Nyt på streamingfronten

Streamingtjenesten Wimp lancerede 1. oktober deres nye musikservice, Wimp Hifi, som sætter fokus på selve musikkens kvalitet under sloganet Because Music Matters. Musikken er i bedre kvalitet end den sædvanlige MP3-kvalitet, såkaldt lossless, altså ukomprimeret lyd. Abonnementsprisen fordobles til 199 kroner, hvilket samtidig betyder dobbelt afregning til rettighedshaverne. www.musikeren.dk (søgeord: wimp hifi)

Hvordan skaber vi en digital kultur, som giver værdi for alle involverede – både kunstnere og brugere? Den udfordring tog Share With Care op sammen med en række udvalgte unge mellem 16 og 25 år. Der blev udarbejdet fire forslag, som kom til afstemning på Facebook, og vinderen blev fundet efter MUSIKERENs deadline, nemlig 12. oktober. www.musikeren.dk (søgeord: digital kultur)

Umiddelbart inden denne lancering viste en Epinion-undersøgelse, at danskernes foretrukne streamingtjeneste er Spotify, der sidder på over halvdelen af streamingmarkedet for musik herhjemme. Samtidig bruger musikforbrugere mere tid, men færre penge på musiklytning end tidligere.

www.musikeren.dk (søgeord: spotify epinion)

Rued Langgaard Festival med dj

I september drog MUSIKERENs udsendte til Rued Langgaard Festival i bl.a. Ribe Domkirke med et flot program, der både gav viden, store musikalske oplevelser og udfordrende opsætninger – for både musikere og publikum. Ikke mindst når Langgaard kom i hænderne på dj Katrine Ring.

www.musikeren.dk (søgeord: Langgaard)

Carolina Chocolate Drops spillede på årets Tønder Festival. Her ses guitarist og banjospiller Dom Flemons. FOTO: KAREN BENDIX

På hat med Tønder Festival

I en række reportageartikler dækkede MUSIKEREN Tønder Festival, med et kig på de mange hatte, der kendetegner deltagerne og musikere, og med et kyndigt blik på den aktuelle folkemusikscene samt et interview med Lukas Graham, der elsker Tønder Festival.

www.musikeren.dk (søgeord: Tønder)

Musikerarbejdsplads fyldte 30 år

Bluesspillestedet Mojo fejrede sit 30 års jubilæum med 30 timers ubrudt livemusik. På scenen var en imponerende mængde danske musikere, der utrætteligt har spillet på den lille scene i Løngangsstræde i København gennem årene. www.musikeren.dk (søgeord: Mojo)

MASCHINE STUDIO

Groove production workstation i verdensklasse

Nu søsætter Native Instruments MASCHINE STUDIO, den nye standard for professionel, kreativ beatproduktion i en ualmindelig veldesignet enhed, som vil skabe opmærksomhed i ethvert studie eller på scenen. MASCHINE STUDIO er et gennemført luksuriøst flagskib, som sejler ethvert beat i sikker havn. Med sin enkle, intuitive brugerflade og et omfattende lydbibliotek sættes kursen mod nye musikalske horisonter. Oplev friheden af computerens råstyrke fusioneret med taktil kontrol via MASCHINE STUDIOS pads, knapper og jog-wheel. En vanvittig lækker enhed, som kalder på at blive set og prøvet i musikforretningen.

I butikkerne fra 1. november - Vejledende udsalgspris 7.399,-

Udvalgte specifikationer:

2 store, high-resolution skærme viser waveforms, patterns, scenes, levels, mixer, Native plug-in thumbnails og meget mere.

Skab og spil rytmer, harmonier og melodier på sekunder. Sublim sampling, slicing, time-strech, sound shaping og redigering - et ultrahurtigt workflow giver maksimal musikalsk kreativitet.

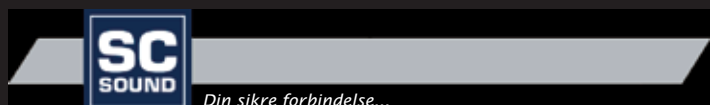
Sonisk enestående drum-synths til skræddersyede akustiske og elektroniske lyde - hurtigt og kraftfuldt tromme-design med on-the-fly automatisering.

8 GB bibliotek af samplers, one-shots, sliced loops, samplede instrumenter, presets, patterns, drum kits og projekter - alt let tilgængeligt via indbygget tag-baseret browser.

Inkluderer 4 KOMPLETE produkter og integrerer optimalt med alle KOMPLETE produkter gennem automatisk parameter mapping og intuitiv browsing via ikoner.

Klassiske groove-box features som 16 velocity levels, swing, pad link, note repeat, step sequencer samt vintage MPC 60/SP1200 sampler emulering.

Kan køre som VST, Audio Units, AAX plugin. Har multicore support, importerer MIDI og REX filer, MPC programmer, iMaschine projekter og kan hoste VST og Audio Units plug-ins fra andre fabrikanten.

Import: SC SOUND A/S - Dalgas Alle 15 - DK-6600 Vejen - (+45) 43 99 88 77 - mail@sc-sound.dk - www.sc-sound.dk

Salgskontor: Naverland 34 - DK-2600 Glostrup

Sundhedsdage på DKDM

Tre undervisningsdage i september var helliget musikersundhed på DKDM. Den stigende bevidsthed om at passe bedre på sin krop og hørelse, åbner for musikersundhed på musikeruddannelserne.

Af Henrik Strube

Der var stor interesse for sundhedsdagene.

FOTO: LOUISE MØHL

I dagene 19., 20. og 21. september lagde DKDM hus til tre intensive dage med fokus på musikersundheden. Både forelæsnings- og workshops i den smukke, gamle koncertsal og til diverse workshops i mindre grupper, rundt omkring på konservatoriet. Forelæsnings- og workshops om fx ergonomi, coaching og at kende sin krop og hørelse gav de studerende indblik i ny viden og teori, mens workshops i mindre grupper gav mulighed for "hands-on", som en af de studerende udtrykte det.

På mange måder er det en ekstrem brug af krop og hørelse, som musikere udsætter sig selv for. Alle kender mindst én kollega, der har problemer med hørelsen eller andre skavanker, forårsaget af musikerarbejdet. Ensidige, gentagne bevægelser i bevægeapparatet har sendt flere musikere til et langt forløb hos behandlere. Ofte med skiftende diagnoser med

tilhørende behandlingsplaner uden at møde fagfolk, der har specifik forstand på netop musikers sundhedsproblestillinger.

Efterhånden er der kommet en stigende bevidsthed om ligheden mellem musikeren og elitesportsudøveren. Og ofte har sportsspecialister blandt fysioterapeuter og læger været dygtige til at behandle musikerskader på bevægeapparatet.

Men nu har musikere fået deres egen specialklinik, da den første og eneste specialklinik for musikersundhed, Clinic for Performing Arts Medicine ved Odense Universitetshospital, åbnede i juni i år. Klinikken hviler på et solidt, videnskabeligt grundlag i form af to afhandlinger om henholdsvis musikeres hørelse og bevægeapparatet, som bl.a. DMF-medlemmer har deltaget i, i to store undersøgelser.

Forebyggelse er alfa og omega

Forebyggelse er nøgleordet. Derfor handler det om at komme ind med oplysning og arbejdshygiejne så tidligt som muligt i det musikalske uddannelsesforløb.

Sanni Bleser Jensen er en af de kommende musiklærere. Hun er førsteårs-AM-studerende på DKDM på klaver og fortrinsvis i rytmisk musik. På konservatoriets sundhedsdage deltog hun i alt, hvad hun kunne nå – både forelæsnings- og flere af de workshops, der var tilegnet AM-studerende og pianister. Selv har hun en del fysiske skavanker fra at spille:

"Jeg havde stor glæde af fysioterapi-workshoppen. Underviseren (Søren Mavrogenis, red.) var enormt kompetent, og jeg skal faktisk til behandling hos ham efterfølgende. Han ved virkelig noget om det – også specifikt for pianister. Han vidste lige præcis,

hvad der kunne blive problematisk, når man spiller klaver."

Store perspektiver

Sanni er meget ude af at spille og fortæller, at hun både er interesseret i det fysiske og det mentale aspekt ved at performe. Gennem sit uddannelsesforløb – på den rytmiske højskole og MGK på Skt. Annæ Gymnasium – er hun imidlertid stort set ikke stødt på hverken ergonomisk eller mental træning eller det at passe på hørelsen.

"På MGK havde vi et kort forløb om mental træning over to gange. Det var det eneste. Overhovedet," siger Sanni.

Sundhedsdagene på konservatoriet åbnede en masse døre, siger Sanni.

"Der var virkelig nogle aspekter, som der blev åbnet for. Også ting, jeg ikke havde tænkt over før. Fx var der en forelæsnings- og sammenhængen mellem kost og præstation. Den havde jeg ikke skænket en tanke før. Det er helt klart noget, jeg vil arbejde videre med. Generelt virkede det, som om der var perspektiver i det fra konservatoriets side – også med hensyn til at de vil lave nogle faste tiltag på skemaet og generelt have mere fokus på den side af musikuddannelsen."

Vi mangler musikersundhed som fag

Sara Nigard Rosendal er formand for de studerendes råd på DKDM. Selv studerer hun slagtøj på tredje år. Hun kalder sig selv et pragt-eksemplar i musikersundhedshen- seende: "Jeg har både høreskader og fysiske skader, så der er jeg den perfekte kandidat," ler hun. "Jeg har tinnitus og problemer med ryg og skulder og arme."

Sara har fået hjælp af en osteopat og har gået til alexanderteknik i mere end et halvt år. "Det har hjulpet mig rigtig meget. Jeg er et godt eksempel på en person, der har haft brug for viden om musikersundhed," siger hun til MUSIKEREN.

På sundhedsdagene fremhæver Sara *Manuvisions* indlæg og workshop. "Der var både nogle fysiske og mentale øvelser, og afspænding, som jeg syntes var rigtig godt," siger hun.

Som formand for de studerende mener hun, at der mangler fokus på musikersundhed.

"For nogle år siden havde man alexanderteknik på skoleskemaet. Det har man stadig i England, og i Tyskland har man et specifikt fag, der handler om at forebygge skader. Jeg synes, vi er lidt bagud, så jeg er rigtig glad for at konservatoriet har arrangeret sundhedsdagene. Men jeg ser det kun som en begyndelse. Vi skal have det ordentligt implementeret. Der er stadig nogle, der mener, at det der musikersundhed er noget pjat, og at vi bare skal øve os. Men sådan er virkeligheden ikke. Arrangementet har været en afgørende faktor i den aftabuisering, der bliver nødt til at finde sted."

Spil med og ikke mod kroppen

Ud over at være kropsterapeuter er Filip Rankenberg og Torben Scharling Svendsen fra firmaet *Manuvision* begge enige om, at det "var en fed ting" at få lov til at arbejde med nogle rigtig dygtige musikere på konservatoriets sundhedsdage.

Sanni Bleser Jensen, 1. års-studerende: "Det virkede, som om der var perspektiver i det fra konservatoriets side."

Manuvision består af syv partnere og har – ud over et virkefelt i Danmark – også et internationalt netværk af *Manuvision*-behandlere og -trænere i Barcelona, Los Angeles, Melbourne (Australien) og Napier (New Zealand).

Vil man udtrykke *Manuvision*'s budskab helt kort, kunne det lyde: Spil med kroppen, ikke mod kroppen.

"Det handler om at øge bevidstheden om, at kroppen er det værktøj, vi udtrykker os med. På konservatoriedagene arbejdede vi med at løsne op for deres kroppe, så kroppen er mere fri til at bevæge sig. Derudover gav vi dem nogle principper og teknikker og en oplevelse af kroppen som helhed. Hvis man spiller saxofon, bruger man selvfølgelig mund og læber. Vi kommer med et budskab om at bruge hele kroppen og psyken som en samlet enhed. Under behandlingerne opdager vi blokeringer og skader i kroppen," fortæller Filip Rankenberg, som

gennem tiden har arbejdet en del med musikere og sangere.

Vi skal oplyse og forebygge

Bertel Krarup, rektor for DKDM, har været en af initiativtagerne til at bringe musikersundhed frem. Allerede som rektor for Fyns Konservatorium og Skuespilskole var han med til at lægge idégrundlaget til det, der i dag er en realitet i form af Klinik for Musikersundhed.

"Det er et vigtigt område, som ligger mig på sinde," siger Bertel Krarup. "Vi fik mulighed for at søge ministerielle midler til at lave denne konference. For os handler det om at oplyse og være med til at forebygge og – også mentalt – at ruste de studerende til at være så stærke som muligt, når de står på scenen i koncertsituationen. Jeg har sat et arbejde i gang, hvor vi har prøvet at lave en pakke 'The Complete Musician' til alle uddannelsesstederne. Det vil sige 'den fuldt udrustede musiker' i tiden. Her er musikersundhed sindssygt vigtigt."

Bliver sundhedsdagene fulgt op med at indføre det som fast fag på skemaet?

"Ja, det kommer ind som en fast bestanddel af uddannelsen. Vi vil evaluere dagene her i huset og sende et spørgeskema ud til de studerende for at få deres oplevelse af dagene. Men altså, vi har økonomisk mulighed for at følge op med workshops og koble det sammen med mental styrketræning, coaching og entreprenørskab. De områder er også vigtige, når vi taler om 'the complete musician'. Ud over det vil jeg sammensætte et rådgivende udvalg af folk, der er centralt placeret i dette område – eksempelvis lægerne Helene Paarup og Jesper Hvass Schmidt fra musikerklinikken ved Odense Universitetshospital, en fra talent.dk, og Anders Laursen lovede, at også DMF vil være med i det rådgivende udvalg."

Helene Paarup fortalte om sin forskning i bevægeapparatet ved DKDM's sundhedsdage.
FOTO: LOUISE MØHL

Sara Niegard Rosendal, formand for de studerendes råd og 3. års-studerende: "Jeg har både høreskader og fysiske skader, så jeg er den perfekte kandidat!"

Kommende, nordisk uddannelseskonference

Konservatoriet planlægger værtskab for en kommende, nordisk konference i 2015 om sundhedsaspekterne i uddannelsesforløbet, fortæller Krarup: "For at indtænke musikersundhed på alle de nordiske uddannelsesforløb."

Samme år indkalder Klinik for Musikersundhed til en international konference, også om musikersundhed, hvor seneste resultater, erfaringer og viden kan deles.

Anders Laursen, formand for DMF, siger: "Det er glædeligt, at DKDM er gået ind i kampen for at oplyse om – og forebygge – de skader, som mange i vores erhverv risikerer. Bevægeapparat og hørelse er uundværlige værktøjer i et musikerliv. Det er også derfor, vi yder økonomisk støtte til den forebyggende træning. Som optrædende inden for alle genrer har vi brug for målrettet individuel træning og forebyggelse, også på det mentale område, og vi glæder os i DMF over, at et langt og sejt træk for at sætte fokus på disse vigtige områder nu ser ud til at bære frugt. Musikerklinikken i Odense, men også et initiativ som sundhedsdagene på DKDM, er landvindinger for musikersundheden. Nu handler det om at bringe det musikersundhedsmæssige aspekt ind i uddannelsesforløbene så tidligt som muligt, og vi ser frem til de to internationale konferencer på området i 2015." ■

Ergonomi på skemaet

Anette Kibsgaard prøvede på egen krop, hvad det vil sige at blive bremset af en skade. Hun fik seneskedehindebetændelse og kunne ikke løfte armene højere end 45 grader. Nu har hun skrevet et speciale om ergonomi i instrumentalundervisningen.

Af Henrik Strube

Anette Kibsgaard har en vision: Hun vil indføre det ergonomiske aspekt i instrumentalundervisningen i langt højere grad og så tidligt som muligt i undervisningsforløbet. Og hun mener, at ansvaret herfor ligger hos konservatorierne. Det er nemlig her, en stor del af musikpædagogerne uddannes.

"Jeg begyndte at spille rigtig meget ved konservatoriestarten. Der brød mit muskulære system sammen. Jeg fik brændende smerter i armene og kunne ikke løfte dem. Jeg begyndte til Alexanderteknik og troede egentlig, at nu skulle jeg bare lade mig behandle. Men det viste sig, at det var langt mere grundlæggende, end jeg havde forestillet mig. Det var hele min måde at bruge mig selv på, der var forkert. Jeg måtte simpelthen tilbage og finde den naturlige måde, ikke bare at spille fløjte, men at bruge bevægelser og vejrtrækning. Det var en helt anden måde at bære sit instrument på," fortæller Anette Kibsgaard, der måtte indse, at hun havde brug for behandling, men ikke var et offer. "Jeg har selv et ansvar for at bruge mig selv bedst muligt."

Ændring af indgroede vaner

Det handler om at forholde sig til og ændre de muskulære vaner, kroppen har, fortæller Anette.

"Som musiker er de ofte meget indgroede. Vi har jo haft instrumenterne i hånden, siden vi var børn. Derfor er forebyggelse så vigtigt. For mit eget vedkommende skulle jeg have lært det meget tidligere. Men der var ikke undervisning i det på konservatoriet. Derfor synes jeg, at det er så utrolig opløftende, at konservatoriet nu tager det op og holder

At være professionel musiker kræver en bevidsthed om kroppen og dens funktioner. FOTO: MORTEN FISCHER

disse musikersundhedsdage. Jeg ville ønske, at det havde været der, dengang jeg studerede. Alexanderteknikken er både fysisk og mentalt arbejde. Man bliver nødt til at få hjælp udefra til at komme tilbage til den oprindelige, hensigtsmæssige måde at bevæge sig på. Den naturlige måde at bevæge sig på, som vi har, når vi er børn."

Øget bevidsthed

Der er ingen tvivl om, at der er en stigende bevidsthed om musi-

kersundhed og ergonomi, mener Anette. "Konservatoriet er både start og slut på fødekæden. De uddanner de kommende musiklærere i musikskolerne og MGK-kurserne. Det er dem, der møder børnene, når de er små. De bør vide noget om det her. Selvfølgelig skal de ikke ligefrem være alexanderlærere, men vi er nødt til at højne bevidstheden. Jeg tror, at mange er bevidste om det, men måske mangler redskaberne til at gøre noget ved det. De synes måske

også, at det er et andet emne end selve undervisningen – man står dér med kun 22 ½ minut og er måske midt i et flow med en undervisning – så skal der noget til at afbryde den, fordi man kan se, at eleven bruger kroppen forkert. Det er meget, meget nemt at komme til at springe over. Vi skal udvikle nogle værktøjer, som musiklæreren kan bruge – uden at det forstyrrer instrumentalundervisningen, for det er selvfølgelig den, det i første omgang handler om. Det synes jeg, at konservatoriet er ansvarlig for, og jeg tror, at man med meget få ting kan hjælpe."

Muskel- og ledbelastninger

Anette har taget en kandidatgrad i musikpædagogik på IPU (Institut for Pædagogik og Undervisning) og er selv musikskolelærer. Det var ideen om Center for Musikersundhed og ikke mindst Helene Paarups ph.d. om muskulære- og ledbelastninger af musikeres bevægeapparat, som blev et springbræt til det speciale, som Anette fik antaget: Ergonomiske aspekter i Instrumentalundervisningen.

"Instrumentalundervisningen er en utrolig stærk institution, og eleverne er meget påvirkede af læreren. Alle er jo klar over, at det har stor betydning, hvilken lærer man har – musikalsk, kropsligt og mentalt. Claus Nielsen, professor ved konservatoriet i Aarhus, skrev i sluthalvfemserne en afhandling om pianisternes læringsrum, og han fortalte, at man tydeligt kunne se, hvilken lærer den studerende gik hos. Den fysiske måde at bevæge sig på afspejler den lærer, de er hos – måske bare i en periode – men jeg synes, det er ret tankevækkende. Det er et rum, vi

som musikundervisere kunne udvikle. Musiklærere har et kæmpe ansvar. De er nødt til at være det bedste forbillede. Og jo bedre man selv kender sine bevægelsesmuligheder og begrænsninger, des nemmere er det at se det hos andre. Konservatorierne har et ansvar for, at de uddannede har en viden om det her.”

Arbejdsgruppe om musikersundhed

Men det handler også om musikskolelederne og MGK-lederne, og Anette Kibsgaard ville gerne, at man nedsatte en arbejdsgruppe, der kunne komme med anbefalinger, ikke mindst på det langsigtede plan. Vi kunne godt kigge lidt til England, mener hun, som har læst til Alexanderlærer derovre, og

som har været på kursus på Royal Academy of Music i London:

”Her har de en helt udviklet holdning til det her. Der er en hel alexander-afdeling med otte alexanderlærere og en læge tilknyttet, og der er alexanderteknik ude på alle konservatorierne og skuespillerskoler. Det kunne være fantastisk, om vi kunne få det i Danmark. At være professionel musiker kræver en bevidsthed om kroppen og dens funktioner.”

Anette drømmer om, at der indføres et sundhedsfag på konservatorierne. Ikke kun med det ergonomiske aspekt, men i høj grad også det mentale, hvor fx præstationsangst og sceneskræk kan være årsagen til de grundlæggende fysiske spændinger, mange musikere har. ■

PAS PÅ HØRELSEN

NYHEDER FRA AUDIOVOX TIL DIG, DER SÆTTER PRIS PÅ GOD LYD OG VIL PASSE PÅ HØRELSEN.

Formstøbte hørevern

Tilpassede individuelt til dit øre efter en afstøbning og du vælger selv mellem filtrene ER 9, ER 15 eller ER 25. Normal pris 1.650,-

Nu kan du anvende dine hørevern som monitors!

Byt filtrene ud i dine formstøbte ER hørevern med disse tilpassede monitors. Så er du sikret en utrolig god lyd-kvalitet og beskytter samtidig din ører mod udenomsstøj.

Normal pris 895,-

Professionelle monitors behøver ikke koste en formue

Formstøbte monitors med suveræn lyd-kvalitet, behagelige og med perfekt pasform.

Normal pris 3.600,-

15 % RABAT TIL DMF-MEDLEMMER

Rabatten gælder de vejl. priser her på siden. For rekvisition, log ind på "Mit DMF" på www.dmf.dk/mitdmf

Mere info hos Audiovox

Scan ind på vores hjemmeside:

Ring 3940 1050 og hør nærmere.
www.audiovox.dk

audiovox

Musikken ud i gaden, koncerter ind i kirken

Wagners opera Parsifal var flyttet ud i Ribes brolagte gader, og Langgaards musik blev belyst i Ribe Domkirkes enorme hvælvinger. Domorganist Birgitte Ebert var med i både planlægning og afvikling og som musiker under fire intense dages Rued Langgaard Festival i Ribe.

Af domorganist i Ribe Domkirke Birgitte Ebert

Torsdag den 5. september:

Dagen hvor festivalen begynder. En misforståelse betyder, at flyglet ankommer nogle timer senere, end aftenens sanger og pianist havde regnet med. De tager det pænt, kommer i gang med at prøve i Domkirken ved 15-tiden. Jeg kører en ekstra gang med klaverstemmeren, men når at hente vores festivalfotograf Birgitte Tengberg, der ankommer med toget, godt belæst med fotoudstyr. Hun har påtaget sig løbende at lægge stemningsbilleder fra festivalen ind på Facebook.

Og så begynder vi: Et veloplagt foredrag ved Wagner-ekspert Henrik Nebelong, der er helt hjemme i sin Wagner, og som på den korte tid formår at udtrække væsentlige pointer, også i forhold til vores hovedperson Langgaard. Et par pinagtige detaljer om Wagners forhold til Nietzsche bringer stemningen op, og vi er nu klar til et glas vin i Domkirkens sideskib inden den første koncert med sopranen Signe Asmussen, pianisten Berit Johansen Tange og Esben Tange som fortæller. Et besøg i Villa Wahnfried, Wagners hjem, bliver et overflødighedshorn af sange, operauddrag og klavermusik med tilhørende fotos, projiceret op på Domkirkens væg. Intimt og fyldestgørende musikalsk portræt af festivalens to hovedpersoner.

Aftenen slutter for manges vedkommende på café Quedens i Ribes gågade, hvor Lise og Jette står parat til at servere mad og drikke til både medvirkende og tilhørere. Dj Katrine Ring er blevet et fast festivalindslag gennem årene, og også denne aften leverer hun højt kvalificeret baggrundsmusik af festivalkomponisterne. Jeg hører adskillige symfonistumper af Langgaard ligesom en masse operamusik af Wagner. Vi snakker, mens dagen samles i dj-musikken.

Fredag den 6. september:

Tidlig morgen ved orglet, hvor jeg prøver at holde liv i min del af festivalmusikken til lørdag og søndag. Sønderjyllands Symfoni-orkesters lastbiler ankommer, inden har vi nået at flytte podier på plads fra de foregående dages operaprøver. Kl. 15 er vi en masse, der ser biografisk Wagner-stumfilm, introduceret af Esben Tange og med live-underlægningsmusik fra hele Wagners lange produktion ved Katrine Ring. Filmen er fra 100-året for Wagners fødsel, meget rørende og til tider lidt komisk. Illustrerende, men holder sig fra alle kvinde-skandalerne. Når desværre ikke bogrelease på Taarnborg, hvor bl.a. Langgaardeksperten og -biografiforfatteren Bendt Viinholt Nielsens bog "Langgaard versus Laub" præsenteres. Der skal nemlig flyttes stole, så der bliver plads til pausekaffe til Sønderjyllands Symfoniorkester, der nu er ved at ankomme. Følger med ved generalprøven og bliver helt overvældet i den stadig publikumstomme domkirke af begyndelsen på Langgaards 1. symfoni. Det har været en lang rejse at komme dertil, at den nu spilles for 5. gang i sit 100-årige liv og for første gang i Jylland. Thomas Dausgaard er helt på hjemmebane, orkestret gør en enorm indsats i det vanskelige værk, og aftenens store koncert slår benene væk under os alle. Vi kommer til hægterne i en livlig Langgaard Lounge på Quedens. Men hvordan bliver vejret i morgen?

Domorganist Birgitte Ebert en af initiativtagerne til den årlige Rued Langgaard Festival i Ribe. Hun står både for planlægningen og afviklingen, og spiller selv som musiker på sit orgel i Ribe Domkirke.

FOTO: KAREN BENDIX

MUSIKEREN

Lørdag den 7. september:

Nu er det med for alvor at komme tidligt op og stemme domkirkens orgel, før Philip Schmidt-Madsen indtager orgelbænken og gør klar til formiddagskoncerten med DR-optagelse. Værker af Langgaard, Louis Vierne (som Langgaard også selv spillede i radioen i sin tid) og orgeltranskriptioner af Wagner. Godt gjort, skøn koncert. Derefter festivalfrokost for involverede musikere og foredragsholdere, men ingen hængen over kaffen, for kl. 15 er museumsinspektør Morten Søvsø klar med et af sine velturnerede foredrag om Ribes fortid inden reformationen. Fuldt hus med et meget lydhørt publikum i vores alt for små menighedslokaler. Straks efter foredraget gøres klar til at modtage Slesvigske Musikkorps, der i en instrumentation af komponisten Bo Gunge (der under festivalen har fået sin anden store karriere som podie- og stoleslæber) skal medvirke med lange uddrag af Wagners Parsifal med dirigenten Per-Otto Johansson og Trine Bastrup Møller som Kundry, Michael Kristensen som Parsifal og Jakob Bloch Jespersen som Gurnemanz. Til det sidste er der tvivl om, hvorvidt ensemblet kan gennemføre en spillende indmarch fra tre forskellige positioner i byen. Der vælges en sikkerhedsløsning, men alle mødes til 1. del af operaen på den nyanlagte domkirkeplads, hvor forbipasserende nu pludselig kan blive involveret i historien om "den rene tåbe", der efter at have afvist sin mors tilnærmelser bliver forløst for en flok fortabte gralsriddere. Årets festival har ikke for ingenting mottoet "Mysterium", for det må virkelig virke meget mystisk, hvis man ikke aner, hvad der er på færde. Og hvad er det med den døde svane? I løbet af dagen er alle tilgængelige vejrtjenester blevet konstant tjekket på vores mobiltelefoner. Da der slås an til den store march ind i Domkirken, kommer de første dryp. Perfekt timing. Sidder med næsen i partituret under hele den lange forestilling for

at falde i med mine Langgaard-orgelværker på de rigtige steder i forhold til handlingen, men også denne aften bliver meget vellykket. Måneders slid fra alle involverede: lysfolk, sangere, musikere, dirigent, repetitører, (amatør)gralsriddere fra Ribe, den uundværlige kostumesyerske og ikke mindst iscenesætteren Esben Tange samles nu i en intens forestilling, hvor lysdesigner Lars Egegaard Sørensen bader Domkirken i betagende lys og røg. Langgaard Lounge på Quedens i meget løftet stemning.

Søndag den 8. september:

Dagen begynder med korprøve og højmesse, som er en fast bestanddel af Rued Langgaard Festivalen. Her præsenteres hans gudstjenestemusik, og jeg har i år fundet et par mindre orgelværker, der er under udgivelse (når der bliver penge til det under Rued Langgaard Udgaven), og som formodentlig ikke har været spillet, siden Langgaard selv gjorde det i 1940'erne. Alle er efterhånden godt matte, ikke mindst min stakkels bror, der har været køkkenslave i en uge med arbejdsdage tæt på 12 timer om dagen for at skaffe mad, ofte til 30 personer, og kaffe frem på alle døgnets tider. Derfor er det en lise for sjælen at høre Bendt Viinholt Nielsens foredrag om Langgaards raptus som sangskriver med en lang række smukke eksempler fra hans store produktion for sang og klaver. Vidunderlig musik. Og sindet falder endnu mere til ro ved festivalens afslutningskoncert, hvor Nightingale String Quartet gør det, de er helt enestående gode til: spille kvartetmusik af Langgaard med alt, hvad det indebærer af forståelse for hans på én gang abrupte, sentimentale, krasse og inderlige musik. Efter koncerten falder festivalkoordinator Lotte Toftemark og jeg hinanden om halsen: Godt gået, du gamle. Sikken en stor fornøjelse.

KAWAI

- verdens bedste digitalpiano?

Kawai's kæmpe succes fortsætter og de seneste modeller har modtaget fantastiske anmeldelser verden over.

Se mere på: www.digitalpiano.dk
-eller test selv i vores butikker.

digitalPIANO .dk

JUHL-SØRENSEN A/S • Brofogedvej 10 • 2400 KBH NV • Muslingevej 40 • 8250 Egå • 70 13 17 44 • www.piano.dk

KAWAI
THE FUTURE OF THE PIANO

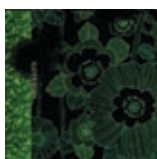
**BESTIL
IDAG!**

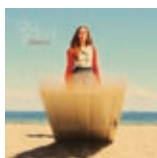
AMALIE RIIS
Blueprint
Songcrafter Music
www.songcrafter.dk

PETER HEISE
Song for Male Voices
Dacapo
www.dacapo-records.dk

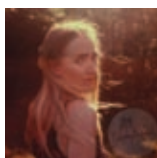
KLATREBARONEN
Gateway Music

IDA GARD
Doors
VME

LOVE & PEACE
The Music of Horace Parlan
Storyville

JØRCK
Dancing on Gold
TBA

LINE BØGH
Det er os som er farverne over byen
TBA

NIELS H.P.
Bumpy Road
Sundance Music
www.sundance.dk

MARIA ELIZABETH
Se med hjertet
Gateway Music
www.mariaelizabeth.dk

KRESTEN OSGOOD OG HVAD ER KLOKENS PIANOALBUM
Kresten Osgood og Hvad er Klokens Pianoalbum
ILK
www.ilkmusic.com

SUNLEIF RASMUSSEN
Motion/Emotion
Dacapo
www.dacapo-records.dk

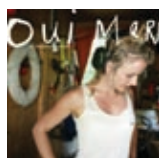
FROMSEIER HOCKINGS
Flot Gevir
GO' Danish Folk Music
www.gofolk.dk
www.fromseierhockings.com

JØRGEN JERSILD
Chamber Music
Dacapo
www.dacapo-records.dk

PETER VUUST QUARTET & VERONICA MORTENSEN
September Song
Imogena Records

OUI MARI
Små Beskidte Øjeblikke
Selvudgivet

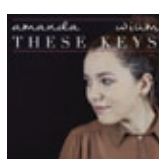
ADAM FISCHER
W.A. Mozart Symphonies Vol. 11 (1783 & 1788)
Dacapo Records
www.dacapo-records.dk

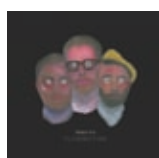
ADAM FISCHER
W.A. Mozart Symphonies Vol. 12 (1788)
Dacapo Records
www.dacapo-records.dk

LAIF MØLLER LAURIDSEN & LISE BRO
Guitars in Colours
TBA

AMANDA WIUM
These Keys
Gateway
www.amandawium.com

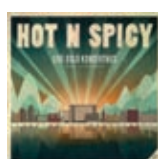
VESTBO TRIO
Flowmotion
Dog Hound Records
www.vestbotrio.com

ANNE SEIER
Sådan Er Det Her
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/20372

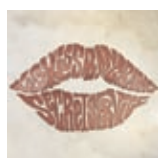
TRISTESSE OF ENOLA
Virtues
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/20500

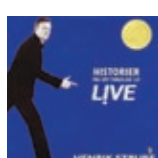
HOT N SPICY
Live Oslo Konserthus
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/6943

SØREN KORSHØJ
Skyggen af Sol
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/7038

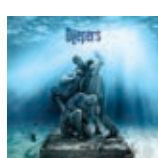
KISS KISS BANG BANG
Secret Service (The Music of James Bond Part 2)
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/6788

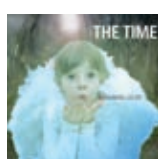
HENRIK STRUBE
Historier Fra Det Virkelige Liv - Live
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/6702

SAFARI
Safari's for fedeste jul
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/6980

THE DEEPERS
Deeper Than Yesterday
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/18354

THE TIME
November Light
Gateway Music
www.gatewaymusic.dk/
kunstner/20800

Pas på hørelsen!

SE VIDEOERNE OG TILMELD DIG PAS PÅ HØRELSEN PÅ DMF.DK/PPH

Godin

MADE IN CANADA
FABRIQUÉ AU CANADA

GUITARS

Helstøbt håndværk i canadisk kvalitet
Besøg din lokale forhandler – og lad fingrene føle forskellen

Godin Session Custom
Tripleplay Lightburst RN

Godin 5th Avenue
Uptown GT Solid
Black GT m/Bigsby

Godin Dorchester
Cherry Burst HG MN

Tjek hele Godin programmet og priser på sc-sound.dk

Import & distribution

SC SOUND A/S
Telefon +45 43 99 88 77

mail@sc-sound.dk
www.sc-sound.dk

Find din nærmeste forhandler

PLAY IT.
FEEL IT.

th•mann
MUSIC IS OUR PASSION

EN MAND MED MANGE KASKETTER

Af Martin Blom Hansen

Det er sæson for biografier. På mere end én måde. I musiklivet er en ret

stor gruppe musikere og nøglepersoner nået så langt op i alderen, at det giver mening at fortælle om verdenen om et langt livs bedrifter. 72-årige Peter Abrahamsens historie, som han selv fortæller med sin hustru som forfatter og skribent, er interessant, fordi manden mere eller mindre personificerer 55 års dansk populærmusikhistorie.

I 1958 blev han lanceret som popstjerne med guitar under navnet Peter Abrams. Senere kom han ind i reklamebranchen, var med på Radio Merkur og popbladet Hit og bevægede sig som en fisk i vandet i det københavnske miljø mellem mælkebarer, anderumper og James Dean-lookalikes.

Han havde et godt øje til folkemusikken, som senere blev hans hofgenre. Han blev booker, tourma-

nager og koncertarrangør. Etablerede sit eget produktionsselskab og kom til at spille en væsentlig rolle for en af de helt store succeser herhjemme, "Svantes Viser" med Povl Dissing og Benny Andersen. Samt massevis af øvrige udgivelser med blandt andre Shit & Chanel, Trille, Jan Tofthund og Erik Grip.

Efter en periode som pladeselskabsdirektør på Metronome smuttede han fra de bonede gulve og tilbage til selv at spille og skrive sange. Politisk aktiv på venstrefløjen, erklæret DKP'er, fast mand på Land & Folk-festivalerne i 80'erne og optrædener sammen med arbejderdigteren Carl Scharnberg og sine egne bands.

Skribent, radiomand, producer, sangskriver, visesanger, organisationsmand, cajunkok, folkemusik-

innovatør og far til seks børn. Og stadig en aktiv herre.

Bogen favner det hele og lidt til. Og det er i sandhed meget. Sine steder lidt for meget. Peter Abrahamsen afslører ikke voldsomt meget om sig selv som menneske i bogen. Der er bestemt ikke noget Knausgård over det. Til gengæld er der masser af konkret og spændende dansk musikhistorie i kapitlerne. Dansk musiklivs "Don A" er en vigtig skikkelse, og hans historie er et væsentligt parallelspejl til den gængse og mere og mere myteomspundne danske rock'n'roll-fortælling.

**"Man skal jo starte et sted
– Peter Abrahamsen fortæller om sit liv"**
Abelone Glahn
254 sider, 299,95 kr.
Forlaget Sohn, 2013

Pas på hørelsen!

SE VIDEOEN OG TILMELD DIG PAS PÅ HØRELSEN PÅ DMF.DK/PPH

Rune Slot, FOH

"The mics capture all that spit and rock'n roll – even off-axis, without picking up the rest of the band even though they play insanely loud."

Jesper Binzer, Lead Vocal

"The mic helps me to stay in control without having to go primal"

D-A-D BRINGS DPA MICS ON TOUR

STUDIO QUALITY SOUND ON STAGE

d:facto™ d:vote™

D-A-D & DPA Mics Live Setup

Lead Vocal (Jesper Binzer)

DPA d:facto on WisyCom wireless handle

Backing Vocal's (Laust Sonne, Stig Pedersen & Jacob Binzer)

DPA d:facto on DPA Wired handle

Drums (Laust Sonne)

DPA d:vote 4099, DPA d:dicate 201 IC and 401 IC

Amps (Jesper Binzer, Jacob Binzer & Stig Pedersen)

DPA d:dicate 201 IC

Interview with
Rune Slot, FOH

LAPTOP JAM – EN ELEKTRONISK LEGEPLADS

Hvad får man, hvis man låser en flok musikere inde i et rum fyldt med computere, MIDI-controllere og et kæmpe lydkort? Laptop Jam! Onsdag den 13. og 27. november kl. 18-21 på Artlab.

Inspireret af mødet mellem teknologi og mennesker lægger Laptop Jam op til en god omgang multiplayer, hvor instrumentalister og sangere jammer med producere, lyddesignere og dj's, i et frit og generativt landskab af effekter, sequencere og synthesizere.

"Målet med Laptop Jam er at skabe et plug-and-play-miljø, hvor folk kan komme med deres eget input i bedste bandjam-stil og hygge sig med andre musikere. Input kan være alt fra en lille dims, der kan sige blip-blop, til en effektmaskine, der påvirker en af de andre deltagers signal. Ligesom det kan være et komplet live-set, du sidder og justerer på i samspil med de andre jammere ... Herefter kan man arbejde videre med det selv – enten til jammen eller derhjemme – og få tips, tricks, inspiration og skulderklap fra de andre deltagere," udtaler Rasmus Kjerbo, der er instruktør/jamvært ved Laptop Jam. Rasmus Kjerbo er Nordens eneste certificerede Ableton

Instruktør Rasmus Kjerbo giver tips og tricks til jam-deltagerne.

Live-underviser og kører den elektroniske musikskole Ectopic Beats Music og dub-dirigerer Københavns Laptop-orkester. "Vi har taget initiativ til Laptop Jam, fordi vi gerne vil vise, hvordan man kan bruge computeren til noget kreativt i praksis – og samtidig have det sjovt. At møde andre elektroniske musikere og lave fed musik sammen. Jeg håber, det er noget, vi kan

fortsætte med fremover," siger Peter Poulsen, der er ansvarlig for Artlabs musikerkurser.

Så tag dine venner under armen, og kom og sæt dit præg på Laptop Jam, der i øvrigt er ganske gratis for DMF-medlemmer.

ARTLAB JOB COACHING – VEST FOR STOREBÆLT – FIND FLERE VEJE SOM LEDIG KUNSTNER

Fra 18. november 2013 kan du som ledig kunstner i Jylland prøve at søge dit lokale jobcenter om 4 timers jobcoaching i Aarhus.

Artlab har netop indgået aftalen med Jobcenter Aarhus, der også videreformidler tilbuddet til de øvrige midtjyske kommuners jobcentre. Men i princippet er tilbuddet åbent for alle, hvis dit lokale jobcenter accepterer det. Jobcoachingen foregår på

DMF's Aarhuskontor som en del af Artlabs tilbud. Du vil derfor møde de samme metoder, der er udviklet til at stimulere kunstneres individuelle arbejdsplatform. Anders Laursen, formand for DMF: "Jeg er glad for, at vi kan præsentere denne nye mulighed netop i en tid, hvor mange kunstnere er optaget af at finde flere, supplerende indtægtskilder. Godkendelsen afspejler, at Aarhus Beskæftigelsesforvaltning anerkender, at

de professionelle kunstnere har særlige arbejdsmarkeder, der kræver særlig indsats."

Formand i DMF Aarhus Lars Kiehn glæder sig til at se de nye kunstnere og jobcoaches på Vestergade 19: "DMF har en ramme, som mange musikere kan lide at komme i for at få support til deres arbejdsliv, og vi glæder os til det nye initiativ med Artlab i Aarhus."

Kom til infomøde første mandag i hver måned, kl. 12-14. Første infomøde: 4. november. Her kan du høre mere om jobcoachingen, muligt transporttilskud og andre af Artlabs og DMFs kursustilbud – samt møde andre professionelle kreative.

Læs om tilbud, tilmelding og coachingkræfter: www.artlab.dk/
jobcoachingaarhus

FØLG ARTLAB PÅ FACEBOOK

Få de seneste nyheder samt relevant information om kommende og igangværende kurser, workshops og events for musikere på Artlabs facebookside. Scan koden og 'like' Artlab på Facebook:

KURSER OG COACHING TIL KUNSTNERE & KREATIVE MED AKTUEL LEDIGHED

ARTLAB
KUNST, KULTUR & KREATIVE ERHVERV

TITEL	INDHOLD	DIT UDBYTTE	TIMER/UGEN	TYPE	FOR HVEM	HVOR	START-SLUT
KUNSTNERISK KONSULENT Innovation og kreativitet i organisationer	- Fra kunst til konsulentkoncept - Organisationers aktuelle udfordringer - Konceptudvikling - Procesledelse & facilitering	- Egne konsulentkoncepter - Teoretiske rammer og cases - Udviklingsmetodik - Ny kreativ praksis - Kundeforståelse	20 - 37 t/ugen i 6 uger (inkl. projektarbejde)	* 6-ugers selvvalgt kursus, selvbetalere, enkeltpladser	Kunstnere, der vil udvikle konsulenttydelser til organisationer	Kbh	Start i januar Kontakt os for mere information
RADIOFABRIKKEN Lær at lave radio og anden auditiv profilering	- Den gode historie, kilder, vinkler - Optagelses- & editeringsteknik - Opgave - Sociale medier, rettigheder	- En supplerende freelancemulighed - Journalistiske og tekniske værktøjer - Minimum ét færdigt radioindslag - Metoder til kreativ, auditiv profilering	20 - 37 t/ugen i 6 uger (inkl. projektarbejde)	* 6-ugers selvvalgt kursus, selvbetalere, enkeltpladser	Kunstnere, der er optaget af kommunikation og IT	Kbh	4/11 - 13/12 20/1 - 28/2 17/3 - 30/4 19/5 - 1/7
KREATIV IVÆRKSÆTTER Udvid din selvstændige virksomhed	- Fra idé til koncept til marked - Produktudvikling - Kreativ formidling - Markedsføring & salg - Business coaching	- Eget firma/bierhverv - Et tydeligt, kreativt koncept - En strategisk handlingsplan - Afdækket salgspotentiale, kundesegmenter og markedsposition	20 - 37 t/ugen i 6 uger (inkl. projektarbejde)	* 6-ugers selvvalgt kursus, selvbetalere, enkeltpladser	Kunstnere/kreative, der vil udvikle selvstændig virksomhed som hoved- eller bierhverv	Kbh	11/11 - 20/12 07/01 - 17/02 17/02 - 28/03 31/03 - 14/05 19/05 - 01/07
HYBRID Job- og karriereudvikling for kunstnere	- Netværksudvikling - Præsentationsteknik - Skriftlig formidling - Karrierecoaching	- Nytænkning af din karriere - Værktøjer: research, planlægning, organisering og tidsstyring - Kom fra tanke til handling	30 t/ugen i 6 uger	karriere-kursus	Kunstnere (primært i 2. ledighedsperiode)	Kbh	11/11 - 20/12 07/01 - 17/02 17/02 - 28/03
JOB COACHING FOR KREATIVE	Individuel coaching	- Hurtig afklaring og orientering - Nye jobveje	Kbh.: 1-5 sessions over 2 uger Aarhus: 4 sessions over 6 uger	Individuel coaching	Kunstnere/kreative i 1. og 2. ledighedsperiode	Kbh & Aarhus	Løbende

* Du har ret til 6-ugers selvvalgt uddannelse efter nogle måneders ledighed. Tal med os om tilmelding og visitation og få din A-kasse til at godkende ansøgningen. Er du i 2. ledighedsperiode: Tal med dit jobcenter om mulighed for deltagelse på såkaldt 'enkeltplass'. Bor du langt fra København og Aarhus? Spørg dit jobcenter, om du må deltage og få transporttilskud.

TILMELDING OG INFORMATION

Tjek vores tilbud på www.artlab.dk eller kontakt Grethe Søndergaard på 70 22 15 25 eller gs@dmf.dk

INFOMØDER

Hør om forløbene, undersøg dine muligheder, snak med underviserne og få en visitationssamtale
København: 6/11, 20/11, 4/12 og 18/12, start kl. 13.00
Aarhus: 4/11, 2/12 og 6/1, start kl. 12.00

ARTLAB | EWALDSGADE 3 | 2200 KØBENHAVN N
+45 70221525 | info@artlab.dk | www.artlab.dk

MUSIKALSK julestue

DMF København byder indenfor til julestue med foredrag, live-musik og hygge.

**Mandag
9. december
2013
kl. 17:30-23:00**

DAVIDE ROSSI – VIOLINIST, ARRANGØR OG NETVÆRKER (AF RANG)

Mandag den 23. september afholdt Artlab masterclass og i dagene efter workshop med Davide Rossi, der bl.a. laver strygerarrangementer for Coldplay, The Verve, Goldfrapp og Alicia Keyes. Vi tog i den forbindelse en lille snak med den meget anerkendte violinist om, hvad man som musiker bør gøre for at holde sig ajour musikalsk og spille med de store.

Davide Rossi er født i Torino, Italien, men har boet i Danmark siden 2006, da han mødte en dansk kvinde. Selv om adressen hedder DK, arbejder han dog mest udenlands og specielt i England og USA, hvor musikscenen er koncentreret om London og LA. Og ifølge Rossi gælder det om hele tiden at være opsøgende og holde sig til, hvor musikken spiller: "Man kan aldrig læne sig tilbage. Man er hele tiden nødt til at være, hvor det sker, og netværke, hvor man kan. Ellers er man ude."

Han har gennem årene netværket en masse og øst ud af sit mangesidede talent som både violinist, komponist, producer og arrangør. Han har således arbejdet sammen med bands som Coldplay, Goldfrapp, The Verve og Röyksopp, og derudover har han skrevet og lavet arrangementer for Alicia Keys, Siouxsie, Dido, Moby, Recoil, Zucchero og arbejdet

Davide Rossi viser nye måder at arrangere strygere på til workshoppen 'Studio Strings'.

sammen med producenter som Brian Eno, Markus Dravs og No ID blandt mange andre. Alt sammen noget, han har arbejdet hen imod ved at holde sig til, opsøge mulighederne og vise interesse og engagement. Noget, som mange danske musikere kunne tage ved lære af.

DANSKE MUSIKERE SKAL REJSE UD

Men Rossi kender faktisk ikke så meget til, hvad der sker på den danske musikscene, der efter hans mening er meget indesluttet. "Danmark er et fantastisk land, fordi der er så stor sikkerhed og tryghed. Men i forhold til musikken bliver det for sikkert. Folk har brug for at blive udfordret mere. Og turde mere. Når man er fra et lille land, er det vitalt, at man kommer ud og opsøger mulighederne selv og slipper sikkerheden i Danmark. Kunstnere som Oh Land, Aura og Blue Foundation har gjort det. De forstår, at hvis man vil være en spiller internationalt, så er man nødt til at flytte – fysisk. Miljøet i Danmark fordrer ikke, at man som musiker vil det nok. Fordi man har sikkerheden."

Adspurg om et råd til danske musikere med internationale ambitioner siger han: "Lav din egen musik, få dit eget udtryk og flyt ud. Enten skal du flytte fysisk, eller også skal du tage ud og møde verden ofte. Tag til UK eller USA – London eller LA, så man også kan møde konkurrencen."

Rossi har selv planer om at flytte tilbage til London, hvor han tidligere har boet i 11 år, for at være tæt på begivenhedernes centrum. P.t. arbejder han bl.a. sammen med Coldplay på et nyt album og er også i gang med at skrive filmmusik til forskellige projekter – herunder Coldplays single 'Atlas' til filmen 'Hunger Games: Catching Fire'.

Han har netop afsluttet sit mangeårige samarbejde med Goldfrapp, for som han siger: "Jeg har prøvet det hele med dem. Nu er det tid til at prøve noget nyt. At lave noget med nogle andre." Og han kigger hele tiden fremad og følger med i, hvad der sker på musikscenen. For hvis man ikke netværker, så er man ude ...

FAKTA OM DAVIDE ROSSI

- Begyndte at spille musik som fire-årig og violin i en alder af ti.
- Studerede ved konservatorierne i Torino og Milano, og i Milano opnåede han Violin Diploma.
- Har en Master i Violin ved konservatoriet i Milano, en BA i komposition ved Bath Spa University College og et MSC i Digital Music Technology på Keele University.
- Har deltaget i flere Robert Fripp guitar Craft-kurser i Europa og USA.
- Studerede komposition hos Karlheinz Stockhausen i Kuerten.

DANSK MUSIKER FORBUND & GN RESOUND PRÆSENTERER

WAQAS *(Outlandish)*

PER VERS *med* **AYOE ANGELICA & CHRIS NAPPION**

X FACTOR TRIO *konferencier* **HENRIK STRUBE**

Søndag d. **3. november** kl. 15.00, **Atlas Aarhus** · Tirsdag d. **5. november** kl. 20.00, **Rytmeposten Odense**

Onsdag d. **6. november** kl. 20.00, **Jazzhouse København**

Dørene åbnes 1 time før · Kom og tjek gear til det lydløse øvelokale · Få støbt ørepropper & in-ear-monitors

Gratis adgang

Tilmeld dig her

Test din hørelse

25% RABAT PÅ HØREVÆRN & IN-EAR-MONITORS

ReSound
rediscover hearing

dmf
FORSIKRING

audiovox

Roland

SHURE®

Piano Fight Night – klassisk Steinway dyster mod digitale pianoer

På en regnvåd septembraften åbnede Juhl-Sørensen dørene for pianofolket til en utraditionel og omfattende dyst mellem akustisk piano og digitalpiano. Det blev en aften med et imponerende fremmøde og en tour de force gennem produkter, lyd og vurderinger. Og som i enhver anden boksekamp skulle der findes en vinder. Af Christoffer Jespersen

Aftenens vært, Nikolaj Bentzon, bolttrer sig her på digitalpianoer i den billigere ende. De klarede sig mindre godt – man får øjensynlig noget for pengene, jo mere man betaler.
FOTO: EMIL BACKHAUSEN

Jeg er heldig at få en parkeringsplads, da jeg tropper op i Juhl-Sørensens pianoforretning på Nørrebro i København. Det gamle Steinway Grand Piano skal ud i et teltforsvar mod upcoming digitale efterligninger, og det trækker åbenbart folk til. Det skal gå ordentligt for sig, så Juhl-Sørensen har allieret sig med pianist Nikolaj Bentzon og basunist Ebbe Ringblom. Derudover har de inviteret repræsentanter fra Roland, Yamaha, Korg, Casio og Kawai. Det lover godt! Det er jo tydeligt, at de ikke alle sammen kan vinde.

Arrangørerne har lagt et stramt program, men byder også på en mulighed for publikum for at prøve instrumenterne. Man har i invitationen spurgt om digitalpianoer i dag lyder lige så godt som et akustisk Steinway Grand Piano? Det må komme an på en prøve.

Eksperimentet

Juhl-Sørensens største rum i stue-

etagen er fyldt til bristepunktet med digitalpianoer, hvor producenterne har fået mulighed for at byde ind i fire priskategorier: letvægt, let mellemvægt, mellemvægt og sværvægt. Omdrejningspunktet er det store Steinway & Sons Concert Grand Piano i midten af rummet. Det har allerede har vundet en halv sejr på det visuelle indtryk. Alle instrumenter spiller frit ud i rummet med egne indbyggede højtalere og en ren

"Grand Piano"-lyd, som den lyder fra fabrikken. Testen bliver således en vurdering af digitalklaverernes egenlyd i dette rum. Jeg overvejer i et svagt øjeblik, hvorvidt jeg kan skelne så mange klaverlyde fra hinanden, i betragtning af at de alle forsøger at lyde som det samme. Det må også komme an på en prøve.

Bentzon og Ringblom lægger ud på Steinwayflyglet med fri fortolkning af Bach. Det lyder godt, og det

virker rigtig rart at starte med det, det handler om; nemlig musik. Det introducerer samtidig alle for flyglet og sætter øjeblikkeligt standarden for klang og akustisk lyd i rummet på den helt gammeldags måde. Derefter spilles Piazzolla skiftende mellem digitale pianoer i mellemvægt-klassen. Bentzon skifter animeret mellem de forskellige pianoer og afslører straks tydelige klangmæssige forskelle fra mørkt, mod lysere, bredere og sprødt. Nummeret sluttes tilbage på Steinway, og cirklen er dermed sluttet for første runde. Vi er godt i gang, men er ikke i nærheden af nogen vinder.

Blindtest

Der køres en papvæg ind mellem de opstillede instrumenter og publikum. Publikum er nu effektivt afskåret fra at se pianoer og musikere, og Bentzon og Ringblom spiller herefter en firhændig blanding af akustisk og digitalt med mange skift undervejs. Resultatet er umiddelbart en svær

Deltagende digitalklaverer i dysten:

Letvægt – op til 6.000 kroner:

Yamaha P-105. Korg SP-170S. Casio Privia PX-150. Roland F-20

Let mellemvægt fra 6.000 til 8.000 kroner:

Yamaha YDP-162. Roland F-120. Kawai CL-36. Korg SP-280. Casio Privia PX-750

Mellemvægt fra 8.000 til 16.000 kroner:

Yamaha CLP-430. Roland HP-505. Kawai CN-34. Casio AP-450

Sværvægt 20.000 kroner og op:

Yamaha NU-1. Roland LX-15. Kawai CS-10

Ebbe Ringblom spiller ikke kun basun, han trakterer også tangenter, her endda et Steinway-flygel. Hos Juhl-Sørensen starter priserne på et nyt Steinway ved ca. 225.000 kr. FOTO: EMIL BACKHAUSEN

gennemskuelig klavermosaik med mange forskellige nuancer, hvor man tvinges til at lytte og jævnlige bringes i tvivl. Måske er formålet at forvirre publikum, og måske er formålet at nulstille folks ører? Derefter dyster udvalgte digitalpianoer på skift mod flyglet. Trods papvæggen kan de fremmødte genkende flyglet uden at ryste på hånden, mens det viser sig noget sværere at gætte prisklasser.

Så fjernes papvæggen, og repræsentanterne fra Roland, Yamaha, Korg, Casio og Kawai kommer på banen. Nu nærmer vi os det egentlige opgør.

Letvægt-kategorien præsenteres kort af producenterne, og Bentzon spiller derefter på alle fire instrumenter. Oven på blindtesten virker

feltet tydeligt budget-præget: små højttalere, begrænsede nuancer og dynamik, og i det hele taget en umiskendelig digital lyd. Yamaha P-105 imponerer klart i kategorien, og trækker flest stemmer hos de fremmødte.

Kategorien let mellemvægt byder på fem produkter. Her er et mere spredt felt. Volumen er vokset og højttalersystemerne har fået et tiltrængt løft. Derudover er det tydeligt, at producenterne har valgt forskellige designretninger, som gør instrumenterne sværere at sammenligne direkte. Korg SP-280 har væsentlig mere bund i sin konfiguration og bliver, måske lidt overraskende, klar stemmевinder i denne kategori.

Kategorien mellemvægt byder på

fire klaverer og et tættere felt rent lydmæssigt. Prisklassen tilbyder igen større højttalere, mere udgangseffekt, klang og yderligere nuancer som simulering af strengenes naturlige overhør og pedalresonans. Kawai fremstår mørkt i klangen, men generelt gør alle instrumenterne et godt indtryk. Publikumsstemmerne ligger i denne kategori også mere jævnt fordelt. Yamaha ser ud til at løbe med flest stemmer, men også Casio får en varm modtagelse. Yamaha CLP-430 giver i disse omgivelser et godt og respektabelt bud på en autentisk klaveroplevelse.

Sværvægt-kategorien befinder sig i nabolokalerne, hvor der er opstillet tre store digitalpianoer fra Roland, Kawai og Yamaha. Alle instrumenter giver indtryk af at være et opretstående klaver i størrelse og udformning, bortset fra et mere eller mindre skjult displaypanel. Yamaha NU-1 er klassens eneste instrument med mekanik fra et akustisk piano, og giver tydeligt den tætteste fornemmelse på et opretstående piano.

Akustisk eller forstærket

Bentzon beretter undervejs, hvordan akustiske koncerter næsten altid foregår med Steinway, men at digitale pianoer er en stor fordel, så snart man beskæftiger sig med forstærket musik. Her kommer musikken ud af højttalere, og de flotte samplinger kommer til sin ret. Tilsvarende bliver det hurtigt problematisk at forstærke et akustisk piano. Omvendt "blender" et digitalklaver markant dårligere i en akustisk sammenhæng. Når han som pianist er solist eller har en central klangmæssig rolle i en trio, kræver det et akustisk flygel. Hvis rollen er mindre og mere veldefineret, fx med en sangerinde, kan et digitalt piano gøre det udmærket. Ebbe Ringblom fortæller også, at han som basunist også afmåler sit spil anderledes til digitalpianoerne. Bentzon vurderer, at folk ville have meget sværere ved at skelne mellem akustisk og digitalt, hvis de havde siddet med hovedtelefoner på. Det har han bestemt ret i, og det ville være en helt anden test.

Nicolaj Bentzon fortæller videre, at han som pianist oplever meget tydelig forskel på akustiske og digi-

tale pianoer. Han mærker anslaget og tilpasser det i forhold til lyden. At hele fysikken er vidt forskellig, hænger heller ikke nødvendigvis direkte sammen med lyd kvaliteten.

And the winner is ...

Det egentlige opgør mellem digitalt og akustisk piano udspiller sig først for alvor i mellemvægt-kategorien. Højttalersystemerne begynder at matche volumen og klangfarve, og instrumenterne får flere nuancer. Yamaha CLP-430 ligger prismæssigt midt i kategorien og kunne meget vel repræsentere det bedste bud. Instrumentet er på ingen måde i stand til at knockoute det gamle drevne flygel i det akustiske domæne, men kan markere frontlinjen for digitalpianoer i denne test. Sværvægt-kategorien overflodiggør heller ikke det akustiske piano, men kunne fungere som alternativ i støjfølsomme omgivelser.

I en akustisk test som denne spiller højttalersystemerne en stor rolle for oplevelsen af instrumentet. Uanset hvor perfekt velafstemte samplinger digitalpianoet rummer, skal det ordentligt ud i rummet. Man er oppe mod et meterlangt Steinway med en kæmpe klangbund. Dette problem opleves tydeligst i letvægt-kategorien. Netop testens akustiske domæne målretter den mod klassisk musik og jazz. I periferien af testen står den elektrisk forstærkede musik, og her kommer en masse andre spillere på banen. Et spændende næste skridt kunne være at kigge på pianoets rolle i den forstærkede musik. Og en vinder? Ja, i sidste ende må den enkelte musiker selv finde sin personlige vinder.

Yamaha CLP 430 klarede sig rigtig godt under Piano Fight Night. Klavret fås i forskellige konfigurationer til priser fra 12.500 til 15.000 kr.

Copenhagen Guitar Show 2013

Over 2.100 guitarnørder var samlet for at kigge, handle, hygge og snakke guitargrej, da Copenhagen Guitar Show blev afviklet en solrig oktoberweekend i Østerbrohuset i København. De meget velbesøgte clinics bød på fantastiske guitarperformances fra udenlandske superguitarister og danske stjerner som Mika Vandborg, Søren Andersen, Aske Jacoby og Ole Kibsgaard. På standene kunne man både se vintageguitarer til flere hundrede tusind kroner og guitardimser og dippedutter til få kroner. MUSIKERENS grejredaktion var med og fangede stemningen.

Tekst og foto: Nils Harbo

Nostalgi går hånd i hånd med nyt udstyr på udstillingen, hvor det nogle gange kan være svært at se, hvad der er nyt og gammelt. Her er nye guitarer fra Gibson og Epiphone og nye Tone-King amps på 4Sounds stand.

Johan Wohlert, eks-bassist i Mew og nuværende guitarist i The Storm, udstillede hele sin flotte samling af hvide og cremefarvede guitarer. I hånden har han sin Fender Jazzmaster, som er en af de guitarer, han har spillet allermest på.

Pedaler er faldet meget i pris, og på showet kunne man se et utal af varianter, både nye og brugte pedaler.

Roland REPARATIONER

HVEM BEDRE TIL AT REPARERE DIT ROLAND/BOSS PRODUKT END PRODUCENTEN SELV?

VI UDFØRER ALLE SLAGS REPARATIONER, SÆLGER ORIGINALE RESERVEDELE, YDER TEKNISK OG PRODUKTSUPPORT OG MEGET ANDET.

HUSK AT ALLE ROLAND/BOSS PRODUKTER KOMMER MED 3 ÅRS GARANTI OG DU HAR OGSÅ MULIGHED FOR AT UDVIDE GARANTIE PÅ UDVALGTE PRODUKTER MED YDERLIGERE 2 ÅR.

DANSK TELEFONSUPPORT ALLE HVERDAGE

WWW.ROLAND.DK • REPARATIONER: SERVICE@ROLAND.DK / 3916 6241 • SUPPORT: SUPPORT@ROLAND.DK / 3916 6229

Alex Hutchings er britisk, bosat i Bristol og bruger Boss-pedaler.

Britten er Boss

Den engelske fusionsgitarist Alex Hutchings er en fænomenal ekvilibrist, der gav flere clinics på guitarshowet. Han mestrer mange genrer, men især fusion og hvad man kan kalde jazz funk, står ham nær. Roland havde hyret ham til at demonstrere pedaler og teknik, sammen med den nye generation Stratocaster G-5-guitarer, der er et resultat af et samarbejde mellem Roland og Fender. De nye Stratocasters er fyldt med avancerede features og COSM-teknologi. Ud over at have alle de klassiske Strat-lyde og funktioner indeholder G-5 emuleringer af elektriske og akustiske guitarlyde, inklusive alternativ stemning og 12-strengs-guitarklang.

Musikglade norder op ad bakke

En lille flok musikglade mennesker i Svendborg mødtes for otte år siden med det formål at arrangere en musikudstilling. Det var meget op ad bakke i den spæde start for arrangørerne af Vintage Guitar Show, som udstillingen blev døbt i 2005. DMF har støttet udstillingen ad flere omgange, og showet er siden vokset år for år. For to år siden rykkede man til København, og Copenhagen Guitar Show har nu status som Nordens største guitarudstilling. Udstillingen havde i år over 70 stande, mens over 2.100 gæster passerede indgangen over de to dage, udstillingen varede. Per Ørum Christensen er formand for foreningen, og han var godt tilfreds ved udstillingens slutning.

Indkøber Uffe Eisted Poulsen fra 4Sound med en Fano Alt de Facto TC6 Custom Hives el-guitar.

The Hives og Dennis Fano

Læsere af guitarmagasiner som Guitar Player vil være bekendt med den amerikanske guitarbygger Dennis Fano, der har modtaget talrige priser. De håndbyggede guitarer kan nu fås i Danmark. Fano står for kvalitet og guitarister som Lyle Workman (Beck og Sting), Greg Leisz (Sheryl Crow og Wilco) og Nicholas Arson (The Hives) hører til dem, der spiller Fano. En Fano Alt de Facto TC6 Custom Hives el-guitar med krop af elletræ, ahornhals med gribebræt af rosentræ, Fralin Tele Blues Special og TV Jones PowerTron pickupper kan fås for ca. 23.000 kr. (inkl. kasse)

Formand Per Ørum Christensen er selv guitar-samler. Her er han faldet over en meget speciel italiensk Wandré-guitar, som udstilleren har prissat til 13.900 kr.

Røde guitarer har generelt en bedre klang, påstår grejredaktør Nils Harbo. FOTO: TORBEN KRUSE

The Red Collection

Når man bevæger sig rundt på standene i den gamle remise, der nu udgør Østerbrohuset, kan man finde mange spøjse ting og sager. Undertegnede grej-redaktør overvejer at starte en guitarsamling, The Red Collection. Det falder fint i tråd med, at jeg i forvejen ejer to røde guitarer og holder af at spille på røde guitarer. Den røde farve har simpelthen en bedre klang! Så stor var glæden, da jeg faldt over disse to røde skønne specialiteter. De legendariske Airline-guitarer blev produceret i USA fra 1958 til 1968 af Valco, der også er kendt for National (Dobro-agtige guitarer). Jack White er blandt de musikere, der spiller på Airline, ligesom David Bowie og The Cure også har gjort det. Det viser sig dog, at de to guitarer er kopier, fremstillet af Eastwood Guitars, et amerikansk firma, der siden 2001 har specialiseret sig i vintageguitarer med moderne bekvemmeligheder. Kroppen er således ikke længere af fiberglas, men af et lidt mere klangvenligt materiale, nemlig mahogni-træ. Og guitarerne er betydeligt nemmere at spille på. Priserne på kopierne er også mere venlige mod pengepungen, end de originale Airline guitarer. Efter moden overvejelse besluttede jeg dog at udsætte udvidelsen af min samling lidt endnu.

*Din yndlingsmusik fortjener din fulde opmærksomhed.
Og den bedste lyd.*

Prøv WiMP HiFi i 24 timer på wimp.dk/hifi

Den eneste streamingtjeneste med lossless lydkvalitet.

Tilgængelig på tablet og mobil med Android, iOS, Sonos, Bluesound og AirPlay.

LOSSLESS
MUSIC
STREAMING

Shure in the ear

Shure har nogle meget spændende ting i vente på in-ear monitor-området, som de viser frem på Pas På Hørelsen-turen, som de sponsorerer. De vil også vise trådløs teknologi, der bliver til at betale for almindelige musikere. På guitarshowet viste den danske importør Matrix bl.a. nye trådløse digitale systemer og Shure SE215 in-ear monitors, der kan fås for en pris på kun lidt over 700 kr.

Rene Davidsen fra Matrix havde bl.a. Shure SE215 in-ear monitors med på guitarshowet, og de kan prøves på DMF's Pas På Hørelsen-tur.

Den amerikanske guitarist Greg Koch imponerede mange på guitarshowet. Ikke kun med sin utrolige chicken-picking guitar teknik, men også med sine utrolige talegaver. På Fenders stand prøvede han den nye Starcaster short-scale-guitar til ca. 5.400 kr.

Boss er en af de bedst sælgende guitarpedaler i verden, og køen ved Rolands stand var stor. Interessen for pedalerne er ikke blevet mindre af, at prisen blev sat ned for et halvt års tid siden.

Der var ekstraordinært mange guitarer på årets udstilling og også banjoer og mandoliner.

Selv om finanskrisen har ført til et generelt fald i prisen for vintage-guitarer, kunne man finde guitarer på messen, hvis pris nærmer sig en million. Ved mange af handlerne forhandler sælger og køber sig frem til en passende pris.

På guitarshowet var der også arbejdende værksteder. Her er en 12-strengt resonator-guitar ved at blive shinet op.

you make it rock -
we make it roll.

DAVE8ROADIE

COMPACT PORTABLE PA SYSTEM

With the **DAVE 8 Roadie**, LD Systems once again stays true to its philosophy "pro audio in motion". This complete PA system accommodates a generous **350 Watts RMS power amp module** and delivers astounding performance in mobile applications.

DAVE 8 Roadie features **3 different inputs** which can be used **simultaneously**. One channel with an XLR/jack-combo connector for dynamic **microphones**. One with dual RCA for **computers** or XLR/jack-combo connector for **mixing desks** or **keyboards**, and one with stereo 3.5mm and mono 6.3mm jack inputs which can be used for either an **MP3 player** or a **guitar** - a switch allows you to toggle between the two modes of this channel.

The **rugged front grilles** and **ergonomic handles** on both the subwoofer and the satellites underline the roadworthiness of the DAVE 8 Roadie and make it an **ideal companion for musicians**.

LD SYSTEMS PRO AUDIO
IN MOTION

- DAVE8ROADIE**
- 2.1 PA system with integrated 350 Watts RMS Class A/B amplifier module
 - 8" Bandpass subwoofer // 2 x 4" mid/high driver + 1" tweeter (d'Appolito)
 - 45 Hz - 19 kHz frequency response
 - 3.5 mm Jack high sensitivity input <-switchable-> 6.3 mm Jack HiZ input
 - XLR / Jack combo microphone input
 - RCA or XLR / Jack combo input for line level devices
 - Subwoofer volume control
 - Rugged front grilles + Transport handles
 - Transport bag set optional
 - Speaker stands + cables set optionally available

FIND YOUR DEALER: WWW.LD-SYSTEMS.COM
LD SYSTEMS is a brand of the ADAM HALL Group

best value
for money!

Download our new
Product Overview 2013
on www.ld-systems.com

WWW.FACEBOOK.COM/LDSYSTEMS
WWW.YOUTUBE.COM/LDSYSTEMSDIGITAL

LANDET RUNDT

Redaktionen ønsker at sætte fokus på arbejdet i lokalafdelingerne under overskriften: Landet Rundt. Det er korte nyheder (2000 tegn), som afdelingerne selv sender ind sammen med et eller flere fotos. Formålet er at holde afdelingerne orienteret om hinandens idéer og initiativer til gensidig inspiration og erfaringsudveksling. Mails sendes til musikeren@dmf.dk inden den deadline, der er angivet nederst på disse sider.

MØDEKALENDER FOR FU OG HB 2013

FU	12. november
HB	13. og 14. november
FU	12. december

A-KASSESERVICE

DAGPENGEKORT 2013

Næste periode:

Dagpengeperioderne slutter den næstsidste søndag i måneden.

Se perioderne via www.dmf.dk/akasse

AARHUS

Tlf.: 86 18 45 99

v/ Esben Bøgh Laursen | el@dmf.dk
Vestergade 19 | 8000 Aarhus C

KØBENHAVN

Tlf.: 35 240 240

v/ Gitte Hansen | gitte@dmf.dk
Ann-Mari Nøstrup | amn@dmf.dk

Dansk Musiker Forbund

Sankt Hans Torv 26 | 2200 København N | www.dmf.dk

Tlf.: 35 240 240 | Træffetid: Mandag kl. 10-18 | Tirsdag-fredag kl. 10-14

KUNSTNERBOLIG:

Ophold i Skiveren

Medlemmerne kan nu søge om ophold i de 12 første uger i 2014, hvor DMF råder over huset.

Huset indeholder to stuer, to badeværelser, sauna, stort køkken med spisepladser, opvaske-maskine, to atelierer, det ene med klaver, og flere værelser med i alt 10 sovepladser. Der er tv, radio og cd-afspiller. Huset har senest i 2010 gennemgået en større istandsættelse og renovering, herunder indretning af nyt badeværelse på 1. sal, brandsikring af hele huset, nye el- og varmeinstallationer samt nye og bedre adgangsforhold til 1. sal.

Et ophold strækker sig fra fredag (i ugen "op til") til fredag og koster 2.000 kr. DMF's forretningsudvalg kan dog ansøges om støtte til opholdet (maks. 1.000 kr.), hvilket skal ske samtidig med opholdsansøgningen.

Der kan i denne omgang søges om en uges ophold i en af følgende 12 uger:

uge 3	10. jan. - 17. jan.
uge 4	17. jan. - 24. jan.
uge 5	24. jan. - 31. jan.
uge 6	31. jan. - 7. feb.
uge 7	7. feb. - 14. feb.
uge 8	14. feb. - 21. feb.
uge 9	21. feb. - 28. feb.
uge 11	7. mar. - 14. mar.
uge 14	28. mar. - 4. apr.
uge 15	4. apr. - 11. apr.
uge 22	23. maj - 30. maj
uge 23	30. maj - 6. juni

Skriv, hvilken uge du søger (anfør evt. en 2. og 3. prioritet) og oplys dit navn, cpr-nr. samt adresse til sh@dmf.dk eller pr. brev: DMF, att. Susan H., Skt. Hans Torv 26, 2200 Kbh. N.

Ansøgningen skal være DMF i hænde senest 10. december 2013. Svar kan forventes umiddelbart efter vedr. ophold i januar og februar. Øvrige får besked medio januar 2014.

Bemærk: Medlemmer, som endnu IKKE har haft ophold i Skiveren, prioriteres frem for medlemmer, som tidligere er bevilget ophold.

FOTO: UDLÅNT AF OLE THRANE

PENSION:

Højere pensionsprocent i landsdelsorkestrene

Både månedslønnede – fastansatte og kontrakter – og timelønnede assistenter samt teknisk personale ved landsdelsorkestrene får en mindre stigning i pensionsindbetalingen fra den 1. januar 2014. Kontakt endelig DMF for at få hjælp til at beregne, hvornår du har ret til at få indbetalt pension.

For musikere på månedsløn, dvs. kontrakt- og fastansatte, stiger pensionsprocenten fra 13,25 til 13,47 %. Samtidig kræver det ikke længere 1 års arbejde men kun 6 måneders arbejde i et orkester, før retten til at få indbetalt pension er optjent.

For assistenter på timeløn stiger pensionsindbetalingen fra 13,25 % til 13,78 %. For assistenter kræves fortsat arbejde svarende til 1 år for at opnå retten til at få indbetalt pension. Hvis retten til at få indbetalt pension allerede er optjent som

månedslønnet, gælder retten også som timelønnet.

Husk selv at være opmærksom på, hvornår du har ret til at få indbetalt pension, så du kan gøre orkestrene opmærksomme på det. DMF hjælper dig selvfølgelig gerne.

For det tekniske personale stiger pensionsprocenten fra 14,35 til 14,67 %. Fremover skal der 6 måneders arbejde til for at opnå retten til at få indbetalt pension.

Forbedringerne af pensionsprocenten er et resultat af overenskomstforhandlingerne på det kommunale område tidligere på året.

Læs mere på dmf.dk om optjeningen af ret til pension, pension af tillæg m.m., eller kontakt faglig sekretær Toni Dürr Sørensen, tds@dmf.dk

KUNSTNERBOLIG:

Rejs til DMF's hus i Italien

DMF råder over et byhus i den italienske bjergby Castelvechio di Rocca Barbena. Som medlem kan du søge om ferie-/refugieophold i huset. Huset er et stort, fuldstændigt nyrenoveret luksushus med seks sovepladser. Udlejes på ugebasis.

Bo midt i en middelalderby

Middelalderbyen Castelvechio di Rocca Barbena ligger få km fra den italienske riviera i provinsen Liguria, som også kaldes Italiens "køkkenhave". Ligurien har siden oldtiden været et af de vigtigste områder for olivenolieproduktion, den frodige jord giver grobund for himmelske grøntsager og frugt, og friske fisk leveres direkte fra Middelhavet til bordet.

Sådan kommer du dertil

Man kommer nemmest dertil fra lufthavnen i Nice (ca. 1½ times kørsel) eller fra Milano, hvor der ofte er billige flyrejser til Malpensa-lufthavnen (ca. 3 timers kørsel). Turen kan også gøres i bil fra Danmark på omkring 18 timer.

Om huset

- 165 m², i 3 niveauer (ikke egnet til svært gangbesværede).
- Tre soveværelser med dobbeltsenge.
- Stor stue med pejs.
- To badeværelser.
- Fuldt udstyret køkken med bl.a. opvaskemaskine.
- Bryggers med vaskemaskine.
- Stor, skøn terrasse med vidunderlig udsigt over dalen og bjergene.

Ingen vinterudlejning. Udlejningsperioden er fra uge 11 til og med uge 46. Således er første udlejningsuge i 2014 fra lørdag 8. marts til lørdag 15. marts 2014. Et ophold løber fra lørdag kl. 17.00 til lørdag kl. 12.00. Pris 5.000 kr. DMF's forretningsud-

Det koster 5.000 kr. at leje DMF's hus, Casa Rosa i Ligurien, også kaldet Italiens spisekammer.

FOTO: MORTEN FISCHER

valg kan evt. ansøges om tilskud til en del af udgifterne, hvilket skal ske samtidig med opholdsansøgningen.

Ansøgning

Ønsker du at søge om ophold i huset i Italien, skal du skrive, hvilken uge du søger (anfør evt. en 2. og 3.

prioritet), oplyse dit navn, cpr-nr. samt adresse og sende det med post til DMF, att.: Susan H., Skt. Hans Torv 26, 2200 Kbh. N. eller pr. mail til sh@dmf.dk.

Der fordeles efter først til mølle-princippet. Er der flere ønsker om samme uge, trækkes der lod.

Læs mere

Se grundplan, få mere info om området og se flere fotos: www.dmf.dk/casarosa

Uddrag fra gæstebogen:

"Tak for en fantastisk ferie. Tiden er gået alt for hurtigt. En uge fyldt med livsnydelse, vino, pasta, gelato, sol, sommerregn, bjergudsigt og afslapning."

"Dette sted er uden tvivl i verdensklasse."

"Et hus uden lige, en by fuld af charme og en natur, man kun kan drømme om!"

"Tak for at huset her er så dejligt. Det er det ideelle sted at trække stikket ud og glemme stress og jag."

"Sådan er vores italienske drøm."

Byhuset Casa Rosa er et stort, fuldstændigt nyrenoveret luksushus med seks sovepladser.

FOTO: MORTEN FISCHER

MUSIKERENS e-NYT

– få stillingsannoncerne direkte i din mailboks. Tilmeld dig på www.musikeren.dk

Deadline til næste blad | 2. december 2013 kl. 12.

FREDERIKSHAVN

Tillykke med fødselsdagen

Ove Beck, 70 år, 25. december

FYNS STIFT

Tillykke med jubilæet

Mogens Nielsen, 25 år, 1. december

HADERSLEV

Tillykke med fødselsdagen

Inge Haaning, 60 år, 16. november

Forsinket tillykke

Alex Bødiker, 60 år, 23. oktober

HOLSTEBØ

Tillykke med fødselsdagen

Keld Holm, 75 år, 1. november

Jens Peter Chr. Sonne, 60 år, 29. november

Forsinket tillykke

Frank Richter, 75 år, 25. oktober

KØBENHAVN

Tillykke med fødselsdagen

Anne Egdal, 50 år, 10. november

Per Dybro Sørensen, 60 år, 12. november

Carl Johan Greisholm, 50 år, 16. november

Henrik Simonsen, 60 år, 18. november

Torben Benthien, 75 år, 20. november

Jørn Nørredal, 70 år, 28. november

Winnie Merete Barrett, 50 år, 3. december

Ole Himmelstrup, 60 år, 5. december

Morten Hjortbøl, 50 år, 6. december

Mads Vinding, 65 år, 7. december

Behnam Ayoubzadeh Shirazi, 50 år, 10. december

Finn Jensen, 60 år, 12. december

Erik Friberg Hansen, 70 år, 16. december

Marckus Steinn Tristan Hjelland, 50 år, 17. december

Ole Olsen, 65 år, 18. december

Børge Ehler, 70 år, 21. december

Yasar Tas, 50 år, 24. december

Jens Krøyer, 50 år, 28. december

Ole Nørreskov Villumsen, 60 år, 30. december

Henrik Nørreskov Villumsen, 60 år, 30. december

Judy Ryslander Schomacker, 65 år, 30. december

Boris Samsing, 70 år, 31. december

Leif Carl Aksel Johansson, 70 år, 31. december

Peshraw Jamal Saleh, 50 år, 1. januar

Cesar Berti, 60 år, 1. januar

Jan Fischer-Nielsen, 60 år, 2. januar

Ragnar Fagervold, 65 år, 3. januar

Per Damgaard, 60 år, 4. januar

Jørgen Larsen, 75 år, 4. januar

Tillykke med jubilæet i DMF

Torben Bo Greve, 25 år, 15. november

Esben Wind Elvstrøm, 25 år, 1. december

Michael Detreköy, 25 år, 1. december

Frank Lauridsen, 25 år, 1. januar

Arne Würgler, 40 år, 1. januar

Ilia Bilet, 40 år, 1. januar

Tillykke med jubilæet i DMF

Torben Bo Greve, 25 år, 15. november

Esben Wind Elvstrøm, 25 år, 1. december

Michael Detreköy, 25 år, 1. december

Frank Lauridsen, 25 år, 1. januar

Arne Würgler, 40 år, 1. januar

Ilia Bilet, 40 år, 1. januar

Tillykke med fødselsdagen

Eivind Nielsen, 85 år, 3. september

Hans Evald Sørensen, 75 år, 28. oktober

Bjørn Zølner, 80 år, 11. oktober

Tillykke med fødselsdagen

Eivind Nielsen, 85 år, 3. september

Hans Evald Sørensen, 75 år, 28. oktober

Bjørn Zølner, 80 år, 11. oktober

Tillykke med jubilæet

Kirsten Birksteen Olsen, 25 år, 1. oktober

Svend Jacob Melbye, 25 år, 1. november

ODENSE

Tillykke med fødselsdagen

Lars Christian Strikkertsen, 40 år, 27. november

Flemming Barfoed, 50 år, 1. november

Knud Schwane, 65 år, 23. december

Finn Winsløw, 75 år, 5. november

Erik Hansen, 75 år, 18. november

SVENDBORG

Tillykke med fødselsdagen

Bjarke Dalager, 40 år, 10. november

Ole Rolf Lassen, 65 år, 16. december

Tillykke fra afdelingen med ønsket

om en god dag

Pbv. Bjarke Dalager, formand

SYDVEST

Tillykke med fødselsdagen

Peter Terpger Jepsen, 60 år, 1. november

Jesper Steensbeck, 40 år, 12. november

Torben Schrøder, 70 år, 18. november

AALBORG

Tillykke med fødselsdagen

Michael Pilgaard, 50 år, 15. december

Bettina Ejlers Jensen, 50 år, 18. december

Hans Erik Høyrup Christiansen, 65 år, 6. november

Ib Buchholtz Hansen, 70 år, 21. december

Mogens Holger Søndergaard, 90 år, 18. december

Og med jubilæet til

Anton Hansen, 40 år, 1. december

AARHUS

Tillykke med fødselsdagen til:

Stephen Nørrelykke, 40 år, 11. november

Cathrine Glerup Klit, 40 år, 19. december

Jesper Marcussen, 50 år, 9. november

Christian Meier Gleesborg, 50 år, 15. november

Palle Torp, 50 år, 25. november

Henrik Hartvig, 50 år, 31. december

Helen Poulsen, 60 år, 16. november

Bjarne Hansen, 60 år, 30. december

Peter Brem, 60 år, 31. december

Svend Rump, 65 år, 5. november

Bjarne Gren, 70 år, 21. december

Simeon Dimov, 75 år, 15. november

David Cadogan, 75 år, 30. november

Og med jubilæet til:

Gitte Overmark Mortensen, 25 år, 1. november

Henrik Jespersen, 25 år, 1. november

Erik Jepsen, 25 år, 1. december

Adrian Steffen Konggaard, 25 år, 1. december

Lars Wagner, 25 år, 1. december

Peter Due Mikkelsen, 25 år, 1. december

Hans Jakob Sahlertz, 40 år, 1. november

Merete Hoffmann-Madsen, 40 år, 1. november

Bent Grosen, 60 år, 1. december

AFDELINGERNE

KØBENHAVN

Møde i seniorklubben

Husk, vi har møde i seniorklubben den første onsdag i hver måned kl. 12.30 til 14.30.

AALBORG

A-kasse og skatterådgiver

Esben Laursen er på kontoret den 20.12. Alle dage kl. 11-14.

MUSIKERENS e-NYT

- få stillingsannoncerne direkte i din mailboks. Tilmeld dig på www.musikeren.dk

Mindeord:

Trompetisten **HARALD HUESS** er død. Han sov stille ind den 26. september 2013.

I en alder af 38 år blev Harald ansat i Sønderjyllands Symfoniorkester ved orkesterets oprettelse i 1963. Han var gennem 32 år en kær kollega, til han gik på pension i 1995.

Men Harald var noget ved musikken allerede som ung. Han kom ind i Musikerforbundet som 18-årig og begyndte at leve af musikken ved at spille til baller. Han kom senere ind som værnepligtig i musikkorpset i Holbæks 4. Regiment. Herefter gik det stærkt for Harald – han spillede

med Bror Kalle og med Villy Sørensen og turnerede med Holiday on Ice. Han var med i cirkusorkestre og ved torsdagskoncerter, for bare at nævne nogle af de steder han spillede.

Da Harald slog sig ned i Sønderjylland i 1963, faldt han godt til og var i allerhøjeste grad med til at sørge for den gode stemning i orkestret. Han sørgede dagligt for at servere et antal vittigheder, og blev der ikke grinnet nok, kunne Harald selv sørge for latteren også.

Vi vil altid mindes Harald med et smil på læben.

Æret være hans minde.

Finn Sigfusson

"Jeg vil muligvis bruge pengene til nogle kulturrejser, komme ud at se nogle berømte og gode symfoniorkestre og få noget inspiration med hjem," fortæller prismodtageren Jes Jensen. FOTO: CHRISTIAN BRANDT

Sydbank Musikpris til erfarene musiker

Solopaukist **JES JENSEN** fik statuette og 50.000 kroner, da Sydbanks Musikpris 2013 blev uddelt i Aarhus. Vinderen er stolt og bæret over hæderen.

Jes Jensen er en erfaren herre. Han har rundet de 60 år, og så har han fejret 25 års jubilæum som

paukist i Aarhus Symfoniorkester. Alligevel blev han en anelse overrasket, da det stod klart, at han var vinder af Sydbanks Musikpris.

"Det var bestemt en behagelig oplevelse, men jeg blev meget overrasket. Jeg havde ikke lige regnet med, at jeg ville modtage prisen," fortæller Jes Jensen.

Pas på hørelsen!

**SE VIDEOEN OG TILMELD DIG
PAS PÅ HØRELSEN PÅ
DMF.DK/PPH**

dmf TILBYDER

- ★ Kontraktrådgivning
- ★ Juridisk bistand
- ★ Skatterådgivning
- ★ Rådgivning og sagsbehandling vedrørende ophavsret
- ★ A-kasserådgivning
- ★ Kurser, uddannelse og efteruddannelse
- ★ Kollektiv ulykkes-/sygdom- og dødsfaldsforsikring
- ★ Erhvervsansvarsforsikring
- ★ Danmarks bedste og billigste instrumentforsikring
- ★ Indboforsikring og bilforsikring
- ★ Specialpris på forsikringer til studerende
- ★ Rabat på billeje hos Europcar
- ★ Særlige priser på hoteller over hele landet
- ★ Mulighed for indmeldelse i Forbrugsforeningen
- ★ Fagbladet MUSIKEREN

SÆLGES

Fender Rhodes

Mark II, lyder skønt, virker perfekt. Selvfølgelig, pris kan forhandles. Pris: 9.000 DKK, Hovedstaden. Bo Rieme, rieme@musik.dk, mobil: 61654918

Schilke B6 trompet i perfekt stand

50 års jubilæumsmodel fra 2006. Trompeten fremstår i perfekt stand og har lige fået en gennemgribende rensning samt udskiftet fjedre i alle ventiler. Pris: 12.900 DKK, Hovedstaden. André Bak, andrebak@tiscali.dk, mobil: 22735878

NEXO PS8

NEXO PS8 m/ 4 x toppe (125 db SLP og 7,5 kg) 1 x sub (131 db SLP og 15 kg) 1 forstærker m/delefilter og processor, 2 afstands stykker (m/ plads til 4 toppe) mellem sub og top, Alle nødvendige ledninger. Alt er velholdt og 100% i orden. Pris: 14.000 DKK, Hovedstaden. Flemming Werge, fl_werge@post.opasia.dk, tlf: 21678963, mobil: 2167 8963

Leslie, MACSOUND SC200r

Fed og MEGET handy lille Leslie med både diskant-horn og Bund/mellemtoneSpeaker, Fodpedal, hjul. Skal opleves/høres! D:57, B:48, H:77, Vægt 18Kg. Pris: 3.500 DKK, Sjælland. Leif Ernsten, leifernsten@post.tele.dk, tlf: 40144202, mobil: 40144202

Forstærker & EQ i Rack

Yamaha P4500 2x750 i 40hm/2x460 i 80hm Behringer Ultragraph PRO FBQ3102 Equalizer 2x31bånd i et 6unit Rack. Pris: 3.500

DKK, Sjælland. Leif Ernsten, leifernsten@post.tele.dk, tlf: 40144202, mobil: 40144202

Mixerpult A&H 16/2 MixWizard

Allen & Heath Mixerpult. 16kanals MixWizard med to digitale effekter indbygget. en Gedigen proff pult med gode preamps 6aux/mon. Perfekt til et handy bandset-up. 1 original emballage. Pris: 3.000 DKK, Sjælland. Leif Ernsten, leifernsten@post.tele.dk, tlf: 40144202, mobil: 40144202

Violin

Heinrich Th. Heberlein jr. Markneukirchen 1961. Pris: 22.000,00 DKK, Hovedstaden. Kristian Buhl-Mortensen, k@buhl-mortensen.dk, mobil: 21405522

Mackie SR24-4

24 kanals mixer. 4-bus mixing console. VLZ. Pris: 2.000 DKK, Midtjylland. Bent Dybro Kallehauge, bentkallehauge@gmail.com, tlf: 86429159, mobil: 30514650

Tape Music Composition

Tape Music Composition - David Keane - 1980, Oxford University Press. Pris: 40 DKK, Hovedstaden. gioloia68@gmail.com

MUSIKER SØGER MUSIKER

Keyboardspiller til danseband

Keyboardspiller med scene/banderfaring søges til nystartet danseband med en sangerinde i front. Trommeslager og guitarist har spillet sammen i en del år. Vi holder til i Nordjylland, men det behøver du ikke.

Du skal være mellem ca 25 og 40 år, og må gerne kunne synge. Nordjylland. Per Mygind Strandgaard, per@bluesjam.dk, tlf: 26215686, mobil: 26215686

Trommeslager - alsidig og seriøs

Rutineret, alsidig og seriøs - trommeslager ledig for løse eller faste opgaver og jobs. Jeg har en prof indstilling, prof grej og er mobil. Gener er alt inden for rytmisk musik: Rock, pop, trad. jazz, swing, diner også gerne "balle" - suppe steg og is. Midtjylland. Klaudiusz Horowitz, kh@lunamedia.dk, tlf: 86812947, mobil: 28942947

Pianist søges til jazz-orkester i Kbh-området

Vi er to sangerinder, der er i færd med at starte et Jazz-orkester. I første omgang søger vi en dygtig/ erfaren pianist, der er bekendt med genren og som har ideer til at omarrangere og tænke i nye baner. Hovedstaden. Anne-Rikke Kehlet, anne-rikke@vocal.dk, tlf: 20668741, mobil: 20668741

Henning Kock
pedal steel guitar
i pladestudier.
El-orgel og klaver
til familiefester.
Tlf.: 8654 2959

UNDERVISNING

Undervisning i musik på computeren.

Erfaren tekniker/musiker med eget studie i Aarhus tilbyder individuel undervisning i de fleste aspekter af musikproduktion på computer. Jeg har fokus på den elektroniske musik, men tilbyder undervisning for alle. Se min hjemmeside for mere info. Pris: 250 DKK,

Midtjylland. Kenneth Abildgaard, kenneth@maskinrum.dk, mobil: 31775909

Trommeundervisning tilbydes af rutineret trommeslager/underv

Trommeundervisning tilbydes af rutineret trommeslager/underviser med over 20 års erfaring. Grooves fill's teknik modelæsning improvisation/ inspiration. Alle aldre niveauer er velkomne. Er du begynder ell. rutineret men "kørt fast" så kontakt mig endelig. Midtjylland. Klaudiusz Horowitz, kh@lunamedia.dk, tlf: 86812947, mobil: 28942947

Musikunderviser søger job

Arbejde søges på musikskoler, aftenskoler diverse blæserorkestre, hold og enkeltundervisning. Hovedfag: Trompet. Bifag: Klaver. Dirigenterfaring. Midtjylland. Birgitte Leth Jensen, 19b60lj@hotmail.dk, mobil: 51413295

EFTERLYSNING

Lydstudiet - Professionel lyd til alle i anerkendt studie!

Indspil i de samme mikrofoner som en lang række etablerede artister fra både ind- og udland! Vi tilbyder professionel lyd indenfor musikproduktion, vokalindspilning, mix/mastering, speak, film & tv, events samt sound design og undervisning. Hovedstaden. Daniel Durn, info@lydstudiet-kbh.dk, tlf: 51727027

George L's

- Zumsteel Stage One pedal steel guitar
- NASHVILLE SOUND lap steel guitar
- NYTI Georg L's, Nashville, Tennessee steelgitarstrenge med ekstra trækstyrke
- Alt i tilbehør og kurser

Kun salg til musikforretninger
www.henningkmusic.dk | www.steelguitardanmark.dk

Bange for torskegilde?

b-indkomst.dk er et værktøj udviklet til dig, der har B-indkomst.

Det får du med b-indkomst.dk:

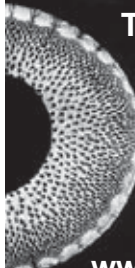
- Ingen efterskat
- Dit kørselsfradrag beregnes automatisk
- Et system der er let at anvende - ALLE kan bruge b-indkomst.dk
- Registrér job og kørsel på under 1 minut
- Giver dig brugbar statistik, fx din timeløn
- Husker dig på at du modtager betaling for alle jobs
- Dokumentation til Skat
- Minder dig om at indbetale rettidigt til Skat, så du sparer renter

Som medlem af DMF får du 50% rabat!

Din pris - som du endda kan trække fra - er dermed blot: 324,50 kr. for 1 helt år.

www.musikeren.dk/b-indkomst

TORSTEN OLAFSSON

cd artwork •
nodesats •
layout •
transskribering •
49 26 32 12
www.torstenolafsson.dk

Super lejevilkår. Reparation på eget værksted.

john godtfredsen aps

Odensevej 57, 5750 Ringe
Tlf. 6262 2022 - www.jg-musik.dk

Når tanken falder på guitarer...

www.akustikken.dk

Violinbygger
Medl. Mesterlauget

- Reparation
- Nybygning
- Køb
- Salg

Erik Hoffmann

Hyltebjerg Allé 87
2720 Vanløse
tlf. 38 71 83 96
www.violinbygger.dk

Klarinetlærer

søges til barselsvikariat

1. december 2013 til 1. april 2014

Lyngby-Taarbæk Musikskole søger en klassisk ud-
dannet klarinetlærer til undervisning i soloklarinet
på alle niveauer. Ansættelse min. 6 lektioner om
ugen. Vi lægger vægt på, at du har en relevant
musikfaglig uddannelse på konservatorieniveau
og undervisningserfaring.

Se stillingsbeskrivelsen på www.lt-musikskole.dk

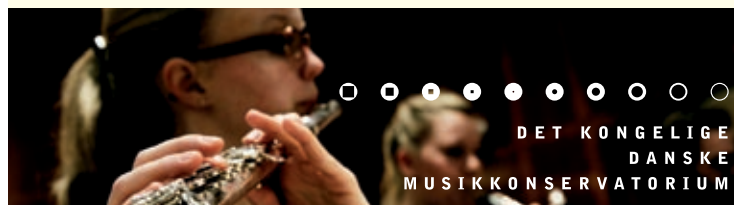
Ansøgningsfrist er mandag den 11. november 2013.
Ansættelsessamtale afholdes tirsdag den 19. novem-
ber 2013.

OPTAGELSE

PÅ DET KONGELIGE DANSKE MUSIKKONSERVATORIUM

ANSØGNINGSFRIST: 2. december 2013 kl. 12.00
Koordineret ansøgning via www.musikuddannelser.dk

Rosenørns Allé 22 · T: 7226 7226 · www.dkdm.dk

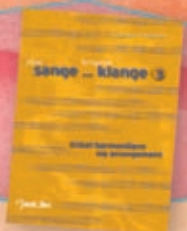

MUSIKERENS e-NYT

– få stillings-annoncerne direkte i din mailboks.

Tilmeld dig på www.musikeren.dk

Nyt fra ... *Dansk Sang* ... Nyt nyt

Becifringsklaver 6

... af Jens Stig Olsen
Akkordspil med melodi. Tredje bind
med 60 sange, som omhandler
becifringsspil med melodi. Bind 1-3
omhandler becifringsklaver uden
melodi. Der medfølger både cd og
dvd som hjælp til indstuderingen.

Skriv sange ... komponér klange 3

... af Mogens Christensen
Enkel harmonilære og arrange-

ment. Serien henvender sig til alle,
der gerne vil lære at skrive en sang
og sætte noget uden om denne
sang i form af akkorder og arrange-
ment. Målet med bind 3 er at lave
et akkompagnement til melodien.

Musik under huden

... af Mogens Christensen
Struktureret kreativitet i undervis-
ningen. Om at håndtere skabelse af
musik og andre ordløse kunstarter
på deres egne præmisser.

Læs mere om udgivelserne
på www.dansksang.dk

Dansk Sang

Næste nummer af

MUSIKEREN

udkommer 1. januar 2014

Deadline for annoncebooking:

5.12.2013

Tilmeld dig MUSIKERENS MEDIEINFO her

www.musikeren.dk/service/navigation/annoncer/

better

faster

cheaper

www.th.mann.de

Vi passer på dig i hele verden

*Kære medlem
Du får fremover en endnu bedre rejse-
forsikring til samme lave pris. Fx får
du dækket afbestilling i en lang række
tilfælde – ikke kun ved sygdom.
Rejser du i Danmark, dækker vi
allerede efter to overnatninger.
Og tager du på aktiv ferie, kan du få
erstatning for ødelagte feriedage, hvis
du fx ikke kan løbe på ski i din ski-
ferie eller vandre i din vandreferie.*

Rigtig god ferie!

Du kan købe en rejseforsikring, hvis du har en indboforsikring hos os.

Hent vores
app til hjælp
på rejsen

Medlem

Medlemsvej 4

4700 Næstved

RUNA FORSIKRING
– en del af LB Forsikring

TÆNK **Penge** **TÆNK**
ANBEFALER JUNI 2013 **ANBEFALER** AUG 2013

Vi er bedst i Tænk Penges test af
hus- og ulykkesforsikringer.

 Kontakt os for et tilbud
www.runa.dk • 33 32 22 00

Vi passer på dig

RUNA FORSIKRING
– en del af LB Forsikring

Forsidefoto: Daniel Urhøj/Das Büro

www.musikeren.dk

Medlemsblad for
Dansk Musiker Forbund
Sankt Hans Torv 26
2200 København N
Forbund tlf.: 35 240 240
Forbund fax: 35 240 250
Forbund e-mail: dmfm@dmf.dk
Red.tlf.: 35 240 264
Red. fax: 35 240 266
Red. e-mail: musikeren@dmf.dk

Udgiver

Dansk Musiker Tidende Aps

Redaktion

Henrik Strube, hs@dmf.dk
(ansv. red.)
Karen Bendix, kbx@dmf.dk
(redaktionschef)
Morten Fischer, mf@dmf.dk
(webredaktør)

Annoncer & Marketing

Torben Kruse, tk@dmf.dk
Tlf: 35 240 265 Mobil: 20 24 73 70

Skribenter & fotografer ved dette nummer

Martin Blom Hansen, Daniel Urhøj/Das Büro,
Sofie Amalie Klougart, Lasse Telling, Line Dangel,
Line I. Jepsen, Christine Christiansen, Birgitte Ebert,
Nils Harbo, Morten Fischer, Henrik Strube,
Karen Bendix
Korrektur: Rie Holdum

Deadline

Den 2. december 2013 kl. 12.

Abonnement

Indland (6 numre) 399,-
Betaling af abonnement og
annoncer skal ske på giro 7 92 05 71.

Layout

Danny Lund/Dannyvirke

Tryk

Scanprint A/S
Trykt på miljøvenligt papir.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for
manuskripter og materiale, der indsendes uopfor-
dret. Artikler eller dele deraf, må kun offentliggøres
med redaktionens skriftlige samtykke.

Medlem af

Dansk Fagpresse Forening
ISSN 0905 9962
ISSN 2245-8069 (online)

Kontrolleret oplag:
6996 ekspl.

I perioden 1. juli 2011 – 30. juni 2012

REDAKTØREN MENER:

Hvor er samspillet mellem politik og kunst i dag?

I 70'erne og 80'erne stod både de politiske organisationer og de folkelige græsrodsbevægelser for en stor andel af musikarrangementerne rundt om i landet. De politiske partier bookede musikere til deres faglige møder, kongresser og kampagner. Græsrodsbevægelser mod atomkraftværker, Folkebevægelsen mod EF, Amnesty International og hvad de hedder alle sammen, havde integreret musikken i deres liv.

Det var et stort arbejdsmarked for musikere. Det er der ikke i dag.

Det betød, at musikere og bands havde en kontakt med det politiske, organisatoriske liv i Danmark og dermed oplevede, hvad et politisk fællesskab kan. Og for organisationerne betød det, at musikaliteten kom ind i deres organisatoriske liv – de oplevede musikens magt og det, som *kun* musikken kan.

Når en politisk holdning ikke bliver sunget, malet, læst op, skrevet og fremstillet i kunst, visner den og bliver kold snak og regneark fra en talerstol.

Christianiapladen med Tom Lundéns "I kan ikke slå os ihjel" og Kim Larsens "Det er en kold tid" blev klassikere. Ja, statsminister Anker Jørgensen indledte sin nytårstale med den som citat.

Vi musikere arrangerede selv koncerter med et politisk formål. Fx den så berømte Afrikasang, som Gnags organiserede sammen med Røde Kors og de efterfølgende, store arrangementer. Også den mere direkte politiske Rock mod Apartheid-koncert vidnede om et musikliv i kontakt med det politiske liv.

Hvor er samspillet mellem politik og kunst i dag?

I dag tager ingen politiske partier kunst og kultur alvorligt. Ikke én eneste politiker bruger ordet kultur, når det handler om den benhårde valgkamp, og stridens æbler er skat, arbejdsløshed og offentlig sektor. Det politiske liv har aldrig været mindre musikalsk end i dag.

Denne manglende brug af musikere og andre kunstnere er med til at undergrave det politiske

livs legitimitet. Når en politisk holdning ikke bliver sunget, malet, læst op, skrevet og fremstillet i kunst, visner den og bliver kold snak og regneark fra en talerstol. Og dermed mister den sin appel og folkelighed.

Omvendt: Når virkeligheden omkring os – også den politiske – ikke siver ind i kunsten, så mister kunsten noget af sin legitimitet. Kunsten er fri og er ikke forpligtet til noget som helst. Men vedkommende bliver den først, når den forholder sig til verden og menneskene omkring den. Betydningsfuld bliver den, når den har kant, udfordrer og trækker modsætninger op.

Vi skal ikke tilbage til 70'ernes parolesprog i teksterne. Når nogle sange fra dengang overlever generationer frem til i dag, så er det, fordi budskabet er båret af poetisk og kunstnerisk kraft.

Sangene skal selvfølgelig være i tidens sprog

og ikke en kopi af tidligere tiders. Men for at gribe i egen barm betyder det også, at vi en gang imellem må sætte os ud over "dig & mig

og vi to", se ud over egen næsetip og tage virkeligheden ind i vores sprog. Også den politiske.

Jeg var selv med i Røde Mor i 70'erne, hvor vi sang om Lille Johnny, der vendte hjem fra Vietnam i en kiste. Dengang var det langt væk. Nu er det rykket tættere på. Danmark er krigsførende, og nu er det danske unge mænd, der fragtes hjem i lastrummet. For ikke længe siden cyklede jeg forbi Vor Frue Kirke. Her var en militær begravelse. Kisten blev båret ud. Soldater gjorde honnør. En ung kvinde med et lille barn på armen stod grædende ved kisten.

Det var ikke Lille Johnny fra Michigan eller Arkansas, de bar ud.

Det var Lars fra Vanløse.

Hvorfor er der ingen, der skriver sange om det?

Henrik Strube
redaktør,
hs@dmf.dk

MUSIKEREN

PG | SM | BETA WIRELESS SYSTEMS

ANALOG & DIGITAL

Shure's semiprofessionelle trådløse linje består nu af 5 forskellige systemer, heraf 3 analoge og 2 digitale:

Analoge systemer: PG Wireless Systems, SM Wireless Systems og Beta Wireless Systems har mikrofonkapsler fra hhv. PG-, SM og Beta-serien. Systemerne anvender den samme modtager: BLX (NY), som findes i 3 udgaver: BLX 4 (bordmodel), BLX 4R (til rackmontering) og BLX 88 (dobbelmodtager). Der er mulighed for op til 12 trådløse kanaler ad gangen.

Digitale systemer: SM Digital Wireless Systems (NY) og Beta Digital Wireless Systems har mikrofonkapsler fra hhv. SM- og Beta-serien. Systemerne opererer i det gebyr fri 2,4 GHz-bånd, og modtagerne har automatisk frekvensstyring og ægte digital diversity. Der er mulighed for op til 8 trådløse kanaler ad gangen.

4SOUND

København | Aarhus Vest | Aarhus City | Odense | Aalborg | Esbjerg
Se mere på: www.4sound.dk eller kontakt os på tlf.: 33 18 19 00

SHURE[®]
LEGENDARY
PERFORMANCE™

Hagstrom

JOIN THE LEGACY

www.hagstromguitars.eu

Al henvendelse til
MUSIKEREN
Tlf. 35 240 264

Denmark: Max Music, Hedegaardsvej 88, 2300 København S.
Finland: Max Music, Hermannin Rantatie 10, 00580 Helsinki
www.emnordic.dk • www.emnordic.se

• Sweden: Max Music, Box 5025, 141 05 Kungens Kurva
• Norway: Max Music, Postkoks 150, 1319 Bekkestua
www.emnordic.fi • www.emnordic.no